

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ČESKO-NĚMECKÝCH AREÁLOVÝCH STUDÍÍ A GERMANISTIKY

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Přeshraniční komunální spolupráce obcí západních Čech

Vedoucí práce: PhDr. Miroslava Kubatová Pitrová, Ph.D.

Autor práce: Bc. Anna Maria Schröcková

Studijní obor: Česko-německá areálová studia

Ročník: 2.

2017

Prohlašuji, že svoji diplomovou práci jsem vypracovala samostatně, pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice 9. května 2017

.....

Schröcková Anna Maria

Zde bych ráda poděkovala PhDr. Miroslavě Kubatové Pitrové, Ph.D., za odborné vedení mé diplomové práce, cenné rady, vstřícný přístup a podporu po celou dobu délky trvání studia. Dále bych zde ráda poděkovala všem osobám, jež věnovali svůj čas dotazníku a cenně tak obohatily diplomovou práci. Na závěr bych ráda poděkovala svým rodinným příslušníkům a přátelům, kteří mne po celou dobu studia plně podporovali.

ANOTACE

Diplomová práce analyzuje vývoj interkomunálních partnerství obcí západních Čech, resp. Karlovarského kraje. Nejdříve je přiblížena problematika paradiplomacie, tedy přeshraničního partnerství v rámci kontextu organizace veřejné správy v České republice. Následně je přeshraniční partnerství demonstrováno díky případové studii konkrétní obce (obcí).

KLÍČOVÁ SLOVA: paradiplomacie; veřejná správa; interkomunální partnerství, Karlovarský kraj; Ostrov; Rastatt.

ANOTATION

This dissertation analyses the development of intercommunal partnerships the municipalities of Western Bohemia more precisely the region of Karlovy Vary. It first approaches the issue of paradiplomacy and a cross-border partnership within the confines of the public administration organisation of the Czech Republic. Then the cross-border partnership is examined more closely through a case study of a specific municipality.

KEY WORD: paradiplomacy; public administration; Intercommunal partnership, Karlovy Vary Region; Ostrov; Rastatt.

OBSAH

ÚVOD	6
SEZNAM ZKRATEK.....	8
1. Metodologie.....	9
2. Paradiplomacie	16
2.1 Teoretické vymezení.....	16
2.2 Česká paradiplomacie	22
2.3 Vytváření a podpora společenství	24
2.4 Evropská unie a podpora společenství/partnerství	25
2.5 Town-twinning.....	27
2.6 Navazování partnerství	28
3. Soudobá organizace VS v ČR.....	30
3.1 Právní základ VS	32
3.2. Organizace VS	35
3.3. Státní správa.....	39
3.4 Samospráva	41
3.4.1 Kraje.....	41
3.4.2 Obce	43
4. Obce Karlovarského kraje a jejich přeshraniční partnerství.....	49
4. 1 Získávání informací a navazování kontaktů	49
4.2 Přehled interkomunálního partnerství.....	51
5. Případová studie.....	57
5.1 Historie města Ostrov	57
5.2 Historie města Rastatt	67
5.3 Navazování partnerství	69
5.4 Vývoj partnerství	74
5.5 Partnerství dnes.....	79
ZÁVĚR.....	88
SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK.....	90
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ.....	91
SEZNAM PŘÍLOH.....	101

ÚVOD

Předkládaná diplomová práce se zabývá popisem a analýzou přeshraniční komunální spolupráce ve vybraném regionu České republiky (dále jen ČR) s obcemi Spolkové Republiky Německo (dále jen SRN). Konkrétně je práce zacílena na obce západních Čech, resp. se změnou správního členění a faktickým vznikem krajů v roce 2001 na obce Karlovarského kraje. Po obecném úvodu do problematiky interkomunálního partnerství bude představena případová studie vybrané obce ČR a jejího zahraničního německého partnera, jejichž přeshraniční spolupráce započala již na počátku 90. let 20. století.

Pro výběr vhodné obce je nutné získat informace o přeshraničních partnerstvích všech obcí Karlovarského kraje. V Karlovarském kraji se k dnešnímu dni (20. 2. 2017) nachází 134 obcí. U každé obce tedy budu zjišťovat, zda vzhledem ke geografické vzdálenosti se sousedním Německem byla navázána česko-německá spolupráce, resp. zda municipalita zahraniční partnerství vůbec má. Údaje budu nejprve získávat z internetových stránek příslušných obcí. Pakliže tyto údaje na webových stránkách k dispozici nebudou, budu obce kontaktovat elektronickou formou (emilem či zasláným dotazem přes formuláře na obecních stránkách). Popř. bude nutné obce kontaktovat telefonicky či zaslat dopis. Další možností je i osobní návštěva obce.

Výběr tématu byl pro mne jednoznačný. Obec, ze které pocházím, partnerskou obec v SRN má a pomáhám při jejich vzájemné česko-německé komunikaci. Přínosné bude i uceleně zmapovat situaci v Karlovarském kraji, právě v oblasti česko-německého interkomunálního partnerství. Karlovarský kraj je typický velkým počtem malých obcí. Proto je předpokladem, že právě velikost determinuje přeshraniční komunální spolupráci.

Budu vycházet ze dvou základních hypotéz, které v průběhu své práce potvrdím či vyvrátím:

1. Obce v Karlovarském kraji, pokud vůbec, navazují interkomunální partnerství zejména s německými obcemi.
2. Malé obce¹ Karlovarského kraje nemají z řady důvodů zájem interkomunální partnerství navazovat vůbec.

Aby byla problematika interkomunálního partnerství zachycena uceleně a systematicky, je nutné najít obec, která partnerství navázala již na počátku 90. let 20. století a

¹ Velikostní klasifikace obcí viz podkapitola č. 3.4.2.

disponuje tedy určitou kontinuitou. K tomu využiji informace získané šetřením stavu přeshraničního partnerství obcí Karlovarského kraje. Pokud bude obec splňovat časové kritérium vzniku partnerství a další podmínky (interkomunální spolupráce probíhá do současnosti a aktivně), bude vhodnou pro následnou případovou studii.

Cílem práce je zjištění stavu přeshraniční komunální spolupráce obcí Karlovarského kraje. Následně bude na základě zjištěných skutečností provedena case study konkrétní obce. Se zástupci obce budou následně provedeny řízené rozhovory s polootevřenými otázkami. Otázky se zaměří na historii vzniku interkomunálního partnerství (navazování) a na jeho následující vývoj. Dále na současnost a intenzitu partnerství. Zjištěn tak bude i osobní náhled, postoj a vzpomínky zainteresovanost aktérů, které jiným způsobem nelze dohledat či ověřit.

Práce je členěna do pěti hlavních kapitol. První kapitola se bude věnovat metodám výzkumu. V následující kapitole bude determinována paradigmatice a její teoretické vymezení. Kvůli celkovému kontextu se bude třetí kapitola zabývat stručně vývojem české samosprávy. Ve čtvrté kapitole bude zpracován ucelený přehled o obcích Karlovarského kraje a jejich přeshraničních partnerstvích. Na základě získaných informací, bude vybrána vhodná obec ke zpracování případové studie, kterou představí pátá kapitola.

Práce je vypracována na základě analyticko-empirického přístupu za užití sociologicko-politologicko-historických metod. Je vytvořena na základě studia odborné literatury, relevantních webových stránek (např. Českého statistického úřadu, internetových stránek Karlovarského kraje a internetových stránek obcí). V neposlední řadě jsou zásadním zdrojem informací rozhovory se zástupci vybraných obcí.

SEZNAM ZKRATEK

CEMR – Council of European Minicipalities and Regions – Rada evropských obcí a regionů
ČR – Česká Republika
ČSR – Československá republika
ČSSD – Česká strana sociálně demokratická
ČSSR – Československá socialistická republika
ČSÚ – Český statistický úřad
DCV – Deutsche Christlichsoziale Volkspartei – Německá křesťanskosociální strana lidová
DM – Deutsche Mark – Německá marka
DNP – Deutsche National Partei – Německá nacionalistická strana
DNSAP – Deutsche nationalsozialistische Arbeiterpartei – Německá nacionálněsocialistická strana dělnická
DSDAP – Deutsche sozialdemokratische Arbeiterpartei – Německá sociálnědemokratická dělnická strana
EFRR – Evropský fond pro regionální rozvoj
EIPA – European Institute of Public Administration – Evropský institut veřejné správy
EP – Evropský parlament
EU – Evropská unie
EUPAN – European Public Administration Network – Evropská síť veřejné správy
JEA – Jednotný evropský akt
KSČ – Komunistická strana Československa
LZPS – Listina základních práv a svobod
MV ČR – Ministerstvo vnitra České republiky
NUTS – Nomenclature des Unites Territoriales Statistiques – Nomenklatura územních statistických jednotek
OF – Občanské fórum
OVS – Ostatní veřejná správa
SA – Samospráva
SdP – Sudetendeutsche Partei – Sudetoněmecká strana
SMO ČR – Svaz měst a obcí České republiky
SPD – Sozialdemokratische Partei Deutschland – Sociálnědemokratická strana Německa.
SRN – Spolková republika Německo
SS – Státní správa
VR – Výbor regionů
VS – Veřejná správa
ZUŠ – Základní umělecká škola

1. Metodologie

V první kapitole bude pozornost věnována metodám, které budou využity pro zpracování vybraného tématu a následně prováděného výzkumu. V následujících částech kapitoly budou definovány jednotlivé metody a přístupy, na základě kterých bude diplomová práce zpracována.

V tomto kontextu je zapotřebí determinovat termíny, které se v práci budou používat. Patří mezi ně metodologie, metoda a výzkum. Metodologie je proces, který se zabývá otázkami využití výzkumu. Jedná se o nauku o metodách vědy. Pojem metoda pochází z latinského *methodus* a označuje cestu za něčím. Metoda či metodika je tedy návodem postupu na cestě vědeckého poznání. Skrze metodologii vzniká určitý soubor pravidel pro určitou vědní disciplínu, jak získat vysvětlení určitých jevů či ověření jistých předpokladů.² Již zmíněný termín výzkum označuje dlouhodobou a plánovanou činnost, která obsahuje teoretickou i empirickou fázi. Výzkum lze dále poté členit na průzkum a šetření, kdy se jedná o jednotlivé etapy výzkumu, které se odehrávají v terénu (viz níže).³

Sociologické metody

Sociologický výzkum zaobírá široké spektrum prvků, objektů, jevů a procesů a jejich vzájemné vztahy, které lze zkoumat.⁴ Celkově lze určit několik základních aspektů, které jsou zapotřebí u každého sociologického výzkumu. Jedná se o strategii, kdy se určuje plánování a vedení výzkumu. Dále o metodologii, kde se výsledky interpretují a závěry analyzují. Poté o metody, kdy se jedná o konkrétní techniky využití při výzkumu. Patří k nim mj. i rozhovory, jež budou použity k výzkumu diplomové práce.⁵ Sociologický výzkum má svá specifika. Mívá značný stupeň neurčitosti, neboť na sledované skutečnosti často působí řada faktorů. Je nutné si také uvědomit, že zkoumaná oblast diplomové práce spadá do širšího kontextu více vědních oborů a stává se tak vícedimenzionální a multidisciplinární. Nepřesnost může být dána ale také formou získávání informací, kdy se jedná o určitý subjektivní filtr, ale také skrze samotné poskytnuté informace. Pokud jsou informace získávány např. formou

² REICHEL, Jiří. Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Praha: Grafa Publishing, a.s., 2009, s. 17.

³ Tamtéž, s. 26-27.

REICHEL, Jiří. Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Praha: Grafa Publishing, a.s., 2009, s. 21.

⁵ GIDDENS, Anthony. Sociologie. Praha: Argo, 1999, s. 504-505.

rozhovorů či jinak, dojde ke zkreslení informací od poskytovatelů.⁶ Na druhou stranu rozhovory umožní zapojit osobní náhled, vzpomínky a vlastní zainteresovanost, jež práci obohatí a nelze je získat jiným způsobem.

Každý výzkum začíná určením výzkumného problému, což může být neznámá oblast, která je procesem výzkumu deskribována. Výzkumné problémy se mohou určit formou otázek. Jedná se tedy o určení tématu, kterému se práce bude věnovat. Po definici tématu je zapotřebí provést rešerši již existujících zdrojů a prací. Další krok výzkumu představuje upřesnění předmětu výzkumu, kdy se také určí hypotéza, která se výzkumem potvrdí či vyvrátí. Hypotézy diplomové práce byly vyřčeny již v úvodu. Poté následuje rozhodnutí, jak budou materiály, data a informace shromažďovány, tedy jaká konkrétní metoda bude při výzkumu využita. Pak již přichází na řadu konkrétní výzkum a interpretace jeho výsledků. V závěru práce je věnován prostor odpovědím na kladené otázky a navrhuje další postup či další výzkum, který by mohl být prospěšný.⁷ Téma diplomové práce, bylo určeno na základě osobních vztahů s rodnou obcí. Bylo však zapotřebí jej rozšířit a určit již zmíněná kritéria pro vyhledání vhodné obce pro výzkum. Následovala specifikace tématu a určení hypotéz, které proběhlo na základě znalosti regionu a oboru, jež diplomová práce zaobírá. Diplomová práce je multidisciplinární a tak je nutné přistupovat ke sběru a zpracování informací různými způsoby za využití několika metodologií. V diplomové práci se jedná o sociologický, politologický a historický výzkum, jejichž jednotlivé prvky se vzájemně prolínají a doplňují.

V rámci sociologického výzkumu lze využít řady metod, které jsou do jisté míry specifické oboru či tématu zkoumání viz Kapitoly metodologie sociálních výzkumů⁸ či Základy sociologického výzkumu⁹, následně však budou popsány pouze užití metody v rámci diplomové práce. Pro překládanou práci byly vybrány metody interview. Interview představuje rozhovor, který má několik podob. Může být využito řízeného rozhovoru, za pomoci předem strukturovaných otázek. Opakem jsou nestrukturované rozhovory, kdy se volně hovoří na dané téma. V diplomové práci bude využito kombinace obou druhů rozhovorů. Pro získání potřebných informací, budou využity předem stanovené otázky, nebude však vyloučena možnost volného rozhovoru. Což

⁶ REICHEL, Jiří. Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Praha: Grafa Publishing, a.s., 2009, s. 21-22.

⁷ GIDDENS, Anthony. Sociologie. Praha: Argo, 1999, s. 505-507.

⁸ REICHEL, Jiří. Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Praha: Grafa Publishing, a.s., 2009.

⁹ SURYNEK, A., R. KOMÁRKOVÁ a E. KAŠPAROVÁ. Základy sociologického výzkumu. Praha: Management Press, 2001.

znamená, pokud bude dotazovaná osoba hovořit i mimo stanovené otázky, budou vhodné informace v rámci diplomové práce užity. Rozhovory se zástupci vybraných obcí tvoří důležitý a základní zdroj informací. Proto byla tematika forem, tvorby, vedení a průběhu rozhovoru studována podrobněji, nebude zde však dále popisována. Další užitou metodu představuje historická analýza. Informace lze získat od pamětníků, pokud se však jedná o starší téma, je nutné zkoumat dokumenty. Metoda historické analýzy bude aplikována v rámci diplomové práce, kdy budou kontaktováni pamětníci, se kterými bude následně proveden rozhovor. Neboť předem stanovené otázky zaobírají široké spektrum interkomunálního partnerství, bude zapotřebí, aby otázky o počátcích partnerství zodpovídal právě pamětník vybrané obce. Zároveň bude využito také dokumentů, mapujících nejen historii interkomunálního partnerství, ale také historii vybrané obce a její partnerské obce.¹⁰

Obecně lze sociologický výzkum rozlišit na empirický a teoretický. Empirický výzkum bude vysvětlen v samostatné podkapitole. Teoretický výzkum spočívá v dedukci, analýze a komparaci pojmů, kategorií apod. Dále lze výzkum členit na základní a aplikovaný, jež je odvislý dle cílů. Základní můžeme chápat jako výzkum, který přispívá k rozvoji samotné vědy, oproti tomu aplikovaný se zabývá konkrétními otázkami a problémy. Tyto dva přístupy se ale často prolínají a nelze je od sebe striktně oddělit.¹¹ Teoretický výzkum bude v práci užit při deskripci paradiplomacie či veřejné správy v ČR. Empirický výzkum bude užit již pro konkrétní interkomunální partnerství a celkový stav přeshraničního partnerství obcí Karlovarského kraje.

V překládané práci bude užito případové studie. Jedná se o popis zkoumaného jevu, kdy je pozornost věnována jednomu případu v konkrétní situaci. V případové studii využívám jak kvalitativního, tak kvantitativního přístupu, ovšem častější je přístup kvalitativní. Tato metoda je vhodná ke zkoumání komplexního a celostního pohledu na problémy současného světa.¹²

Politologické metody

Faktorem určující předmět určitého výzkumu je soubor metod, procedur a technik, které daný výzkum využívá. Obecně politologie využívá metody vědecké práce a výzkumné metody. Metoda vědecké práce je založena na historii, státovědě a sociologii a je poté

¹⁰ GIDDENS, Anthony. Sociologie. Praha: Argo, 1999, s. 512-522.

¹¹ SURYNEK, A., R. KOMÁRKOVÁ a E. KAŠPAROVÁ. Základy sociologického výzkumu. Praha: Management Press, 2001, s. 25-27.

¹² Tamtéž, s. 133-136.

členěna na další submetody. Vědeckou činnost lze tedy ještě rozdělit na submetody, mezi něž patří logická metoda a historická metoda. Logická metoda analyzuje strukturu politických jevů a hledá souvislosti mezi jednotlivými složkami těchto jevů. Zaměřuje se na myšlenkové skutečnosti, jako jsou např. výroky.

Logická metoda musí být doplněna metodou historickou, aby byly analyzovány veškeré náležitosti zkoumaného předmětu. Historická metoda tak doplňuje zkoumáním jevů minulosti či současnosti se zaměřením na vznik, vývoj, změnu, podmínky apod.¹³

V diplomové práci je užito historické metody. Při zkoumání vývoje interkomunálního partnerství vybrané obce tak bude zohledněn vznik partnerství, tedy navázání partnerství, ale také jak se partnerství vyvíjelo do současnosti, zdali prošlo změnou a co jej ovlivňovalo. Třídění metod politologie je ovšem velice složité, kdy je možné nalézt i různé modely třídění metod.

Je však na místě, přihlídnout na teoretické přístupy v politologii, neboť jeden z uvedených je využit v diplomové práci. V samotném vymezení pojmu politika existuje pluralita, která se nachází také v teoretických přístupech, které se navzájem shodují a doplňují. Obecně lze teoretické přístupy rozdělit na tři základní postupy vyjadřující různé ideové a dějinné tradice. Jsou jimi ontologicko-narativní, dialekticko-historický a empiricko-analytický přístup. Poslední z uváděných přístupů bude využit ke zpracování diplomové práce, Empiricko-analytický přístup je pro práci vhodný neboť nejlépe umožní zpracovat téma interkomunálního partnerství na základě vybrané obce, a proto bude popsán níže.¹⁴

Historické metody

Historiografie či historická věda je věda, která získává poznatky o určitém předmětu, kdy jde o výzkum, ale historiografie může také znamenat již hotový souhrn a soubor vědeckých poznatků. V kontextu výzkumu se tedy jedná o výzkum minulosti lidské společnosti v určitém prostoru a čase.¹⁵ Historický výzkum získává, uchovává a reprodukuje objevené poznatky, zároveň obohacuje vědu novými poznatky, pohledy či názory.¹⁶

¹³ KRÍŽKOVSKÝ, L. a Karolina ADAMOVÁ. Základy politologie. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1992, s. 48.

¹⁴ BERG-SCHLOSSER, Dirk a Theo STAMMEN. Úvod do politické vědy. Praha: ISE, 2000, s- 53-54.

¹⁵ BARTOŠ, Josef. Předmět a poslání historie. In: HROCH, Miroslav a kol. Úvod do studia dějepisu. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985, s. 10.

¹⁶ BARTOŠ, Josef. Předpoklady a etapy vědecké historické práce. In: HROCH, Miroslav a kol. Úvod do studia dějepisu. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985, s. 86.

Historiografie čerpá z psaných i nepsaných pramenů. Mezi prameny nepsané patří prameny hmotné (př.: dochované stavby), obrazové a dochované ústně (př.: rozhovor s pamětníkem). Jde o nepsané předměty či informace získané terénním výzkumem, badáním, sběrem apod.¹⁷ Prameny písemné bývají zpravidla užívány častěji. Zaznamenávají a předávají informace. Historiografické práci nejvíce pomáhá třídění dle společenské funkce, která zohledňuje příjemce a původce pramene. Následnou kombinací lze rozdělit písemné prameny do tří základních skupin. Jedná se o písemnosti institucionální provenience, písemnosti osobní povahy a literární prameny. První z nich vznikla skrze instituce, které tímto chtěly zachovat určitou informaci, druhá skupina je představována osobní korespondencí, deníky, ale také přípravnými materiály jednotlivce k vědecké, literární či jiné práci. Literární prameny představují vyprávěcí prameny, kdy historik zpracoval zprávy o daných událostech a formoval tak společenské vědomí.¹⁸ V diplomové práci užiji jednak prameny nepsané. Skrze prameny nepsané získám informace na základě rozhovoru s pamětníky. Dále užiji také prameny psané, kdy využiji výše zmíněné skupiny písemností. Jednak se bude jednat o kroniku vybrané obce, následně také o tiskové zprávy, měsíčník obce či brožury. V neposlední řadě bude využito literárních pramenů, především pro popis historie vybrané obce. V diplomové práci dojde tedy ke kombinovanému zpracování obou typů pramenů k zachycení co největšího spektra informací.

Existuje řada historických metod, kdy se často využívá kombinaci několika těchto metod. Pro moji práci bude využita metoda přímá a nepřímá, resp. metoda přímá, která odpovídá na otázku: jak k něčemu došlo? Jde o prostý popis událostí či skutečností. Informace jsou při metodě přímé získávány z pramene, ve kterém se o dané skutečnosti bezprostředně píše. V diplomové práci tímto způsobem bude zpracována historie české i německé obce. Dále je zapotřebí určit území výzkumu, které bude v rámci určitého časového období zkoumáno. V diplomové práci bude využito metody diachronní, která se zaměřuje na časový vývoj na menším územním celku jako je právě česká a německá obec. Zároveň bude v diplomové práci užitá také metoda progresivní, která se částečně shoduje s diachronní metodou, kdy jde o zkoumání po sobě následujících událostí. Rozhovory jsou tak také součástí biografické metody, kdy jde o údaje jednotlivce spjaté

¹⁷ PETRÁŇ, Josef. Prameny nepsané. In: PETRÁŇ, Josef a kol. Úvod do studia dějepisu III. Nauka o historických pramenech. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983, s. 37 a 40.

¹⁸ MAUR, Eduard. Písemné prameny. In: PETRÁŇ, Josef a kol. Úvod do studia dějepisu III. Nauka o historických pramenech. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983, s. 79-81.

s danou tematikou. Tato metoda bude využita u rozhovoru při otázkách týkající se minulosti obce či vlastního názoru a pohledu na danou tematiku.¹⁹

Empiricko-analytický přístup

U empirie se jedná o zkušenost získanou pomocí pozorování či experimentem. Analýza představuje výzkum, šetření či rozbor daného předmětu. U empiricky-analytického přístupu jde tedy o nezaujaté zkoumání definovaného cíle, kdy je předem stanovaná hypotéza buď potvrzena anebo vyvrácena.

Empiricko-analytický přístup spočívá v nestrannosti, odborné kritice a prověření a snaží se objektivizovat získané informace a poznatky.²⁰ Empiricko-analytický přístup bude v práci využit ke dvěma cílům. Na jedné straně budou popsány dějinné události co nejobsáhleji. Zaměřuje se tedy historicky kdy je co nejpřesněji popisována prostorově a časově vymezená událost. V práci konkrétně problematiku interkomunálního partnerství vybrané obce.

Na druhé straně se pak jedná o systematické určení cíle. Zde jde poté především o již zmíněné zobecnování. U diplomové práce se jedná o zkoumání vývoje interkomunálního partnerství na základě vybrané obce a zároveň zmapování stavu přeshraničního partnerství všech obcí Karlovarského kraje. V empiricko-analytickém přístupu se postupuje chronologicky. Kroky postupu byly zmíněny již výše, viz sociologické metody.

Pro zpracování tématu, jemuž se diplomová práce věnuje, je zapotřebí užít více vědních přístupů a metod. Jelikož se jedná o téma, které je z části politické, je zapotřebí použít vybrané politické metody. Dále je předmět výzkumu určen časově, kdy kritériem je začátek partnerství na počátku 90. let 20. století, a proto je zapotřebí užít také metody historické. Pro získání určitých informací budou prováděny rozhovory s vybranými respondenty, a tudíž musejí být zohledněny také sociologické metody. Přepis rozhovorů nebude součástí diplomové práce, pouze informace z něj získané budou dále zpracovány. Vybraný Empiricko-analytický přístup představuje kompletní přístup zpracování diplomové práce se všemi dílčími součástmi, které jsou buď historické, sociální či politické. Snahou diplomové práce bude objektivní přiblížení situace u

¹⁹ ČAPKA, František. Metody historické práce. In: ZWETTLER, O., J. VACULÍK a F. ČAPKA. Úvod do studia dějepisu a technika historikovy práce. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1996, s. 84-93.

²⁰ ŘÍHOVÁ, Blanka. Přehled moderních politologických teorií. Praha: Portál, 2000, s. 21.

přeshraničního komunálního partnerství obcí západních Čech, které bude následně aplikováno na konkrétní obci.

2. Paradiplomacie

Termín paradiplomacie vznikl v rámci globalizace na počátku 90. let 20. století. Je sice sémanticky sporný, avšak používaný. Globalizace s sebou přinesla decentralizaci státních systémů, a tak se stávají substátní aktéři (provincie, regiony, obce) aktéry mezinárodních vztahů. Jde o zapojení územně administrativních celků daného státu do mezinárodních vztahů prostřednictvím navazování formálních i neformálních, stálých i nestálých spojení se zahraničními jednotkami. A to jak se soukromými, tak i s veřejnými za účelem rozvíjení socioekonomické, politické či další oblasti.²¹

2.1 Teoretické vymezení

V úvodu kapitoly je popsáno stručné teoretické vymezení paradiplomacie. Pro pochopení fenoménu paradiplomacie je ale zapotřebí konkrétnější deskripce. Následně bude toto vymezení rozšířeno a doplněno pomocí přístupů a typologií, paradigm, faktory, aktéry, motivy, nástroje či dosahy. Fenomén paradiplomacie je složitý proces, a proto je zapotřebí zohlednit veškeré aspekty, které jej určují.

Existuje několik teoretických přístupů z různých vědeckých disciplín, kterými lze paradiplomacii zkoumat.²² Paradiplomacie je zkoumána především politologií, ale také ekonomii. Politologie zkoumá mezinárodní vztahy, zatímco ekonomie se zabývá především regionálním rozvojem. Paradiplomacii je možno vysvětlit pomocí komparace přístupů, které se jí zabývají. Nepatrnou, ale přesto určitou pozornost paradiplomacii věnují mezinárodní vztahy. Součástí mezinárodních vztahů jsou tradice.

První z nich je liberální teoretická tradice, a tak se na počátku 70. let 20. století skrze neoliberalismus objevuje termín transnárodní, kterému odpovídá novější termín paradiplomacie, kdy se jedná o nevládní navazování kontaktů a koalic bez ohledu na státní hranice. Liberální tradice však ztrácí zájem na mezinárodní spolupráci, tedy spolupráci menších státních jednotek jako je např. obec a věnuje se spíše globalizaci.

²¹ DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích politologii, evropských studií a regionálním rozvoji. Regionální studia. 2013, roč. 7, č. 2., s. 29. Dostupné také z: http://www.regionalni-studia.cz/images/2013-2/stranky%20z%20regio_study_02_2013_tisk-4.pdf.

²² DOSTÁL, Vít a Vít HLOUŠEK. Jak zkoumat českou krajskou paradiplomacii? Koncepty, modely a aplikace na případ Jihomoravského kraje. Středoevropské politické studie. 2014, roč. 16, č. 4, s. 313. Dostupné také z: <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4489>.

Druhou tradici představuje realistická teoretická tradice. Zde je kladen důraz na stát, nikoliv na menší substátní jednotky. A pokud se menší jednotky stávají součástí mezinárodních vztahů, tak to činí pro potřeby a zájmy státu samotného. Z definice obou tradic je patrné, že liberální tradice dala vzniku definice paradiplomacie, pro potřebu diplomové práce však není dostačující, neboť se již nezabírá obcemi. Druhá realistická tradice nebere obec, jako samostatnou jednotku, vůbec v potaz a tak je pro potřeby diplomové práce taktéž nevhodná. Třetí a také poslední tradici představuje reflektivistická teoretická tradice. Zde hraje zásadní roli identita jednotek státu. Identita je vytvářena ve vztahu k ústřední vládě a zároveň také ve vymezení se vůči ní. Je zde přihlíženo, že každá jednotka může mít jiné priority než samotný stát. Interakce mezi aktéry na stejné úrovni může mít pozitivní vliv na vývoj dané jednotky, ale také na stát. Je však zapotřebí zdůraznit, že ani jeden ze tří zmíněných přístupů nedává paradiplomacii velkou váhu, slouží pouze k obecnému vysvětlení pojmu a náhledu na mezivládní mezinárodní vztahy.

K vymezení paradiplomacie lze použít také politologické přístupy, které se zabývají (de)centralizací, regionalismem, federalismem a víceúrovňovým vládnutím. Politologické přístupy se sice nevěnují paradiplomacii jako takové, ale dokážou vysvětlit příčiny a zprostředkovaně i výsledky. V druhé polovině 80. let 20. století se první výzkumy paradiplomacie věnovaly federalismu, konkrétně pak Kanadě a Spojeným státům americkým. Díky federativnímu uspořádání bylo jednotlivým národním státům umožněno mezinárodní jednání. Což je ale pouze malým dílem z celkového kontextu. Větší vliv na mobilizaci/aktivaci substátních jednotek měly ekonomické potřeby a nutnost reakce na změny v mezinárodním prostředí. Studium paradiplomacie přispělo ke zkoumání proměn politického uspořádání federace a její realizace mezinárodní politiky. Také regionalismus a nový regionalismus mohou pomoci v pochopení paradiplomacie. Paradiplomacie se tak prosadila nejen ve federálně uspořádaných státech, ale také v zemích unitárních, které prošly decentralizací území. V zemích západní Evropy nejdříve došlo k decentralizaci, kdy bylo území rozděleno, a vliv regionálních aktérů posiloval. Víceúrovňové vládnutí může také pomoci při chápání paradiplomacie. Víceúrovňové vládnutí je myšleno jako předání moci na

nadnárodní a substátní úrovně mezi veřejné a soukromé jednotky. Paradiplomacie je v tomto kontextu vnímána jako nástroj reagující na akutní potřeby.²³

Dalším možným hlediskem jak nahlížet na paradiplomacii představuje výzkum evropské integrace, který má vliv na zahraniční působení státních jednotek. Při změně pozornosti výzkumu evropské integrace, který se začal na přelomu 80. a 90. let 20. století zaměřovat na praktické důsledky evropské integrace, se do zorného pole výzkumu dostala také regionální úroveň. Vznik regionů v západoevropských státech byl podnícen socioekonomickým rozvojem a evropskou integrací, která právě regiony podporovala. A to hned po prvním rozšíření Evropského společenství²⁴ o Velkou Británii a Irsko. Důležitým krokem bylo zřízení Evropského fondu pro regionální rozvoj (dále jen EFRR) a Jednotného evropského aktu (dále jen JEA²⁵). Region představuje vymezený územní celek uvnitř státu na základě určitých společných znaků za daným účelem. Evropská integrace ale chtěla mj. také komunikaci evropských institucí se substátními jednotkami. Význam regionů byl posílen podepsáním smlouvy o Evropské unii (dále jen EU), kde byl také definován Výbor regionů (dále jen VR)²⁶, který byl Lisabonskou smlouvou upraven. V současné době však nemá nikterak velký vliv. Je viditelné, že evropská integrace měla účinek na posilování role regionů. Některé oblasti v rámci EU se ale neomezují pouze na VR a své zájmy prosazují i jinými cestami. Využívají k tomu sdružování se do koalic a snaží se tak přímo působit na legislativu EU. Určitý prostředek k dosažení zájmů pak představují také euroregiony, které začali vznikat již na konci 50. let 20. století. Sdružováním do euroregionů, chtějí municipality

²³ DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích politologii, evropských studií a regionálním rozvoji. *Regionální studia*. 2013, roč. 7, č. 2, s. 30-33. Dostupné také z:

http://www.regionalni-studia.cz/images/2013-2/stranky%20z%20regio_study_02_2013_tisk-4.pdf.

²⁴ Evropské společenství lze označit jako předchůdce EU. Základem Evropského společenství byli již tři existující organizace, které se v něj sloučily. Jedná se o Evropské společenství uhlí a oceli, Evropské společenství pro atomovou energii a Evropské hospodářské společenství. V rámci EU představovalo dříve Evropské společenství I. pilíř, na kterém byla EU postavena. V roce 2009 podepsáním Lisabonské smlouvy Evropské společenství zaniklo a bylo nahrazeno EU. *Evropská společenství a Evropská unie*. Epravo.cz [online]. 9. 4. 2001. © EPRAVO.cz, a.s. 1999-2017. [cit. 2017-02-21]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-spolecenstvi-a-evropska-unie-4488.html>.

²⁵ Jednotný evropský akt dále posunul snahy Evropského společenství. Pochází z roku 1986, s platností od roku 1987. Cílem bylo odstranění překážek obchodu pro vznik společného trhu Evropského společenství, posílení role Evropského parlamentu, lepší usnášedischopnost Rady (EU) a změnu společného celního sazebníku. Jednotný evropský akt. *Eur-lex.europa.eu* [online]. [cit. 2017-02-21]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3Axy0027>.

²⁶ „Výbor regionů má za úkol dbát o zájmy regionálních a lokálních samospráv, být jejich reprezentantem v legislativním procesu i fundamentálním vstupním kanálem v politickém systému Evropské unie.“ DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích politologii, evropských studií a regionálním rozvoji. *Regionální studia*. 2013, roč. 7, č. 2, s. 34. Dostupné také z: http://www.regionalni-studia.cz/images/2013-2/stranky%20z%20regio_study_02_2013_tisk-4.pdf.

a regiony docílit řešení společných problémů. Skrze přímé finanční subvence do přeshraniční spolupráce začaly později vznikat nové euroregiony v místech zaostalejších. Jelikož se municipality a samotné regiony podílejí na součinnosti euroregionu, je možné je zařadit do teorie paradiplomacie.

Paradiplomacie má kladný vliv na rozvoj regionů samotných. Napomáhá tak hospodářskému rozvoji díky lákání investorů, pracovní síly, propagaci v turismu a pomáhá také při exportu domácích firem.²⁷

V rámci mezinárodní politiky se mezinárodní vztahy uskutečňují a priority mezi svrchovanými státy, což má za následek obtížnou definici a uchopení paradiplomacie. Literatura však určuje čtyři paradigmaty zachycující dominantní stranu paradiplomacie. Jedná se o neorealismus, mezinárodní politickou ekonomii, neofederalismus a postmodernismus.

Neorealismus vnímá stát pouze jako aktéra mezinárodních vztahů, proto paradiplomacii chápe jako součást státních zahraničních aktivit. Mezinárodní politická ekonomie dává regionům a obcím jistou autonomii v mezinárodních vztazích. Jejich aktivita se soustřeďuje na ekonomii a technologický vývoj. Oproti tomu neofederalismus vidí aktivity dané s demokracií a demokratizací. Paradiplomacie je tak stanovena přerozdělováním kompetencí. Postmodernismus považuje paradiplomacii za součást „*předefinování politických identit*“²⁸, které zapříčiní změnu mezinárodního systému, bez hierarchie společnosti, kdy bude politická aktivita přesunuta ještě blíže k občanům. Jmenovaná čtyři paradigmaty tak slouží mj. i k definici paradiplomacie. Paradiplomacie je „*nástroj zahraniční politiky státu (neorealismus), odpověď na ekonomický a technologický pokrok (mezinárodní politická ekonomie), výraz demokratizace států (neofederalismus) a nástroj radikální přeměny politických identit a ústupu státu (postmodernismus)*“.²⁹ Jedná se zde o čtyři základní perspektivy paradiplomacie, které se mohou sice prolínat, nelze je však chápat jako jeden celek.³⁰

Zároveň existuje řada typologií paradiplomacie. Jednou z nich je typologie I. Duchaceka, který rozlišuje čtyři základní typy paradiplomacie. Patří k nim přeshraniční

²⁷ DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích politikologii, evropských studií a regionálním rozvoji. Regionální studia. 2013. roč. 7, č. 2, s. 34-36. Dostupné také z:

http://www.regionalni-studia.cz/images/2013-2/stranky%20z%20regio_study_02_2013_tisk-4.pdf.

²⁸ DRULÁK, Petr a kol. Podíl obecních a krajských samospráv na zahraniční politice ČR. Zpráva z výzkumného projektu MZV ČR. Praha: Ústav mezinárodní vztahů, 2004, s. 8.

²⁹ Tamtéž, s. 8.

³⁰ DRULÁK, Petr a kol. Podíl obecních a krajských samospráv na zahraniční politice ČR. Zpráva z výzkumného projektu MZV ČR. Praha: Ústav mezinárodní vztahů, 2004, s. 7-8.

regionální paradiplomacie, která spočívá v „*přeshraničních kontaktech*“³¹ různých forem díky geografické blízkosti. Transregionální paradiplomacie, což jsou „*kontakty a jednání mezi nesousedícími necentrálními vládami ze sousedních zemí*.“³² Globální paradiplomacie, kdy lze hovořit o kontaktech vzdálenějších zemí. Posledním typem je proto diplomacie představující „*iniciativy a aktivity necentrálních vlád, které jdou ruku v ruce se separatistickými snahami*.“³³ Dále I. Duchacek určuje způsob výkonu paradiplomacie a uvádí celkem šest druhů výkonů. Mezi ně patří ustanovování stálých misí v zahraničí, politická zahraniční cesta, pracovní zahraniční cesta, propagace obchodu, investic a cestovního ruchu, vytváření zón zahraničního obchodu a účast zástupců necentrálních vlád na mezinárodních konferencích.³⁴

Další z důležitých teoretiků paradiplomacie, P. Soldatos, určil dva koncepty ve výzkumu paradiplomacie. Rozdělil je na aktivity dle vztahu k centrální vládě a na motivaci. Aktivity pak rozlišuje na kooperativní nebo paralelní. Tyto následně ještě dělí do podskupin.³⁵ Je však nutné si uvědomit, že paradiplomatické aktivity se nedají zařadit výhradně do jedné ze jmenovaných skupin.

H. Michelmann a jeho tým určili faktory, které ovlivňují charakter paradiplomacie. Zaměřili se především na domácí faktory zahrnující rozvinuté i rozvojové federálně uspořádané státy. Mezi faktory patří míra ekonomického rozvoje, etnické a kulturní faktory, regionální kontext, historie, povaha stranického systému, ústavou dané a rozdělené zahraniční aktivity a vliv federativních subjednotek při navazování, uzavírání a včleňování mezinárodních smluv. Některé tyto faktory však paradiplomacii mohou omezovat. Je proto důležité s čím přichází J. Kincaid, že je zapotřebí dostatečné demokracie a liberálního trhu pro zahraniční aktivitu substátních jednotek.

V paradiplomacii je možné se zaměřit také na aktéra paradiplomacie, což učinil B. Hocking, který se věnuje necentrální vládě. Určuje, jak se regiony v mezinárodních vztazích projevují. Dle B. Hockinga by mělo být sledováno následující: cíle a motivy,

³¹ DOSTÁL, Vít a Vít HLOUŠEK. Jak zkoumat českou krajskou paradiplomacii? Koncepty, modely a aplikace na případ Jihomoravského kraje. Středoevropské politické studie. 2014. roč. 16, č. 4, s. 314. Dostupné také z: <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4489>.

³² Tamtéž, s. 314.

³³ DOSTÁL, Vít a Vít HLOUŠEK. Jak zkoumat českou krajskou paradiplomacii? Koncepty, modely a aplikace na případ Jihomoravského kraje. Středoevropské politické studie. 2014. roč. 16, č. 4, s. 314. Dostupné také z: <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4489>.

³⁴ Tamtéž, s. 314.

³⁵ Kooperativní aktivity se dále dělí na koordinované federální vládou nebo společně, a paralelní aktivity se dále dělí na disharmonické nebo harmonické. DOSTÁL, Vít a Vít HLOUŠEK. Jak zkoumat českou krajskou paradiplomacii? Koncepty, modely a aplikace na případ Jihomoravského kraje. Středoevropské politické studie. 2014. roč. 16, č. 4, s. 314. Dostupné také z: <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4489>.

rozsah a zaměření, struktura a zdroje, úrovně a strategie. Je řada dalších vědců a odborníků, kteří se věnují typologii a koncepci paradiplomacie.³⁶ Paradiplomacie je prospěšná pro své aktéry, neboť tak mohou získávat návrhy možností na řešení problémů, získat finanční prostředky z EU a reagovat na mezinárodní prostředí. K tomu je zapotřebí ale správně určit cíle a najít vhodné partnery pro prosazování těchto určených cílů.³⁷

Paradiplomacie je uskutečňována na základě několika možných motivů, mezi nejzásadnější patří ekonomické, politické a kulturní. Ekonomické motivy bývají označovány jako nejdůležitější. Regionální elity vědí a znají lépe ekonomické potřeby regionu. Střední a menší podniky působí silněji na paradiplomacii, neboť potřebují podporu v propagaci v zahraničí. Stejně tak působí motiv ochrany životního prostředí. Politické motivy mohou být různé. Pro image regionu je zajisté výhodná spolupráce se zahraničím, o kterou mají pozitivní zájem média. Dále může ale paradiplomacie také podpořit autonomii a politickou identitu regionu. Také kulturní motivy hrají v paradiplomacii určitou roli, mluvíme např. o navazování kontaktů s regiony, které mají podobné kulturní rysy. Může se ale také jednat o školské aktivity či kulturní akce jako jsou např. výstavy.³⁸

Při definování paradiplomacie lze nahlížet také na nástroje, které jsou využívány. Obecně lze nástroje paradiplomacie rozdělit do dvou základních skupin mezi multilaterální a bilaterální nástroje. Multilaterální nástroj paradiplomacie předpokládá „účast v organizacích a institucích měst a regionů“³⁹. Skrze tyto nástroje mohou být zájmy zastupovány v rámci EU, jako např. INTERREG a již zmiňovaný VR, sdružující regiony a obce členských států EU. Bilaterální nástroj paradiplomacie je uskutečňován formou přeshraniční spolupráce a také zřizováním regionálních zastoupení v zahraničí, týkající se většinou institucí EU. Zastoupení mají několik funkcí, kdy mohou pozorovat a sbírat informace, lobbují pro daný region, vytváří koalice, propagují region ve vztahu s veřejností a účastní se na pracovních aktivitách institucí EU.

Podoba paradiplomacie se může lišit v závislosti míry dosahu. Rozlišuje se tak paradiplomacie globální, kdy se jedná o otázky vztahující se na celý mezinárodní

³⁶ DOSTÁL, Vít a Vít HLOUŠEK. Jak zkoumat českou krajskou paradiplomacii? Koncepty, modely a aplikace na případ Jihomoravského kraje. Středoevropské politické studie. 2014. roč. 16, č. 4, s. 314-316. Dostupné také z: <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4489>.

³⁷ DRULÁK, P., L. KÖNIGOVÁ a P. KRATOCHVÍL. Jak si stojí česká paradiplomacie? Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2004, s. 2.

³⁸ DRULÁK, Petr a kol. Podíl obecních a krajských samospráv na zahraniční politice ČR. Zpráva z výzkumného projektu MZV ČR. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2004, s. 8-9.

³⁹ Tamtéž, s. 11.

system či paradiplomacie makroregionální, vztahující se na problémy širšího teritoria a také paradiplomacie mikroregionální, kdy jsou řešeny přeshraniční otázky, týkající se daných regionů.⁴⁰

Paradiplomacii nelze zkoumat jednotně, mezinárodní aktivity subnárodních jednotek jsou odvislé od vnitřních vztahů k centrální moci, dány ústavou či zákony, a tak se paradiplomatické aktivity mohou v jednotlivých zemích lišit. Proto je zapotřebí při výzkumu paradiplomacie porovnat či ukázat rozdíly kompetencí daných subnárodních jednotek. Je také problematické komparovat dvě země s odlišnou mírou decentralizace.⁴¹

Paradiplomacie patří k důsledkům regionalizace, s čímž je spojeno posílení role měst a regionů v ohledu na ekonomii, politiku, ale také kulturu a sociální sféru.⁴² Z hlediska paradiplomacie je proto nezbytně nutné vymezit substanciální jednotky (viz kapitola 3 a organizace VS v ČR).

2.2 Česká paradiplomacie

Paradiplomacie v českém prostředí začala být zkoumána až před vstupem ČR do EU, kdy bylo předpokladem zapojení krajů a měst do zahraničních aktivit. Avšak zahraniční aktivity obcí byly zahájeny již mnohem dříve, a to po roce 1989. Kraje se do mezinárodních aktivit zapojily téměř hned po jejich znovuustanovení v roce 2001. Ve výzkumu české paradiplomacie se směřovalo od identifikace stavu a rozměru k jednotlivým případovým studiím.⁴³ České obce s přeshraničním partnerstvím započaly především po roce 1989, určité aktivity byly již i před tímto rokem, ale v celkovém počtu uzavřených partnerství jsou spíše zanedbatelné. Po roce 1989 data ukazují střídavé tendence uzavírání partnerství. Nejvíce se jich za celou dobu uzavřelo v roce 2008, kdy české obce uzavřely 73 smluv. Existuje několik důvodů, proč tomu tak bylo.

⁴⁰ DRULÁK, Petr a kol. Podíl obecních a krajských samospráv na zahraniční politice ČR. Zpráva z výzkumného projektu MZV ČR. Praha: Ústav mezinárodní vztahů, 2004, s. 11-13.

⁴¹ DOSTÁL, Vít a Vít HLOUŠEK. Jak zkoumat českou krajskou paradiplomacii? Koncepty, modely a aplikace na případ Jihomoravského kraje. Středoevropské politické studie. 2014. roč. 16, č. 4, s. 312-313. Dostupné také z: <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4489>.

⁴² DRULÁK, Petr a kol. Podíl obecních a krajských samospráv na zahraniční politice ČR. Zpráva z výzkumného projektu MZV ČR. Praha: Ústav mezinárodní vztahů, 2004, s. 2.

⁴³ DOSTÁL, Vít a Vít HLOUŠEK. Jak zkoumat českou krajskou paradiplomacii? Koncepty, modely a aplikace na případ Jihomoravského kraje. Středoevropské politické studie. 2014. roč. 16, č. 4, s. 316. Dostupné také z: <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4489>.

Jednak byla interesovaná vedení obcí po revolučním roce 1989 uspokojena přeshraničními aktivitami, dále mělo vliv na pokles zhoršení ekonomické situace a celková zaostalost databáze Svazu měst a obcí ČR (dále jen SMO) o stavu přeshraničního partnerství.⁴⁴ Paradiplomacie českých obcí představuje důležitý prvek v celkové přeshraniční spolupráci. Specifikace interkomunálních partnerství českých obcí, čísla a přehledy viz 4 kapitola.

Česká paradiplomacie reaguje na ekonomický a hospodářský pokrok, je dána demokratickým charakterem státu a její charakteristika rozlišuje několik tematických oblastí. V oblasti ekonomické spolupráce pocítuje česká paradiplomacii ještě značné nedostatky, oproti tomu je spolupráce velice dobrá v oblasti kultury, vzdělávání a sportu. Paradiplomacie je podporována orgány EU, jejímž hlavním cílem je výměna zkušeností. Další fakt propojený s EU spočívá v kladení většího důrazu na návrhy EU, nežli na návrhy přicházející z ústřední úrovně. Největším problémem však zůstává nedostatek financí.⁴⁵

Jak již bylo zmíněno, globalizace posunula regiony do mezinárodních vztahů, stejně tak to platí i pro kraje ČR, které mají navázané mezinárodní vztahy.⁴⁶

Obecně lze definovat paradiplomacii jako „zahraniční aktivity měst a regionů.“⁴⁷ Pro českou paradiplomacii využijme definici J. Bertha⁴⁸: „*Partnerství měst je setkání dvou obcí, které se tímto způsobem (z evropské perspektivy) snaží podniknout takové kroky, aby vyřešily existující problémy a uzavřely co nejužší přátelské vztahy.*“⁴⁹

⁴⁴ KOČÍ, Petr. Nejvíce obcí nachází partnery v Německu. Prohlédněte si mapy vztahů českých radnic. [online]. Aktualizováno 21. 9. 2013. © 1996-2016 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNED.cz. Hospodářské noviny. [cit. 2016-11-26]. Dostupné z: https://ihned.cz/c3-60792570-000000_d-60792570-nejvic-obci-nachazi-partnery-v-nemecku-prohlednete-si-mapy-vztahu-ceskych-radnic.

⁴⁵ DRULÁK, P., L. KÖNIGOVÁ a P. KRATOCHVÍL. Jak si stojí česká paradiplomacie? Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2004, s. 2-3.

⁴⁶ DOSTÁL, Vít a Vít HLOUŠEK. Jak zkoumat českou krajskou paradiplomacii? Koncepty, modely a aplikace na případ Jihomoravského kraje. Středoevropské politické studie. 2014. roč. 16, č. 4, s. 312. Dostupné také z: <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4489>.

⁴⁷ DRULÁK, P., L. KÖNIGOVÁ a P. KRATOCHVÍL. Jak si stojí česká paradiplomacie? Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2004, s. 2.

⁴⁸ Zakládající člen CEMRu.

⁴⁹ SVOBODA, Jan. Partnerství pro budoucnost: praktická příručka. Rada evropských obcí a regionů. Přeložil Svaz měst a obcí České Republiky. 2009, s. 30. Dostupné také z: <http://www.smocr.cz/tisk/publikace/prirucka--partnerstvi-pro-budoucnost-.aspx>.

2.3 Vytváření a podpora společenství

Pojem partnerství není omezen pouze na paradiplomacii. Obce se mohou sdružovat i na území jednoho státu, vytvářet společenství a vzájemně si napomáhat, radit si a podporovat se. Obce mohou vytvořit také partnerství s jinými subjekty, jako jsou například neziskové organizace.⁵⁰ V diplomové práci bude ale pojem partnerství užit výhradně pro přeshraniční spolupráci obcí vázanou na smlouvu o partnerství.

Právní základ české paradiplomacie tvoří mezinárodní smlouvy ratifikované ČR a zákony ČR.⁵¹ Jedním ze stěžejních zákonů pro české obce a jejich postavení, tudíž i pro jejich autonomii v přeshraniční spolupráci je Zákon č. 128/2000 Sb., (o obcích) a dle jeho § 55 „*obce mohou spolupracovat s obcemi jiných států a být členy mezinárodních sdružení územních samosprávných celků. Svazky obcí mohou spolupracovat se svazky obcí jiných států; obsahem spolupráce mohou být jen činnosti, které jsou předmětem činnosti svazku obcí, který smlouvu o vzájemné spolupráci uzavřel.*“⁵² Další možnou přeshraniční spolupráci definuje také Evropská rámcová úmluva o přeshraniční spolupráci mezi územními orgány veřejné správy jednotlivých států⁵³, kterou ČR podepsala 24. června 1998. Tímto se ČR zavázala, že bude podporovat přeshraniční spolupráci a uzavírání smluv a dohod.⁵⁴ Přeshraniční spolupráci se dále zabývá Evropská charta místní samosprávy⁵⁵. Charta upravuje pravidla uspořádání místní samosprávy v zemích Rady Evropy a je postavena na dvou principech, a to že místní společenství tvoří jeden ze základů demokratického systému a lid má právo podílet se na chodu veřejných záležitostí. Evropská charta místní samosprávy vstoupila v ČR v platnost 1. září 1999. Mezinárodní spolupráce je tak zajištěna článkem 10 a to především 3. odstavcem, kdy „*jsou místní společenství oprávněna spolupracovat se*

⁵⁰ ILLNER, Michal. Institucionalizované formy spolupráce, partnerství a participace v místní veřejné správě a jejich právní regulace. In: NEJDL, Pavel a Daniel ČERMÁK (eds.). Participace a partnerství v místní veřejné správě. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007, s. 17.

⁵¹ DRULÁK, Petr a kol. Podíl obecních a krajských samospráv na zahraniční politice ČR. Zpráva z výzkumného projektu MZV ČR. Praha: Ústav mezinárodní vztahů, 2004, s. 17.

⁵² ČESKO. Zákon č. 138/2000 Sb., (o obcích). Ze dne 1. 1. 2015. Dostupný také z: <http://zakony.centrum.cz/zakon-o-obcich/>.

⁵³ Evropská rámcová úmluva o přeshraniční spolupráci mezi územními orgány byla vydána již v roce 1980 (pozn. aut.).

⁵⁴ ČESKO. Sbírka mezinárodních smluv. Předpis č. 94/2000 Sb. m. s. Ze dne 15. 9. 2000. Dostupný také z: <http://www.sagit.cz/info/ss00094>.

⁵⁵ Evropská charta místní samosprávy byla vydána již v roce 1985 (pozn. aut.).

*svými protějšky v jiných státech.*⁵⁶ Tímto je českým obcím zajištěna svoboda a mohou v mezích zákona, navazovat a vytvářet mezinárodní partnerství.

V ČR, ale také v EU existuje několik organizací, které se zabývají podporou a stimulací přeshraničního partnerství obcí. V ČR k nim patří SMO, v rámci EU mezi ně patří již zmíněný VR ale také Rada evropských obcí a regionů (dále jen CEMR). Každá z těchto organizací chce podpořit tvorbu partnerství mezi základními územně samosprávnými celky v mezinárodním měřítku.

SMO je celostátní, dobrovolná, nepolitická a nevládní organizace, jejímiž členy jsou municipality ČR. V rámci paradiplomacie podporuje navazování přeshraničního partnerství českých měst a obcí. SMO je partnerem vládní a parlamentní politické reprezentace a podílí se na tvorbě legislativních a nelegislativních opatření v rámci oprávnění obcí. Jeho aktivita je odvislá především na členech vedení obcí (starosta, primátor, zastupitelstvo obce), kteří se mimo své obce věnují celkově samosprávě. Svaz má více jak 2 600 členů.⁵⁷ Mezi hlavní cíle SMO patří: hájit společné zájmy a práva municipalit a vytvářet podmínky pro jejich rozvoj, podporovat samosprávu v rámci veřejné správy, podílet se na přípravě zákonů a opatření týkajících se místní samosprávy, informovat ústřední orgány ČR a EU o možném dopadu připravovaných opatření či vzdělávat zástupce a pracovníky měst.⁵⁸

2.4 Evropská unie a podpora spojenectví/partnerství

Evropská unie prostřednictvím Evropské komise finančně podporuje partnerství obcí.⁵⁹ VR je jednou z institucí EU a funguje jako poradní orgán Evropské komisy a parlamentu (dále jen EP). Vznikl z iniciativy členských států, aby byly respektovány identity a výsady regionů a municipalit, a zároveň aby byly zapojeny do tvorby politiky

⁵⁶ ČESKO. Poslanecká sněmovna, 3. volební období, 1998-2002. Sněmovní tisk 14/0, část č. 1/3 Evropská charta místní samosprávy.

Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=14&CT1=0>.

⁵⁷ Kdo jsme. SMO: Svat měst a obcí České republiky [online]. 21. 5. 2012. © 2016 Svaz měst a obcí České republiky. [cit. 2016-11-18]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/kdo-jsme/kdo-jsme.aspx>.

⁵⁸ Hlavní cíle. SMO: Svaz měst a obcí České republiky [online]. © 2017 Svaz měst a obcí České republiky. [cit. 2017-02-21]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/hlavni-cile/default.aspx>.

⁵⁹ SVOBODA, Jan. Partnerství pro budoucnost: praktická příručka. Rada evropských obcí a regionů. Přeložil Svaz měst a obcí České Republiky. 2009, s. 30. Dostupné také z: <http://www.smocr.cz/tisk/publikace/prirucka--partnerstvi-pro-budoucnost-.aspx>.

EU. VR střeží princip subsidiarity⁶⁰. Pracuje v osmi komisích, kdy každá má na starost určitou oblast jako např. zemědělství, územní plánování, vzdělávání apod.⁶¹

CEMR⁶² je organizace sdružující místní a regionální samosprávy členských, ale také přistupujících států EU. Předkládá stanoviska, která jsou v zájmu národních místních a regionálních samospráv členských zemí EU. Zaměřuje se na vytváření partnerství, „vytvoření finančního nástroje na podporu twinningu Evropský parlament“⁶³, přispívá a ovlivňuje tvorbu dokumentů, směrnic a nařízení ovlivňující přímo či nepřímo místní samosprávy, podporuje dialog mezi členy CEMRu, informuje své členy o dění v institucích EU a podporuje federalizaci Evropských států založenou „na autonomii těchto orgánů a jejich zapojení do Evropského systému“⁶⁴.

EU podporuje programově vznik a rozvoj partnerství obcí. Což dokládá programové období 2007-2013 a program „Evropa pro občany“. Cílem toho programu bylo dosažení „aktivního evropského občanství.“⁶⁵ K dosažení toho cíle bylo právě partnerství obcí z finančního hlediska jednou z nejpodporovanějších aktivit. Finanční podporu tak získávaly předem naplánovaná partnerství, jež musela splnit určitá kritéria. Obecně je lze nazvat jako „správná kritéria“ k vytvoření nebo navázání partnerství, která budou podrobněji vysvětlena dále v textu. Jedná se především o stanovení společných cílů, udržení fungujícího partnerství pomocí pracovních týmů, zapojení občanů a škol.⁶⁶ Na program „Evropa pro občany“ z období 2007-2013 navazuje stejně se jmenující program pro rozpočtové období 2014-2020, který zachovává cíle a aktivity předešlého programu⁶⁷

Aktuálními programy podporující přeshraniční partnerství jsou Operační programy „Přeshraniční spolupráce“ v rozpočtovém období 2014-2020. Těmito programy jsou regiony ČR finančně podporovány k vytváření projektů se sousedícími regiony v jiném

⁶⁰ Princip subsidiarity představuje přesunutí a přiblížení rozhodování a zodpovědnosti ve veřejných záležitostech na nejnižší stupeň veřejné správy, aby byl co nejbližší k občanům (pozn. aut.).

⁶¹ Výbor regionů. SMO: Svaz měst a obcí České republiky [online]. 8. 11. 2002. © 2016 Svaz měst a obcí České republiky. [cit. 2016-11-18]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cinnost/zahranicni-spoluprace/vybor-regionu/vybor-regionu.aspx>.

⁶² Council of European Municipalities and Regions. Rada evropských obcí a regionů.

⁶³ Rada evropských obcí a regionů – CEMR. SMO: Svaz měst a obcí České republiky [online]. 5. 9. 2003. © 2016 Svaz měst a obcí České republiky. [cit. 2016-11-18]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cinnost/zahranicni-spoluprace/cemr/rada-evropskych-obci-a-regionu--cemr.aspx>.

⁶⁴ Tamtéž.

⁶⁵ SVOBODA, Jan. Partnerství pro budoucnost: praktická příručka. Rada evropských obcí a regionů. Přeložil Svaz měst a obcí České republiky. 2009, s. 30. Dostupné také z: <http://www.smocr.cz/tisk/publikace/prirucka--partnerstvi-pro-budoucnost-.aspx>.

⁶⁶ Tamtéž, s. 30 a 32.

⁶⁷ Program Evropa pro občany 2014-2020. SMO: Svaz měst a obcí České republiky [online]. © 2017 SMO ČR [cit. 2017-02-21]. Dostupné z: <http://www.partnerskamesta.cz/otwinningu/financovani/program-evropa-pro-obcany-2014-2020.aspx>.

státním celku. Jedná se o podporu regionů a místních jednotek na území ČR a SRN. V rámci těchto dvou zemí existují dvě oblasti podpory, jde o operační programy Přeshraniční spolupráce ČR-Bavorsko a Přeshraniční spolupráce ČR-Sasko. Základní podporovanou jednotku na území ČR představují kraje (obce vyloučeny ale a priority nejsou). Podporovány jsou především aktivity spojené s výstavbou přeshraniční dopravní infrastruktury, rozvojem cyklostezek, turistických a lyžařských stezek a řada dalších aktivit.⁶⁸

Jsou však aktivity, které si obec musí hradit sama a to může vést k omezení zájmu o navázání takového typu partnerství. Obce by si však měly uvědomit, že naopak partnerství může značně přispět k rozvoji a pozitivně tak ovlivnit vývoj obce.

Jako příklad podpory poslouží vybraná obec pro případovou studii. Společné projekty a aktivity města Ostrova jsou financovány z části městem, dále Evropským fondem pro regionální rozvoj a státním rozpočtem ČR.⁶⁹

2.5 Town-twinning

Paradiplomacii měst lze označit jako partnerství měst, což bývá nazýváno také jako town-twinning.⁷⁰ Jedná se o formu mezinárodní spolupráce obcí. Vzájemná kooperace měst je většinou deklarována partnerskou dohodou či usnesením orgánů obce. Interkomunálním partnerstvím je také posílena spoluúčast občanů na veřejném životě. Jde o výměnu zkušeností, mezikulturní dialog, podporu vybraných oblastí.⁷¹ Obce tak mohou díky partnerství mj. podporovat také své podnikatele formou ekonomických vazeb. Do twinningu se může zapojit každý občan obce, uskupení či spolek. Přeshraniční formu spolupráce může zvolit každá obec bez ohledu na velikost či finanční stabilitu. Pro ČR mělo navazování přeshraničního partnerství zásadní význam především po roce

⁶⁸ FUCHS, Jiří. Operační programy Přeshraniční spolupráce 2014-2012 [online]. 31. 10. 2014. © 2014 CYRRUS MARKETING, s.r.o. Dotační noviny. [cit. 2016-11-27]. Dostupné z: <http://dotacni-noviny.cz/operacni-programy-preshranicni-spoluprace-2014-2020/>.

⁶⁹ Emailová korespondence se Zuzanou Železnou, vedla A. M. Schröcková 20. 9. 2016 (osobní archiv autorky).

⁷⁰ S tímto pojmem a jeho vysvětlením je možno se seznámit také v cizojazyčné literatuře viz TAVARES, Rodrigo. Paradiplomacy. Cities and States as Global Players. New York: Oxford University Press, 2016, s. 30-31.

⁷¹ O twinningu. SMO: Svaz měst a obcí České republiky [online]. © 2016 SMO ČR. [cit. 2016-11-18]. Dostupné z: <http://www.partnerskamesta.cz/o-twinningu/co-je-twinning/co-je-partnerstvi-mest-neboli-town-twinning.aspx>.

1989, kdy došlo zejména k přenosu demokratických principů a inspiraci v obnovení místní samosprávy.

2.6 Navazování partnerství

Je několik možností, které mohou obce při navázání přeshraničního partnerství využít. Nejprve je zapotřebí určit očekávání, oblast a přínos spolupráce, neboť na základě definování spolupráce je možné najít vhodného partnera. Dále je nutné určit, co může daná obec svému potenciálnímu partnerovi nabídnout a uvědomit si, že bude nejspíše zapotřebí určitého personálního, ale i finančního vybavení. Potenciál obce může spočívat v kultuře, historii či ekonomice. Je mnoho oblastí, kterými obec může disponovat a nabídnout je jako základ pro spolupráci. Aby partnerství bylo úspěšné, je jedním z klíčových faktorů správný výběr partnerské obce. Je nezbytné, aby obce měly alespoň částečně stejné představy o partnerství, dále zdali se dokážou dohodnout na budoucnosti a určit si jisté cíle. K tomu jsou využívány setkávání se zástupci, ale také občany obou obcí. Po navázání spolupráce a prvních společných aktivitách je zapotřebí, aby obce ve společných činnostech pokračovaly a udržely tak aktivní partnerství. Je proto nutné partnerství dále rozvíjet a vytyčovat nové cíle. Přínosné pro partnerství je také zapojení celé obce, což znamená zapojení organizací, škol, spolků i podnikatelů. Je vhodné začlenit také občany, jejichž osobní vazby a často i budovaná přátelství podporují dlouhodobě udržitelné a úspěšné partnerství. Finanční prostředky hrají velice významnou roli, neboť aktivity jsou závislé právě na financích. Každá obec disponuje jiným finančním objemem, a proto je důležité získat finanční podporu z jiných zdrojů (sponzoring). Lze využít místní podnikatele a firmy. Obec může také o finanční podporu požádat stát a k financování určitých projektů dokonce také EU. Pro rozvoj partnerství by bylo vhodné, aby každá obec měla tým, který by se skládal ze členů radnice i z dobrovolníků z řad občanů, jehož náplní by bylo dále rozvíjet a podporovat navázané partnerství. V některých obcích tak existují výbory pro partnerskou spolupráci. V poslední řadě je také důležité mít dobrovolníky, kteří jsou pro partnerství

zapálení a stávají se tak motory partnerské spolupráce.⁷² Neboť přeshraniční partnerství spočívá především v přátelství a osobní zainteresovanosti.⁷³

Je několik možností jak obec může najít vhodného partnera. Lze využít služeb Oddělení vnějších vztahů Kanceláře SMO, kdy je následně zprostředkován první kontakt a poskytnuto poradenství v navázání a financování partnerství. Dále mohou obce využít webových stránek SMO věnovaným partnerství obcí, kde jsou zveřejňovány zahraniční obce mající zájem o partnerství. CEMR dále zpracovává webový portál www.twinning.org, kde mohou obce zveřejnit svůj zájem.⁷⁴ Obce se však nemusí omezovat na informační portál SMO či CEMRu, mohou svého partnera najít také jinou formou, což bude ukázáno na případové studii vybrané obce.

Navázané partnerství bývá deklarováno partnerskou smlouvou. Smlouva představuje dohodu schválenou zástupci partnerských obcí/měst. Forma partnerské smlouvy není nijak definována. Z tohoto důvodu si jí každá obec může vytvořit dle svých potřeb a požadavků. Od smlouvy lze také odstoupit a zrušit partnerství.⁷⁵

⁷² HŮLKOVÁ, G., B. VESELÁ a O. MERTENS. Současné trendy v partnerství měst a obcí. Sbíрка praktických příkladů mezinárodní spolupráce. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2012, s. 8-12. Dostupné také z: <http://docplayer.cz/307284-Soucasne-trendy-v-partnerstvi-mest-a-obci.html>.

⁷³ SVOBODA, Jan. Partnerství pro budoucnost: praktická příručka. Rada evropských obcí a regionů. Přeložil Svaz měst a obcí České Republiky. 2009, s. 4. Dostupné také z: <http://www.smocr.cz/tisk/publikace/prirucka--partnerstvi-pro-budoucnost-.aspx>.

⁷⁴ HŮLKOVÁ, G., B. VESELÁ a O. MERTENS. Současné trendy v partnerství měst a obcí. Sbíрка praktických příkladů mezinárodní spolupráce. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2012, s. 18. Dostupné také z: <http://docplayer.cz/307284-Soucasne-trendy-v-partnerstvi-mest-a-obci.html>.

⁷⁵ SVOBODA, Jan. Partnerství pro budoucnost: praktická příručka. Rada evropských obcí a regionů. Přeložil Svaz měst a obcí České Republiky. 2009, s. 32. Dostupné také z: <http://www.smocr.cz/tisk/publikace/prirucka--partnerstvi-pro-budoucnost-.aspx>.

3. Soudobá organizace VS v ČR

Obce hrají v diplomové práci stěžejní roly, proto je zapotřebí zdůraznit postavení českých obcí v rámci veřejné správy (dále jen VS). Následující kapitola se bude věnovat celkově VS v ČR následované postavením a složením českých obcí. Nejprve bude deskribována VS jako taková, z čeho se skládá a jaké má instituce. Následovat bude přehled zákonů, které specifikují chod a složení VS v ČR a postavení jednotlivých subjektů VS. Bude také popsána organizace VS a model, který je uplatňován v ČR. Je zapotřebí se také věnovat státní správě a samosprávě, pro zařazení obcí do těchto systémů. Následně budou popsány kraje, neboť nelze se zaměřit na obce, jako základní územně administrativní celky a vynechat vyšší územně administrativní celky, což jsou kraje. Na závěr pak budou determinovány obce, a jejich orgány, bez kterých obec nemůže existovat.

Pojem veřejné správy patří do oblasti správního práva. VS je mnohotvárná a její činnosti jsou různorodé, proto je její definice obtížná. Obecně ji lze vymezit jako „*správu veřejných záležitostí vykonávanou subjekty veřejné správy a jejich orgány*.“⁷⁶ Ani pojem veřejných záležitostí není jasně definován, a tak jej lze chápat jako obecně prospěšné záležitosti, které prospívají celé společnosti, a při jejich výkonu je uplatňována veřejná moc.⁷⁷

VS lze rozdělit dle jejího smyslu na materiální, nebo-li funkční a organizační, nebo-li formální VS. U materiálního pojetí jde o obsah a úkoly VS. Jedná se zde o specifické správní činnosti, které jsou uskutečňovány k dosažení stanoveného cíle. U organizačního pojetí je základem vykonavatel správních činností. Jednotky výkonu správních činností uskutečňující VS v organizačním systému.⁷⁸ „*Organizace veřejné správy je trvale vytvořený systém, který uskutečňuje stálé, cílově zaměřené vztahy a lze ho měnit podle vývoje společnosti*.“⁷⁹

⁷⁶ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 11.

⁷⁷ Tamtéž, s. 12.

⁷⁸ HENRYCH, Dušan a kolektiv. Správní věda - Teorie veřejné správy. 4. aktualizované vyd. Praha: Wolters, Kluwer, a.s., 2014, s. 11-12. Dostupné také z: https://knihy.abz.cz/imgs/teaser_pdf/4449788074785610.pdf.

⁷⁹ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 13.

VS jako správu veřejných věcí lze rozdělit na státní správu⁸⁰ (dále jen SS), VS a ostatní veřejnou správu⁸¹ (dále jen OVS).⁸² Zahrnuje jak výkon SS, tak samosprávy (dále jen SA). Právní zakotvení a postavení VS v ČR je dána zákony (viz níže). VS je tedy vykonávání správních záležitostí ve veřejném zájmu a to na několika úrovních. V ČR je VS vykonávána na ústřední, regionální a místní úrovni a to orgány státu a samosprávami a jejich orgány.⁸³ Jde tedy o správu věcí veřejných realizovanou na základě výkonné moci ve státě, kdy jde především o veřejnou moc. Veřejnou moc lze rozdělit na státní moc a zbývající veřejnou moc, která se projevuje jako decentralizovaná státní moc.⁸⁴ Organizaci VS tvoří organizační subsystémy, které jsou tvořeny: ústředními orgány SS, územně dekoncentrovanými orgány SS, územními orgány VS s všeobecnou působností a orgány zájmové samosprávy.⁸⁵

VS se uskutečňuje ve vnějším a vnitřním prostředí. Vnější prostředí VS spočívá především v zahraničních a mezinárodních aktivitách, které jsou dány na základě bilaterálních či multilaterálních smluv. Vnitřní prostředí je činností systému uvnitř státu.

86

Veřejná správa je vykonávána již zmíněnými organizačními složkami, které lze souhrnně nazvat jako instituce. Systém institucí dodržuje právní normy a je vytvářen určitými vazbami. Vazby institucí jsou vzájemné, což znamená, že instituce jsou propojeny, dále hierarchizovány, kdy je uplatňován princip podřízenosti a nadřízenosti (ale pouze u SS).

⁸⁰ Státní správa je správa vykonávána státem přímo. Jde o realizaci výkonné moci státu, prostřednictvím organizačních složek státu, což jsou státní orgány a správními úřady vykonávajícími správu ve jménu a v zájmu státu. Správní úřady lze chápat jako organizační jednotku plnící veřejné úkoly v mezích veřejného práva. Státní správa může být vykonávána také nepřímo a to veřejnoprávní korporacemi či soukromoprávními subjekty, které získali na základě zákona přenesený výkon SS. SS je vykonávána ve veřejném zájmu s charakterem výkonným, podzákoným a nařizovacím. HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 14.

⁸¹ Ostatní veřejná správa se skládá z veřejné samosprávy a zbytkové veřejné správy, plnící veřejné úkoly, které se navzájem prolínají a doplňují. HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 14.

⁸² HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 8-13.

⁸³ ČMEJREK, Jaroslav a Radek KOPŘIVA. Základy veřejné správy. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2007, s. 6.

⁸⁴ PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 9-10.

⁸⁵ Tamtéž, s. 37.

⁸⁶ PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 12-13.

Další vazbu pak představuje vazba vnitřní, která je dána organizačním řádem a vazba vnější, což je aktivita s vnějším okolím. Instituce VS se nacházejí na území státu a jsou jimi pověřeny instituce a orgány ústřední, regionální a místní.

3.1 Právní základ VS

ČR je unitární decentralizovaný stát s parlamentní demokracií. Postavení moci veřejné je dáno Ústavou České republiky.⁸⁷ Na základně Ústavy je ČR „svrchovaný, jednotný a demokratický právní stát založený na úctě k právům a svobodám člověka a občana“⁸⁸.

Státní moc je definována v Ústavě a v Listině základních práv a svobod (dále jen LZPS). Dle čl. 2. odst. 3 Ústavy slouží státní moc „všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.“⁸⁹ A dle čl. 2. odst. 2 LZPS lze státní moc „uplatňovat jen v případech a v mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví.“⁹⁰ Tímto by byl dán právní základ státní moci. Ústava určuje především, „co musí být upraveno zákonem“⁹¹, jednotlivé náležitosti pak řeší konkrétní zákony.⁹²

Jedním z nejdůležitějších zákonů SS je Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., (o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky).⁹³

SA je definována Ústavou a to konkrétně hlavou sedmou, Územní samospráva. Kdy se „Česká republika člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky.“⁹⁴ Dále jsou pak řešeny náležitosti obcí a krajů v ohledu jejich správy, složení a působnosti zastupitelstev. Článkem 105 je definováno, že pokud to stanoví zákon, může být výkon státní správy

⁸⁷ HALÁSKOVÁ, Martina. Veřejná správa a veřejné služby v zemích Evropské unie. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2012, s. 48.

⁸⁸ ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., (Ústava České republiky). Ze dne 16. 12. 1992. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>.

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ ČESKO. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., (Listina základních práv a svobod). Ze dne 16. 12. 1992. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>.

⁹¹ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 17.

⁹² Tamtéž, s. 17.

⁹³ ČESKO. Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., (o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky). Ze dne 8. 1. 1969. Dostupný také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=31338&nr=2~2F1969&rpp=15#local-content>.

⁹⁴ ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Ze dne 16. 12. 1992. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>.

svěřen orgánům samosprávy. Náležitosti obce pak stanovují konkrétní zákon, a to sice Zákon č. 138/2000 Sb., (o obcích), ze dne 1. 1. 2015. Hlavní město ČR, Praha, má vlastní zákon spravující postavení Prahy jako hlavního města, kraje a obce a městských částí. Jedná se o Zákon č. 131/2000 Sb., (o hlavním městě Praze).⁹⁵

V důsledku globalizace a snah začlenění ČR do EU, musely vzniknout „nové“ jednotky, jimiž jsou kraje, neboli vyšší územně samosprávné celky. Vznik těchto celků je dán Ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., (o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1992 Sb., Ústava České republiky).⁹⁶ Vymezení, postavení a pravomoci kraje definuje pak konkrétní Zákon č. 129/2000 Sb., (o krajích), ze dne 12. 4. 2000.⁹⁷ V rámci regionální politiky EU vznikly nomenklatura územních statistických jednotek (dále jen NUTS), kdy jednotka NUTS III. odpovídá kraji. Musela však vzniknout ještě mezistupeň mezi krajem a státem, který tvoří NUTS II. neboli regiony soudržnosti mezi které patří např.: regiony Severozápad, skládající se z Karlovarského a Ústeckého kraje, či Jihozápad, skládající se z Plzeňského a Jihočeského kraje.⁹⁸ Jedná se o společnou klasifikaci územních statistických jednotek, které jsou ve všech zemích EU stejné. Právní základ tvoří Nařízení parlamentu a rady EU č. 1059/2003 ze dne 23. května 2003.⁹⁹

Finanční kontrolu VS určuje Zákon č. 320/2001 Sb., (o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů).¹⁰⁰

Nelze, aby zákony upravovaly celkovou oblast správy, a proto mohou stanovené subjekty výkonné moci vydávat další právní předpisy, které veřejnou správu dále právně definují. Odvozené právní předpisy smí dle Ústavy vydávat vláda, není nutnost dalšího zákona. „*Ministerstva, jiné správní úřady a orgány územní samosprávy pak*

⁹⁵ ČESKO. Zákon č. 131/2000 Sb., (o hlavním městě Praze). Ze dne 13. 4. 2000. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-131>.

⁹⁶ ČESKO. Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., (o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1992 Sb., Ústava České republiky). Ze dne 3. 12. 1997. Dostupný také z:

<https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=45807&nr=347~2F1997&rpp=15#local-content>.

⁹⁷ ČESKO. Zákon č. 129/2000 Sb., (o krajích). Ze dne 12. 4. 2000. Dostupný také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49297&nr=129~2F2000&rpp=15#local-content>.

⁹⁸ Regiony regionální politiky. [online]. © 2012 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>.

⁹⁹ Společná klasifikace územních statistických jednotek. [online]. Evropský parlament – Jsme tu pro vás. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.1.6.html.

¹⁰⁰ ČESKO. Zákon č. 320/2001 Sb., (o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů). Ze dne 9. 8. 2001. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=51644&fulltext=&nr=320~2F2001&part=&name=&rpp=15>.

vydávají prováděcí právní předpisy na základě speciálního zákonného zmocnění, které obsahují jednotlivé zákony.“¹⁰¹ Základ je dán Ústavou v čl. 79 odst. 3, kdy konkrétní pravomoci jsou dány zákonem. Statutární předpisy mohou být vydávány zastupitelstvy územních samosprávných celků dle čl. 104 Ústavy, konkrétní pravomoci vydávání jsou stanoveny zákony.¹⁰² Veškeré právní předpisy mohou být změněny nebo zrušeny subjektem, který je vydal. Pokud by byl některý z vydaných právních předpisů v rozporu se zákonem, může jej zrušit Ústavní soud.¹⁰³

Také mezinárodní smlouvy a právní předpisy EU mají vliv na chod a fungování české VS.¹⁰⁴ Jednou z mezinárodních smluv je Evropská charta místní samosprávy z roku 1985, kterou ČR přijala v roce 1999. Jsou zde uvedena pravidla pro SA.¹⁰⁵ Dále EU vytvořila v roce 1981 Evropský institut veřejné správy (dále jen EIPA), který napomáhá kandidátským zemím, členským zemím a institucím EU v oblasti VS.¹⁰⁶ Následně v roce 1988 byla založena Evropská síť veřejné správy (dále jen EUPAN) skládající se z generálních ředitelů, kteří jsou zodpovědní za VS v členských zemích. Cílem sítě je zlepšování konkurenceschopnosti, výkonnosti a kvality evropských VS.¹⁰⁷

Na základě Smlouvy o Evropské Unii, neboli Maastrichtské z roku 1993 a následné konsolidaci skrze několik smluv, jejíž nejaktuálnější verzi tvoří Lisabonská smlouva z roku 2007 je legislativním orgánem EU EP společně s Radou EU. Předpisy, nařízení, směrnice či doporučení spadají do sekundárního práva EU a jsou zveřejňovány v Úředním věstníku EU.¹⁰⁸ Již od 60. let 20. století je právo EU nadřazeno právu členských států na základě právních rozsudků Evropského soudního dvora, což znamená, že předpisy,

¹⁰¹ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 17.

¹⁰² ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., (Ústava České republiky). Ze dne 16. 12. 1992. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>.

¹⁰³ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 19.

¹⁰⁴ Pokud by byl některý z vydaných právních předpisů v rozporu se zákonem, může jej zrušit Ústavní soud. HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 19.

¹⁰⁵ ČESKO. Sbírka zákonů částka 61. Evropská charta místní samosprávy. Ze dne 17. 8. 1999. Dostupná také z: <http://myop.wz.cz/pdf/evropska.pdf>.

¹⁰⁶ Mezinárodní organizace a veřejná správa: Evropský institut veřejné správy [online]. © 2017 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-92.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>.

¹⁰⁷ Mezinárodní organizace a veřejná správa: Evropská síť veřejné správy [online]. © 2017 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-92.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>.

¹⁰⁸ Evropské právo [online]. © LegalPartners, 2017. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.legalpartners.cz/pojmy/evropske-pravo-advokat-advokatni-kancelar-pravni-firma>.

nařízení a směrnice jsou včleňovány do práva členské země, doporučení apod. by měla v členských zemích být zohledněna.¹⁰⁹

3.2. Organizace VS

VS je systém vzájemně propojených orgánů, které tvoří organizaci VS.¹¹⁰ Tento systém se řídí základními organizačními principy, jejichž dodržování ovlivňuje fungování a dosažení cílů celé VS. Organizace VS je vytvářena na základě principů, které jsou uplatňovány souběžně a jejich rozsah se liší dle SS a SA. Principy lze rozdělit na principy centralizace a decentralizace, koncentrace a dekoncentrace, princip delegace, monokratický a kolegiální princip, princip veřejné specializace, teritoriální princip, profesionální a laický princip a v poslední řadě jmenovací, volební princip a princip výběrového řízení.¹¹¹

Nyní bude následovat stručná charakteristika jednotlivých výše zmiňovaných principů. Pro potřeby diplomové práce jsou zásadní pouze některé principy, je však zapotřebí definovat veškeré zmíněné principy, aby ony zásadní byly lépe chápány a byla tím zdůrazněna jejich role v systému. Centralizace a decentralizace je princip založený na oblasti řízení a delegaci rozhodovacích pravomocí. Výše zmíněné dva principy jsou dány strukturou moci.¹¹² Centralizace se projevuje výlučným výkonem VS prostřednictvím státu a jeho orgánů. Je zde uplatňována koncentrace rozhodování v centru. Určité pravomoci jsou předávány na nižší stupně prostřednictvím delegace. Vyšší orgán je oprávněn zasahovat do všech náležitostí spojených s působností nižších jednotek. Rozhodnutí jsou určována nejvyšší úrovní a nižším úrovním jsou pouze předávána.¹¹³ Decentralizovaný princip se odlišuje především větší mírou delegovaných

¹⁰⁹ Lisabonská smlouva (Co o ní potřebujete vědět) [online]. Odbor informování o evropských záležitostech Úřadu vlády ČR [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/49/14956-lisbonne_2.pdf.

¹¹⁰ PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 33.

¹¹¹ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 21-25.

¹¹² PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 34.

¹¹³ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 22.

práv.¹¹⁴ Tento princip přenechává část výkonu VS státu odlišným samosprávným subjektům. Nižší úrovně mají skrze princip decentralizace více úkolů, pravomocí a také odpovědnosti. Výkon VS je prováděn samostatně. V žádné VS neexistuje centralizace a decentralizace pouze samostatně, nýbrž jsou tyto dva principy vždy propojené.¹¹⁵ Centralizace je tedy větší rozsah výkonu VS uskutečňován ústředními orgány státu a naopak v decentralizaci je výkon VS směřován k samosprávě. V souvislosti diplomové práce tak princip decentralizace umožňuje navazování přeshraničního partnerství, neboť obce disponují větší pravomocí a autonomií. Obce mají možnost si své interkomunální partnerství navazovat samostatně, dle vlastního uvážení a rozhodnutí. Stát nenařizuje obcím uzavírání přeshraničního partnerství a ani nepředepisuje jakým způsobem se má partnerství navázat, uzavřít či dále rozvíjet. Je však zapotřebí, aby zájmy obce nebyly v rozporu se zájmy státu.

Výše zmiňované principy centralizace a decentralizace bývají spojovány s principy koncentrace a dekoncentrace.¹¹⁶ Principy koncentrace a dekoncentrace jsou spojeny s „rozdělením funkcí mezi jednotlivé stupně stejné organizační soustavy.“¹¹⁷ To se projevuje buď vertikálně, nebo horizontálně. Je tedy rozlišována vertikální a horizontální koncentrace a vertikální a horizontální dekoncentrace. U vertikální koncentrace se pravomoci soustřeďují na nejvyšší úrovni, zatímco u vertikální dekoncentrace je působnost a pravomoc přesunuta na nižší úroveň, nižší úroveň těm vyšším podřízeny. Horizontální koncentrace spočívá v soustředění funkce na stejné úrovni s menším počtem orgánů a horizontální dekoncentrace pak spočívá v přerozdělování funkcí na stejné úrovni mezi větší počet orgánů, v rámci těchto orgánů funguje princip součinnosti a spolupráce. Dekoncentrace obecně znamená, přerozdělení výkonu VS.¹¹⁸ Dále byl zmíněn princip delegace, který obecně zahrnuje pojem dekoncentrace a decentralizace. Užší vymezení delegace spočívá v pověření osob veřejného práva nebo osob, které nejsou součástí veřejného práva k výkonu úkolů spojených s VS. Delegace je určena zákonem a pověřená osoba je odpovědná té, která

¹¹⁴ PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 35.

¹¹⁵ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 22-23.

¹¹⁶ PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 35-36.

¹¹⁷ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 23.

¹¹⁸ Tamtéž, s. 23.

delegaci provedla. Nejjasnějším příkladem je „přenesení výkonu SS na obce a kraje“^{119, 120}.

Monokratický a kolegiální princip rozlišuje dle personálního složení. Monokratický princip spočívá v reprezentaci jedinou osobou, např. obec je představována starostou. Kolegiální princip nebo orgán je složen z více členů, jako je např. obecní zastupitelstvo. Tento princip spočívá ve svěřeni působnosti a pravomoci sboru. Rozhodovací sbor vyžaduje přítomnost určitého počtu jeho členů a určitou souhlasnou společnou vůli. Kolegiální princip je uplatňován především v samosprávě, lze ho nalézt ale také v procesu rozhodování vlády.¹²¹

Princip věcné specializace rozlišuje dle věcné působnosti orgánů. Věcná specializace rozlišuje instituce na instituce se všeobecnou působností a na instituce specializované. Instituce se všeobecnou působností, jako je např. zastupitelstvo obce, spravují především komplexní a koncepční záležitosti. Instituce specializované, jako jsou např. finanční úřady, spravují konkrétní věci a úkoly.¹²²

Teritoriální, neboli územní princip, vymezuje působnost na základě určitého území. Územní princip bývá nejčastěji užíván v SA.¹²³ Dle rozsahu územní působnosti jsou rozlišovány instituce s celostátní působností a instituce územní, vykonávající svou působnost na části území. První ze jmenovaných institucí, instituce s celostátní působností, jsou orgány SS. Oproti tomu instituce územní vykonávají svou působnost pouze na určité části území a jsou nazývány orgány místní správy. SA je tvořena územní samosprávou a místními orgány SS.¹²⁴ Jelikož nelze veškerou VS vykonávat z centra jako SS, je zapotřebí ji vykonávat dle územního správního členění prostřednictvím územní správy, kterou lze nazvat také jako místní veřejnou správu.¹²⁵ Existují dva základní systémy rozlišování SA. Jednak je to angloamerický systém místní správy, kdy je chápán pouze jako SA. Druhým typem, který platí také pro ČR, je

¹¹⁹ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 24. musí být na Vámi zdroj, je na minulé stránce

¹²⁰ Tamtéž, s. 23-24.

¹²¹ KADEČKA, Stanislav a Filip RIGEL. Výkon státní správy – kompetence, odpovědnost. [online]. [cit. 2017-02-21], s. 4. Dostupné z: file:///C:/Users/Anka/Downloads/Vykon_statni_spravy-kompetence%20(1).pdf.

¹²² HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 24.

¹²³ PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 36.

¹²⁴ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 24-25.

¹²⁵ PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 41.

pak kontinentální systém SA, který rozlišuje mezi místní státní správou a SA. V ČR je místní veřejná správa vykovávána obcemi jako nejnižšími územněsprávními jednotkami a kraji, jako vyššími územněsprávními celky. Obce a kraje tak vedle své SA vykonávají určitou SS, kdy mají samostatnou a přenesenou působnost.¹²⁶ Výkon SS obcí a krajů je doplňován ještě výše zmíněnými specializovanými orgány.¹²⁷ Místní SS je vykonávána krajskými úřady, obecními úřady, pověřenými obecními úřady¹²⁸, obecními úřady obcí s rozšířenou působností¹²⁹, újezdními úřady¹³⁰ a specializovanými územními správními úřady¹³¹.¹³² Na závěr pak lze rozlišit také princip profesionální a laický. Rozlišují se tak osoby, které svůj výkon VS vykonávají na základě služebního poměru jako úředníci nebo je výkon vykonáván osobami, které nemají služební poměr. Profesionální princip, vykonávaný na základě služebního poměru, je uplatňován především ve výkonu SS, postupem času se dostává ale také do SA. Nelze se však omezit pouze na výše zmiňované principy, existují ještě další, které by však diplomovou práci již zahltily.¹³³ Výše zmíněné principy však nefungují samostatně, nýbrž se navzájem kombinují.¹³⁴

Lze nalézt spojitosti veškerých principů v interkomunálních partnerství obcí. Velkou roly hraje tedy decentralizace, dále také delegace, která posiluje postavení obcí v systému SS. Monokratický a kolegiální princip hrají roli především v rozhodování o partnerství a následném rozvoji. Vždy se setkáme s principem monokratickým, neboť právě starostové obce stojí u podpisu partnerské smlouvy. Další vývoj interkomunálního partnerství pak bývá často v rukou obecního zastupitelstva, čímž hraje kolegiální princip také určitou roly. Co se týče věcné specializace, bylo již dříve zmíněno, že by bylo pro rozvoj partnerství lepší, kdyby obce měly vlastní agendu zabývající se právě partnerstvím, neboť zastupitelstvo či jiné instituce všeobecné působnosti nemohou partnerství plně věnovat svou pozornost. A v neposlední řadě princip laický a

¹²⁶ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 56-57.

¹²⁷ PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 41.

¹²⁸ Pověřené obecní úřady a úřady obcí s rozšířenou působností mají v mezích zákona přenesenou působnost i v dalších obcích (pozn. aut.).

¹²⁹ Obecní úřady obcí s rozšířenou působností vykonávají vedle základní přenesené působnosti v mezích zákona také SS v určitém územním obvodu (pozn. aut.).

¹³⁰ Újezdní úřady vykonávají SS na území vojenských újezdů (pozn. aut.).

¹³¹ Specializované územní správní úřady jsou již zmiňované specializované správní úřady vykonávající svou činnost na určitém území a podřízené konkrétnímu centrálnímu specializovanému správnímu úřadu a ministerstvu (pozn. aut.).

¹³² HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 56-58.

¹³³ Tamtéž, s. 25.

¹³⁴ PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 37.

profesionální by mohl sloučením v oné agendě, věnující se partnerství, zapojit širší spektrum účastníků a zlepšit tak možnosti dalšího rozvoje.

Obecně se VS rozlišuje na SS a SA, kdy je dle různých modelů působnost těchto dvou jednotek buď rozdělena, nebo sloučena. ČR patří do modelu smíšené neboli evropské VS. VS je tedy v ČR tvořena SS a SA. Tyto dvě složky se permanentně překrývají a nejsou od sebe striktně odděleny.¹³⁵ Následně bude SS a SA podrobněji deskribována. Sice je pro obce mnohem důležitější SA, nelze ji však plně definovat bez SS.

3.3. Státní správa

Výkonem SS jsou pověřeny především orgány státu neboli správní úřady. Ústřední státní orgány tvoří především ministerstva a následně také ostatní ústřední správní orgány s celostátní působností. Zmíněné orgány správy jsou přímými vykonavateli VS s celostátní působností a pravomocí. Orgány státu se zřizují zákonem a zákonem je jim vymezena jejich působnost.¹³⁶ Postavení orgánů státu je definováno Ústavou a také Zákonem č. 2/1969 Sb., (o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky)¹³⁷ ve znění pozdějších předpisů a dalších právních předpisů.¹³⁸

Vláda je vrcholným orgánem SS s celostátní a všeobecnou působností. Je tvořena předsedou vlády¹³⁹, místopředsedy vláda a ministry. Vláda představuje vrcholný orgán moci výkonné. Jedná se o kolegiální orgán rozhodující formou usnesení. K vládní působnosti patří např. určení zásad vnitřní a zahraniční politiky, má právo zákonodárné iniciativy a je také oprávněna vydávat nařízení.¹⁴⁰

Ústřední orgány SS lze rozdělit do dvou skupin. Jedná se o ústřední orgány, v jejich čele stojí člen vlády, tedy ministerstva. V ČR je řada ministerstev jako např. Ministerstvo financí, Ministerstvo dopravy, Ministerstvo obrany, Ministerstvo kultury či Ministerstvo

¹³⁵ POMAHAČ, Richard a Olga VIDLÁKOVÁ. Veřejná správa. Praha: C. H. Beck, 2002, s. 63.

¹³⁶ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 34.

¹³⁷ ČESKO. Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., (o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky). Ze dne 8. 1. 1969. Dostupný také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=31338&nr=2~2F1969&rpp=15#local-content>.

¹³⁸ PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 37.

¹³⁹ Ke dni 3. 12. 2016 je předsedou vlády ČR Bohuslav Sobotka (pozn. aut.).

¹⁴⁰ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 35-36.

zahraničních věcí ad. Druhou skupinu tvoří další ústřední orgány jako např. Český statistický úřad, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, Státní úřad pro jadernou bezpečnost či Úřad vlády České republiky ad. Tyto orgány jsou podřízeny vládě a vykonávají své povinnosti v mezích zákona. Ústřední orgány vzájemně spolupracují. V soustavě ústředních orgánů SS existují také ještě speciální orgány SS, které spadají pod určité ministerstvo jako např. Česká energetická inspekce, Česká školní inspekce či Česká inspekce životního prostředí a další.¹⁴¹

SS v ČR je vykonávána také dekoncentrovanými správními, neboli specializovanými úřady. Výkon SS zaujímá široké pole, které nelze zajistit pouze centrálně, jsou tvořeny jiné správní úřady s celostátní působností, které jsou blíže úkolům, které mají být vykonány. Jiné správní orgány SS spadají převážně pod jednotlivá ministerstva, mohou ale také spadat pod jiné ústřední orgány jako např. pod Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Jejich zřízení a působnost je upravována zákony. Tyto specializované územní orgány lze rozčlenit do dvou skupin. První z nich tvoří specializované územní orgány bez pravomoci vydávat právní předpisy, jež jsou součástí určitého ústředního správního orgánu. Jsou jimi např. Státní ústav pro kontrolu léčiv spadající pod Ministerstvo zdravotnictví, Česká správa sociálního zabezpečení či Státní úřad inspekce práce spadající pod Ministerstvo práce a sociálních věcí či Státní zemědělská a potravinářská inspekce spadající pod Ministerstvo zemědělství ad. Druhou skupinu pak tvoří vnitřní organizační jednotky s postavením správního úřadu, jež jsou součástí určitého ústředního správního úřadu. Jsou jimi např. Generální ředitelství, které je součástí Ministerstva financí. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, které je součástí Ministerstva vnitra či Český inspektorát lázní a zřídelských, který je součástí Ministerstva zdravotnictví a další.

SS může být vykonávána ještě také jinými státními orgány jako např. soudy, Policií ČR, Hasičským záchranným sborem, Vězeňskou službou a justiční stráží, Bezpečností informační službou či Úřadem pro zahraniční styky a informace.¹⁴²

¹⁴¹ PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 38-40.

¹⁴² HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 42-50.

3.4 Samospráva

Samosprávu lze vnímat několika způsoby. Může jít o zájmovou samosprávu, ostatní samosprávu¹⁴³ či SA.¹⁴⁴ V rámci diplomové práce je zapotřebí definovat SA, proto bude pozornost věnována pouze jí.

SA v ČR je definována již zmíněnými právními normativy, včetně ústavního zakotvení. Ústava vymezuje obec, i kraj. Obec je základní územně samosprávný celek a kraj je vyšší územně samosprávný celek. Veškeré území ČR se musí nacházet v katastru určité obce, pokud zákon nestanoví jinak (výjimky tvoří vojenské újezdy). Každá obec musí náležet k určitému kraji. Ústava určuje základní právní subjektivitu územně samosprávných celků za předpokladu, že mají vlastní majetek a hospodaří s vlastním rozpočtem. Místní SA by měla rozvíjet demokracii a orgány místní SA by měly v mezích zákona regulovat a řídit své záležitosti ve prospěch a v zájmu svých obyvatel. Stát může zasahovat do SA pouze v případech stanovených zákonem.¹⁴⁵ Přestože jsou kraje nazývány vyššími celky, v SA jsou si kraje i obce rovní.¹⁴⁶ Kraje nemohou zasahovat do samostatné působnosti obcí a naopak. Kraje a obce jsou povinni poskytovat si navzájem údaje a informace k výkonu působnosti obou jednotek.¹⁴⁷

3.4.1 Kraje

Následně budou determinovány nejprve kraje a krajská územní samospráva a poté se bude další podkapitola zabývat obcemi. V ČR je ustanoveno 13 krajů¹⁴⁸ a hlavní město Praha. Kraje jsou charakterizovány svým územím, občany, znakem a praporem, krajskou správní institucí a krajským městem.¹⁴⁹ Kraje jsou tvořeny územím, na kterém

¹⁴³ Pro získání informací k těmto typům samosprávy viz HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR.

¹⁴⁴ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 65 a 94.

¹⁴⁵ Tamtéž, s. 97-98.

¹⁴⁶ PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 48.

¹⁴⁷ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 186.

¹⁴⁸ Kraje ČR tvoří kraj: Jihočeský, Jihomoravský, Karlovarský, Královéhradecký, Liberecký, Moravskoslezský, Olomoucký, Pardubický, Plzeňský, Středočeský, Ústecký kraj, kraj Vysočina a Zlínský kraj (pozn. aut.).

¹⁴⁹ KAŇA, Pavel. Základy veřejné správy. 2. Vyd. Ostrava: Montanex, 2007, s. 58.

žijí obyvatelé kraje a jež jim vytváří právo na SA. U krajů se jedná o veřejnoprávní korporace.¹⁵⁰ Kraje na území ČR je možno vidět na následujícím obrázku.

Obrázek č. 1: Kraje ČR

Zdroj: <http://www.camp.cz/kraje.aspx?sflang=cs>.

Již v roce 1990, kdy došlo k zahájení restaurace demokratické VS na území ČR a obce získaly právo na samosprávu, bylo předpokladem, že vzniknou územně vyšší samosprávné celky. Konkrétněji to pak definovala Ústava ČR z roku 1993, která určila, že vyššími územně samosprávnými celky by měly být země nebo kraje. Vytvoření územních jednotek však Ústava ponechala samotnému ústavnímu zákonu, který byl přijat až v roce 1997 a zřídil kraje. Kraje vstoupily v právní účinnost 1. ledna roku 2000 a prvními volbami 12. 11. 2000 nabyl účinnost Zákon o krajích a fakticky vznikly v roce 2001.¹⁵¹

Kraje mohou spolupracovat mezi sebou navzájem na základě smlouvy s určitým úkolem. Kraje dále mohou spolupracovat také s obcemi, a to také na základě smlouvy s určitým úkolem. Kraje mají možnost spolupracovat s územními samosprávnými celky jiných států a mohou být součástí mezinárodního společenství. Poslední jmenovaná spolupráce je uskutečňována v samostatné působnosti kraje.¹⁵²

¹⁵⁰ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 166.

¹⁵¹ PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 59.

¹⁵² ČESKO. Zákon č. 120/2000 Sb., (o krajích). Ze dne 12. 4. 2000. Dostupný také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49297&nr=129~2F2000&rpp=15#local-content>.

Kraje mají své vlastní orgány, mezi které patří zastupitelstvo kraje, rada kraje, hejtman, krajský úřad a zvláštní orgány kraje¹⁵³. Pro diplomovou práci není zapotřebí dále rozvíjet výše zmíněné orgány. Jejich velikost, složení, funkce a pravomoci lze nalézt v Zákoně č. 129/2000 Sb., (o krajích) či v užitých publikacích jako např. Základy organizace veřejné správy v ČR nebo Základy veřejné správy.

3.4.2 Obce

Obec je základní územně samosprávnou jednotkou. Představuje základní článek místní samosprávy s vlastními právy a povinnostmi. Každá obec je definována svým územím, občany, samosprávnou funkcí a svým názvem.¹⁵⁴ Obci náleží právo vlastnit majetek, neboť je veřejnoprávní korporací, která spojuje členy obce na určitém území a slouží k plnění veřejnoprávního cíle.¹⁵⁵

Obce lze klasifikovat dle počtu obyvatel a dle činnosti úřadů.¹⁵⁶ V ČR jsou obce členěny na obce, městyse, města, statutární města a zvláštní postavení má Hlavní město Praha. Obec „je základním typem jednotky územní samosprávy“¹⁵⁷. Tento termín tedy zahrnuje veškeré jednotky, ať jsou to města či statutární města. Městys je označení, které má své historické kořeny. Městysem je obec, která je menší než město a zároveň větší než obec, a ve které se v minulosti konaly trhy. O pojmenování městys může obec požádat předsedu Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR. V současné době je městem každá obec, která má více jak 3000 obyvatel. Dále o udělení statusu může požádat obec, která tento název nesla před 17. květnem 1945 a dále musí splňovat určitá kritéria jako např. zástavbu, pojmenování veškerých ulic apod.¹⁵⁸ Statutární města vytváří zvláštní

¹⁵³ Zvláštní orgány kraje jsou zřizovány hejtman k výkonu přenesené působnosti (pozn. aut).

¹⁵⁴ KÁŇA, Pavel. Základy veřejné správy. 2. Vyd. Ostrava: Montanex, 2007, s. 50.

¹⁵⁵ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 107.

¹⁵⁶ KÁŇA, Pavel. Základy veřejné správy. 2. Vyd. Ostrava: Montanex, 2007, s. 51.

¹⁵⁷ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 107.

¹⁵⁸ Tamtéž, s. 108-109.

skupinu. Jsou to obce, které jsou vyjmenované v zákoně¹⁵⁹ a mají právo se členit na obvody či části, které mají vlastní orgány samosprávy.¹⁶⁰

Dále lze obce členit podle rozsahu přenesené působnosti na obce se základním rozsahem přenesené působnosti, obce s pracovištěm Czech POINT, obce provádějící vidimaci a legalizaci, obce s matričním úřadem, obce se stavebním úřadem, obce s pověřeným obecním úřadem a obec s rozšířenou působností.¹⁶¹ Český statistický úřad (dále jen ČSÚ) člení obce dle počtu obyvatel do několika kategorií, které znázorní následující tabulka. Na levé straně jsou znázorněny číselné klasifikace ČSÚ a vpravo je vyčíslen počet obcí Karlovarského kraje, které do dané klasifikace spadají. Následně jsou tučně vyznačeny malé obce (definice viz níže).

Tabulka č. 1: Klasifikace obcí dle ČSÚ

Číselná klasifikace	Počet obcí Karlovarského kraje
Do 199 obyvatel	16
200 až 499 obyvatel	45
500 až 999 obyvatel	31
1 000 až 1 999 obyvatel	16
2 000 až 4 999 obyvatel	15
5 000 až 9 999 obyvatel	4
10 000 až 19 999 obyvatel	4
20 000 až 49 999 obyvatel	3
Nad 50 000 obyvatel	0

Zdroj: Vlastní zpracování na základě informací ČSÚ: Velikostní skupiny obcí podle krajů, okresů – počet obcí. Malý lexikon obcí České republiky – 2016. [online]. 30. 1. 2017. Český statistický úřad. [cit. 2017-01-31]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2016>.

Přehled umožňuje rozčlenit obce dle jejich velikosti, kategorie ale nepojmenovává. Pro účel diplomové práce proto bude využito členění Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Malá obec je chápána, jako obec s počtem obyvatel do 500 obyvatel.¹⁶² Těchto obcí je tedy dle údajů ČSÚ v Karlovarském kraji 60.

Každá obec má určitou působnost a pravomoci. České obce mají buď působnost samostatnou, nebo přenesenou. Samostatná působnost je představována samosprávou,

¹⁵⁹ Zákon č. 128/2000 Sb., (o obcích) určuje následující statutární města: Kladno, České Budějovice, Plzeň, Karlovy Vary, Ústí nad Labem, Liberec, Jablonec nad Nisou, Hradec Králové, Pardubice, Jihlava, Brno, Zlín, Olomouc, Přerov, Chomutov, Děčín, Frýdek-Místek, Ostrava, Opava, Havířov, Most, Teplice, Karviná, Mladá Boleslav a Prostějov. Celkově určuje zákon 26 statutárních měst včetně hl. města Prahy.

¹⁶⁰ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 109.

¹⁶¹ MV ČR. Analýza aktuálního stavu veřejné správy. [online]. © Ministerstvo vnitra české republiky. Ministerstvo vnitra, s. 21-22. [cit. 2017-01-31]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/analiza-aktualniho-stavu-verejne-spravy.aspx>.

¹⁶² Zásady urbánní politiky. [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj. Praha, 2011, s. 9. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/63d00d20-3a85-48f5-b112-1d3b003398dd/ZUP_tisk.pdf?ext=.pdf.

kdy ji obec vykonává samostatně v mezích zákona. Přenesená působnost je výkon SS právě prostřednictvím obcí. Obec vykonává SS v přenesené působnosti, aby byl výkon co nejefektivnější. K pravomocím obce patří vydávat právní předpisy obce, neboli obecně závazné vyhlášky, které přijímá zastupitelstvo. Rada obce přijímá nařízení, což jsou předpisy z přenesené působnosti.¹⁶³ Pro diplomovou práci je stěžejní interkomunální partnerství a jeho navazování, které spadá do samostatné působnosti obce a rozhodujícím orgánem o navázání partnerství je obecní zastupitelstvo.¹⁶⁴

Obce lze dále rozdělit dle činnosti obecního úřadu a to na obce s výkonem správy v základním rozsahu, s výkonem správy přenesené působnosti a s výkonem správy rozšířené působnosti. Obce s výkonem správy v základním rozsahu plní základní samosprávu. Jsou to obce s málo obyvateli a obecní úřad má jednoduchou organizační strukturu. Obce s výkonem správy přenesené působnosti jsou obce, které vykonávají SS pro svou obec i pro obce jiné, patří sem např. matriční úřad, stavební úřad a další.¹⁶⁵ Obecní úřad vykonávající přenesenou působnost lze nazvat také jako pověřený obecní úřad. Spravuje mj. záležitosti obcí, které neplní své povinnosti.¹⁶⁶ Obce s výkonem správy rozšířené působnosti vykonávají činnosti spojené s občanskými záležitostmi, státním občanstvím, občanskými průkazy ad.¹⁶⁷

Také obec má své orgány, mezi které patří zastupitelstvo, výbory, obecní rada, komise a obecní úřad a ve výjimečných případech také zvláštní orgány, jako např. povodňová komise či jiné. Pro jasnější přehled o orgánech obce slouží následující organigram.¹⁶⁸

¹⁶³ PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 51.

¹⁶⁴ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb., (o obcích). Ze dne 1. 7. 2016. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>.

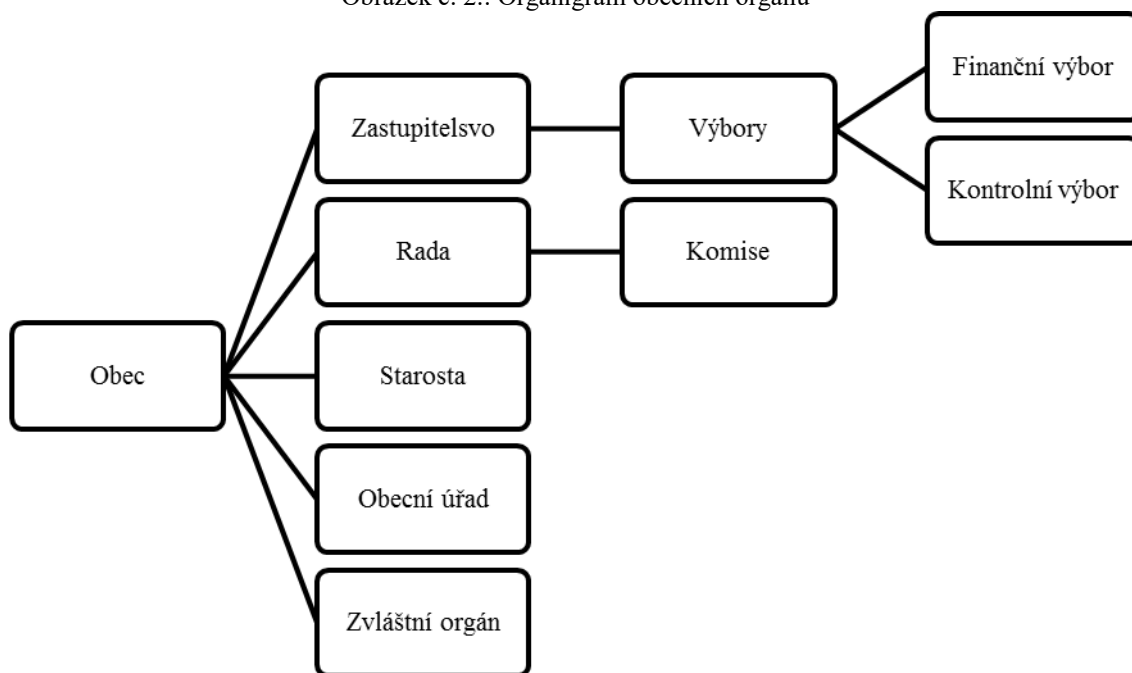
¹⁶⁵ KÁŇA, Pavel. Základy veřejné správy. 2. Vyd. Ostrava: Montanex, 2007, s. 52.

¹⁶⁶ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 154.

¹⁶⁷ KÁŇA, Pavel. Základy veřejné správy. 2. Vyd. Ostrava: Montanex, 2007, s. 52.

¹⁶⁸ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 136.

Obrázek č. 2.: Organigram obecních orgánů

Zdroj: Vlastní zpracování na základě přehledu z: HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s.136.

Jelikož se názvosloví orgánů mění v souvislosti s pojmenováním obce, tedy zdali jde o obec, městys, město či statutární město, poslouží následující tabulka ke kompletnímu přehledu.

Tabulka č. 2: Pojmenování orgánů obce dle typu obce

Obec	Městys	Město	Statutární město
Zastupitelstvo obce	Zastupitelstvo městysu	Zastupitelstvo města	Zastupitelstvo města
Rada obce	Rada městysu	Rada města	Rada města
Obecní úřad	Úřad městysu	Městský úřad	Magistrát
Starosta	Starosta	Starosta	Primátor
Zvláštní orgán obce	Zvláštní orgán městysu	Zvláštní orgán města	Zvláštní orgán města

Zdroj: HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 136.

Obce jsou spravovány svými orgány, které hrají v navazování interkomunálního partnerství značnou roli. Následně budou představeny pravomoci výše zmíněných orgánů obce. Zastupitelstvo obce je tvořeno zastupiteli, kteří jsou voleni ve všeobecných, přímých, rovných a tajných volbách dle zásad poměrného zastoupení a konají se každé čtyři roky. Poslední řádné volby se konaly na podzim roku 2014. Vyhlášení, právo volit a být volen, volební orgány a průběh voleb definuje Zákon č.

491/2001 Sb., (zákon o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů).¹⁶⁹ Počet zastupitelů v obecním zastupitelstvu je dán počtem obyvatel dané obce, který znázorní níže uvedená tabulka. Zastupitelstvo je pověřeno výkonem samostatné působnosti obce. Zasedání zastupitelstva jsou veřejná a konají se minimálně jednou za 3 měsíce, pokud není třeba jinak. Aby usnesení vstoupila v platnost, je zapotřebí nadpoloviční většiny všech členů zastupitelstva.¹⁷⁰

Tabulka č. 3: Počet členů zastupitelstva obce dle počtu obyvatel obce

Počet obyvatel	Počet členů zastupitelstva
Do 500	5 až 15
Nad 500 do 3 000	7 až 15
Nad 3 000 do 10 000	11 až 25
Nad 10 000 do 50 000	15 až 35
Nad 50 000 do 150 000	25 až 45
Nad 150 000	35 až 55

Zdroj: ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb., (o obcích). Ze dne 1. 7. 2016. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>.

Zastupitelstvo obce mohou zřizovat výbory dle potřeb. Vždy však musí zřídit finanční a kontrolní výbor. Výbor pro národnostní menšinu musí obce zřídit v případě, hlásí-li se nejméně 10 % občanů k jiné národnosti. Výbory jsou odpovědné zastupitelstvu a plní úkoly jím svěřené.¹⁷¹

Dalším orgánem obce je rada obce, která tvoří výkonný orgán obce v oblasti samostatné působnosti a odpovídá zastupitelstvu. Rada obce má nejméně 5 a nejvíce 11 členů, jedná se vždy o lichý počet členů. Obecní radu může zvolit každá obec, jejíž počet zastupitelů je 15 a výše. Pokud obce radu nevolí, plní její funkce starosta obce. Rada obce se skládá ze starosty, místostarosty a dalších radních. Zasedání rady jsou neveřejná a konají se dle potřeby.¹⁷² Obecní rada může zřizovat komise jako svůj poradní orgán.¹⁷³ Starosta obce je reprezentantem obce navenek. Pokud je zapotřebí souhlasu zastupitelstva či rady nejsou výkony platné, dokud nejsou těmito orgány schváleny. Starosta je volen zastupitelstvem a může jím být ze své funkce i odvolán. Mezi

¹⁶⁹ ČESKO. Zákon č. 491/2001 Sb., (o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů). Ze dne 1. 1. 2017. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491>.

¹⁷⁰ PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 52.

¹⁷¹ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 160.

¹⁷² ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb., (o obcích). Ze dne 1. 7. 2016. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>.

¹⁷³ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 162.

pravomoci starosty patří např. odpovědnost za informování veřejnosti, svolávání a řízení obecního zastupitelstva, jmenuje bezpečnostní radu obce, která slouží ke koordinaci a předcházení krizových situací. Po schválení ředitele krajského úřadu jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu a další (pakliže jej obec má).¹⁷⁴

Obecní úřad je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem obecního úřadu, pokud jej obecní úřad má a dále zaměstnanci obecního úřadu.¹⁷⁵ Obecní úřad má za úkol zabezpečovat plnění úkolů obce v rámci samostatné i přenesené působnosti.¹⁷⁶

V samostatné působnosti plní úkoly svěřené mu obecním zastupitelstvem či obecní radou. V přenesené působnosti je orgánem vykonávající SS s výjimkou věcí, které náležejí výkonu zastupitelstva.¹⁷⁷

Zvláštní orgány obce jsou starostou obce zřizovány na základě zákona. Mohou to být komise k projednání přestupků nebo u obcí s rozšířenou působností komise pro sociálně-právní ochranu dětí. Dále to může být také bezpečnostní rada obce či obecní policie.¹⁷⁸

¹⁷⁴ ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb., (o obcích). Ze dne 1. 7. 2016. Dostupný také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>.

¹⁷⁵ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 153.

¹⁷⁶ PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004, s. 52.

¹⁷⁷ HORZINKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010, s. 153.

¹⁷⁸ Tamtéž, s. 156-157.

4. Obce Karlovarského kraje a jejich přeshraniční partnerství

Jak již bylo zmíněno v úvodu, Karlovarský kraj čítá 134 obcí. Pro diplomovou práci bylo zapotřebí najít vhodnou obec, na které bude možno ukázat vývoj interkomunálního partnerství. Hlavním kritériem bylo, aby komunální přeshraniční partnerství bylo uzavřeno již na počátku 90. let 20. století. Aby byla vybrána nejvhodnější obec, bylo zapotřebí vytvořit kompletní přehled o interkomunálním partnerství obcí Karlovarského kraje včetně roku vzniku partnerství. Na webových stránkách Karlovarského kraje lze nalézt přehledy, které mapují přeshraniční komunální partnerství, avšak chybí informace o roku uzavření partnerství. Zároveň se zde nacházejí některé zjevné odchylky mezi informacemi Karlovarského kraje a jednotlivými obcemi (jak bylo posléze při výzkumu zjištěno). Ve čtvrté kapitole bude detailně představen postup získávání potřebných informací (tedy jak získávání informací probíhalo a co bylo nutné pro získání informací učinit). Následně budou data zpracovány do sumarizačních přehledů (tabulky a grafu).

4.1 Získávání informací a navazování kontaktů

Sběr informací byl započat na podzim roku 2015. Jak již bylo předestřeno, byly informace shromažďovány několika způsoby. Nejprve byly podklady hledány na webových stránkách konkrétních obcí. Protože má každá obec své webové stránky jinak uspořádané, byla rešerše časově velmi náročná. Častá byla i absence informace o partnerství obce.

Kvůli chybějícím informacím bylo učiněno rozhodnutí poslat do každé obce e-mail s dotazem, zdali a popř. od jakého roku mají uzavřené přeshraniční komunální partnerství. Seznam obcí a kontaktů je možné nalézt na webových stránkách Informačního portálu Karlovarského kraje¹⁷⁹. Výjimkou nebylo, že ani v krajském přehledu nebyly všechny kontakty uvedeny a stejně tedy vyvstala nutnost je vyhledat separátně. Po vytvoření seznamu obcí včetně seznamu kontaktů byl 13. 10. 2015 odeslán první email adresovaný všem obcím, u kterých informace chyběly. Některé

¹⁷⁹ Občan a úřad. Informační portál Karlovarského kraje [online]. © Karlovarský kraj. [cit. 2017-01-31]. Dostupné z: http://www.kr-karlovarsky.cz/obcan/seznam_obci.htm.

obce odepsaly velmi rychle či v průběhu několik dnů, více jak polovina obcí nereagovala vůbec.

Již v této chvíli však bylo možné vytipovat první skupinu obcí, které uzavřely přeshraniční komunální partnerství na počátku 90. let 20. století a tvořily tak vhodného kandidáta pro výzkum. Vybraným obcím byl zaslán email. Jednalo se o obce Aš, Františkovi Lázně, Mariánské Lázně, Nejdek, Oloví, Ostrov a Skalná s prosbou, zdali by měly zájem o spolupráci v rámci výzkumu k diplomové práci. Odpovědi na dotaz přicházely relativně rychle, neobsahovaly však pozitivní odpověď. Např. obec Aš sice měla zájem o spolupráci, bohužel chyběly podklady ze začátků přeshraničního partnerství.¹⁸⁰ Obec nebyla vyřazena z možností, vhodnější obec byla avšak nadále hledána. Z Mariánských Lázní přišla odpověď, že není možné navázat kontakt s osobami, které stály u zrodu partnerství. Chybějící kontaktní osoba tak neumožňovala spolupráci na výzkumu.¹⁸¹ Obec Skalná nabídla zaslání informační brožury.¹⁸² Což neasociovalo velký zájem na spolupráci, a tak bylo zapotřebí výběr neuzavírat.

Současně bylo nutné dokončit ucelený přehled o stavu přeshraničního komunálního partnerství obcí Karlovarského kraje, a proto byly 16. 2. 2016 odeslány nové emaily obcím, které na první email nereagovaly. Musel proto být vytvořen nový seznam kontaktů pro druhou vlnu rozesílání emailů. Nové kontakty byly vyhledávány z důvodu předpokladu, že určité obce první email neobdržely či nepřečetly. Další obcí, která splňovala kritéria, se stala obec Nejdek. Emailovou korespondencí s P. Andršem, kronikářem obce, bylo zjištěno, že se nejedná o interkomunální partnerství ale vzájemný patronát.¹⁸³ I přes tuto skutečnost nebyl Nejdek zprvu zcela vyřazen z možných obcí pro případný výzkum. Následovala snaha o nalezení obce, u které by se jednalo o formálně uzavřené partnerství na základě smlouvy.

Postupně byla navázána komunikace s městem Ostrov, konkrétně se Z. Železnou, která následně odkázala na paní kronikářku, W. Mikešovou. Postupně získávané informace a zájem o spolupráci potvrdily, že Ostrov bude pro výzkum vhodnou obcí. Formou emailové korespondence byly poskytnuty prvotní informace a podklady. I navázání komunikace s německou partnerskou obcí Ostrova proběhlo v pořádku, kdy následně

¹⁸⁰ Emailová korespondence s Pavlem Klepáčkem, vedla A. M. Schröcková 30. 12. 2015 (osobní archiv autorky).

¹⁸¹ Emailová korespondence s Kamilou Mazancovou, vedla A. M. Schröcková 20. 1. 2016 (osobní archiv autorky).

¹⁸² Emailová korespondence s Marií Hrnčálovou, vedla A. M. Schröcková 25. 1. 2016 (osobní archiv autorky).

¹⁸³ Emailová korespondence s Pavlem Andršem, vedla A. M. Schröcková 6. 3. 2016 (osobní archiv autorky).

zástupci partnerské obce Rastatt potvrdili zájem o spolupráci. Tímto byla v polovině června roku 2016 definitivně vybrána vhodná obec pro výzkum.

Nejdůležitější krok byl tedy učiněn, najít na české a německé straně obce ochotné spolupracovat a vykazující potřebné atributy.

Pro celkový kontext a pro zodpovězení v úvodu práce stanovených hypotéz bylo ale nutné získat informace o stavu interkomunální zahraniční spolupráce všech obcí Karlovarského kraje. Stále chyběly údaje u některých obcí v regionu. Proto následovalo telefonické kontaktování. První telefonáty byly uskutečněny 27. 6. 2016. Nejprve byla představena v krátkosti osoba autorky a záměr telefonátu a následně byla položena stručná otázka: Zdali mají nějakou partnerskou obec v zahraničí, resp. SRN. Odpovědi byly převážně negativní. V celkovém počtu 134 obcí chyběly po dvou vlnách emailového kontaktování údaje k 43 obcím. 27. 6. 2016 se telefonickým kontaktováním podařilo získat informace u 32 obcí. Zbylé obce se nepodařilo kontaktovat. Jednalo se zejména o velmi malé obce, jejichž obecní úřady nejsou denně obsazeny, a proto byly na webových stránkách příslušných obcí dohledávány úřední hodiny. Zbylé telefonáty bylo tedy zapotřebí přizpůsobit úředním hodinám a i tak musely být některé obce kontaktovány vícekrát. Následovaly telefonáty 29. 6., 26. 9., 13. 10. a 26. 10. 2016, kdy byly potřebné informace získány téměř u všech obcí. U některých obcí došlo ke kuriózní situaci. Některé obce bylo zapotřebí kontaktovat opakovaně, neboť nevěděly, zda mají partnerskou obec a musely tuto informaci nejdříve zjistit.

Pouze jediná obec, Rovná, „vzdorovala“ všem výše zmíněným pokusům. Proto byl koncem listopadu 2016 poslán tamnímu starostovi dopis s žádostí o potřebné informace. 13. 12. 2016 přišel z Rovné email a uzavřel tak sběr údajů.

4.2 Přehled interkomunálního partnerství

Tato podkapitola je věnována obcím Karlovarského kraje a jejich interkomunálnímu partnerství. Nejprve bude deskribována komplexně situace interkomunálního partnerství obcí Karlovarského kraje. Následně budou uvedena interkomunální partnerství s obcemi jiných států, posléze interkomunální partnerství pouze s obcemi ze SRN. Celkový přehled o interkomunálním partnerství obcí Karlovarského kraje znázorní následující tabulka. V tabulce bude uveden celkový počet obcí Karlovarského kraje, následně

celkový počet obcí, které tvoří interkomunální partnerství a následně počet obcí, které tvoří interkomunální partnerství s obcemi SRN a poté s obcemi jiných zemí.

Tabulka č. 4: Přehled interkomunálního partnerství obcí Karlovarského kraje

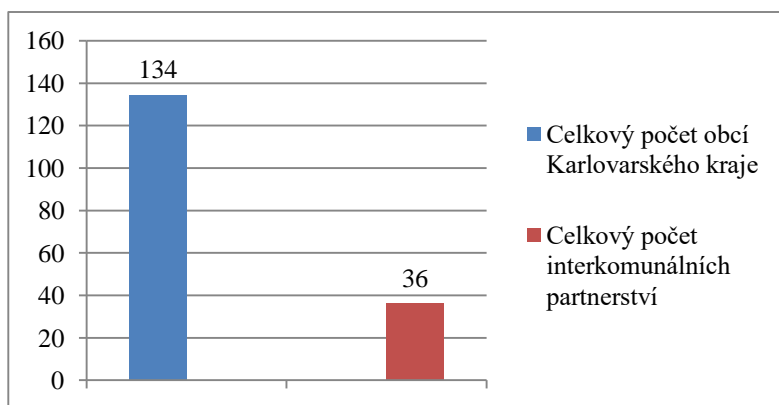
Celkový počet obcí Karlovarského kraje	134 obcí
Celkový počet obcí mající interkomunální partnerství	36 obcí
Interkomunální partnerství s obcemi SRN	35 obcí
Interkomunální partnerství s obcemi jiných států	9 obcí
Počet obcí, které netvoří žádné interkomunální partnerství	98 obcí

Zdroj: Vlastní zpracování na základě vlastního výzkumu.

Dle zjištěných informací 98 obcí Karlovarského kraje netvoří interkomunální partnerství vůbec. Specifické postavení má vojenský újezd Hradiště fungující v jiném režimu (Ministerstvo obrany ČR). V Karlovarském kraji vytváří celkem 36 obcí interkomunální partnerství. Z tohoto počtu se u 35 obcí jedná o interkomunální partnerství s obcemi SRN a dalších 9 obcí má uzavřené interkomunální partnerství i s obcemi jiných států. Pouze jedna obec, tvořící interkomunální partnerství s obcí jiného státu, netvoří interkomunální partnerství s obcí SRN. Zbylý počet obcí má uzavřené interkomunální partnerství s obcemi jak v SRN, tak v jiné zemi (viz níže).

Pro grafické znázornění stavu interkomunálních partnerství obcí Karlovarského kraje poslouží následující graf. V grafu bude znázorněn celkový počet obcí a následně počet uzavřených interkomunálních partnerství obcí Karlovarského kraje.

Graf č. 1: Grafický přehled stavu interkomunálních partnerství obcí Karlovarského kraje

Zdroj: Vlastní zpracování.

Ze 134 obcí Karlovarského kraje spadá 60 obcí do kategorie tzv. malých obcí. Pouze čtyři obce (Bublava, Chlum sv. Máří, Nové Hamry a Nový Kostel) mají uzavřené

interkomunální partnerství. Dalších 56 malých obcí nemá uzavřené žádné interkomunální partnerství. V celkovém počtu má tedy pouhých 6,7 % malých obcí interkomunální partnerství, zbylých 93,3 % malých obcí žádné interkomunální partnerství netvoří.

Z předešlé tabulky je tedy patrné, že 36 obcí Karlovarského kraje má uzavřené interkomunální partnerství. Následně budou ve dvou tabulkách konkrétně uvedeny veškerá uzavřená interkomunální partnerství. Nejprve budou v samostatné tabulce uvedena interkomunální partnerství obcí Karlovarského kraje s obcemi jiných států a posléze opět samostatně interkomunální partnerství s obcemi SRN. Bude uveden nejprve název české obce, následně název partnerské obce a poté země, ve které se partnerská obec nachází.

Tabulka č. 5: Přeshraniční komunální spolupráce s obcemi jiných zemí (bez SRN)

	Česká obec	Zahraníční partnerská obec	Země
1.	Aš	Fiumefreddo di Sicilio	Itálie
2.	Bečov nad Teplou	Florennes	Belgie
3.	Františkovy Lázně	Nižnij Tagil	Ruská federace
		Rheden	Nizozemí
4.	Horní Slavkov	Sławków	Polsko
5.	Cheb	Rheden	Nizozemí
6.	Karlovy Vary	Carlsbad	Spojené státy americké
		Eilat	Izrael
		Kusatsu	Japonsko
		Locarno	Švýcarské spříseženství
		Varberg	Švédské království
7.	Mariánské Lázně	Chianciano Terme	Itálie
		Malvern	Velká Británie
		Marcoussis	Francie
		Nižnij Tagil	Ruská federace
8.	Velichov	Pleš	Slovenská Republika
9.	Žlutice	Hurbanovo	Slovenská republika

Zdroj: Vlastní zpracování na základě vlastního výzkumu.

Z předešlé tabulky je patrné, že pouze 9 obcí Karlovarského kraje má uzavřené interkomunální partnerství s obcemi jiných zemí než s obcemi SRN. Mimo obec Velichov má však 8 obcí uzavřené interkomunální partnerství také s obcemi SRN (viz níže).

Po výzkum k diplomové práci je zásadní SRN. V následující tabulce bude zobrazen ucelený přehled o přeshraničním komunálním partnerství obcí Karlovarského kraje se SRN. Bude vždy nejprve uveden název české obce a následně německé partnerské obce. Poté bude zmíněn rok uzavření partnerství a v poslední řadě poté doplňující informace, které vyjádří specifika určitých obcí. Některé obce mají uzavřeno více partnerství, a tak

je tabulka očíslovaná, aby bylo patrné, která obec má uzavřeno více partnerství. Obce Karlovarského kraje spolupracují s německými obcemi také jinou formou než jako interkomunální partnerství. Jiná forma spolupráce bude znázorněna v doplňujících informacích.

Tabulka č. 6: Obce Karlovarského kraje a jejich partnerské obce v SRN

	Česká obec	Německá partnerská obec	Rok vzniku partnerství	Doplňující informace
1.	Abertamy	Melmeiser	-	Nejedná se o partnerství obcí ¹⁸⁴
2.	Aš	Plauen	2000 (1962)	-
		Rehau	2001	-
		Marktbreit	2012	-
3.	Bečov nad Teplou	Thalheim	2016	-
		Thurnau, Bad Berneck, Grünbach	-	Nejedná se o partnerství obcí ¹⁸⁵
4.	Bochov	Thiersheim	2009	-
5.	Boží Dar	Breitennbrunn, Kurort Oberwiesenthal	-	Nejedná se o partnerství obcí ¹⁸⁶
6.	Březová u Sokolova	Pausa – Mühltruf	2006	-
7.	Bublava	Klingenthal	2008	-
8.	Dolní Žandov	Nagel	2010	-
9.	Drmoul	Mähring	-	Nejedná se o partnerství obcí ¹⁸⁷
10.	Františkovy Lázně	Bad Soden	1992	-
11.	Habartov	Lengsfeld	2008	-
12.	Horní Slavkov	Arzberg	2008	-
13.	Hranice	-	-	Jiná forma spolupráce ¹⁸⁸
14.	Hroznětín	Zirndorf	-	Nejedná se o partnerství obcí ¹⁸⁹
15.	Cheb	Hof	2004	-
16.	Chlum Svaté Máří	Püchersreuth	2008	-
17.	Chodov u Sokolova	Oelsnitz	2004	-
		Waldsassen	2015	-
18.	Chyšce	Steinberg	2013	-
19.	Karlovy Vary	Baden-Baden	1998	-
		Bernkastel-Kues	2000	-
20.	Kraslice	Klingenthal	2004	-

¹⁸⁴ U obce Abertamy a Melmeiser se nejedná o partnerství obcí. Tyto obce spolu spolupracují pouze z důvodu získání finančních dotací.

¹⁸⁵ Obec Bečov nad Teplou spolupracuje s německými obcemi Thurnau, Bad Berneck, Grünbach pouze na určitých projektech, nemá s nimi však podepsanou partnerskou smlouvu.

¹⁸⁶ Obec Boží Dar s obcemi Breitennbrunn a Kurort Oberwiesenthal nemá podepsanou partnerskou smlouvu. Posledních 15 let spolu spolupracují pro získání grantových finančních prostředků.

¹⁸⁷ Obec Drmoul spolupracuje s německou obcí Mähring prostřednictvím dobrovolného svazku obcí Mariánskolázeňska, nemá tedy s obcí uzavřenou partnerskou smlouvu.

¹⁸⁸ Obec Hranice nemá stálou partnerskou obec. S německými obcemi spolupracuje formou mikroregionu Přátelé v srdci Evropy, kde je zastoupeno dalších 17 obcí. Touto formou spolupracovala obec již například s obcí Eisig. Nyní spolupracuje obec s obcí Bad Elster. Jejich záměrem je vybudování stezky pro pěší k česko-německému hraničnímu přechodu a zároveň rekonstrukce silnice na české straně hranice.

¹⁸⁹ Obec Hroznětín nemá s obcí Zirndorf uzavřenou partnerskou smlouvu. Spolupracuje s touto obcí, protože v Zirndorfu žijí bývalí obyvatelé Hroznětína.

21.	Krásná	-	-	Jiná forma spolupráce ¹⁹⁰
22.	Krásno	Bischofsgrün	2005	-
23.	Kynšperk nad Ohří	Himmelkron	2001	-
24.	Lázně Kynžvart	Bad Bocklet	2001 (1997)	-
25.	Libá	Hohenberg a.d.Eger	1995	-
26.	Loket	Illertissen	1999	-
27.	Luby	Erlbach a Marktneukirchen ¹⁹¹	2004	-
28.	Mariánské Lázně	Ban Homburg	1990	-
		Weiden	2007	-
29.	Nejdek	Augsburg	1989	Jiná forma spolupráce ¹⁹²
30.	Nová Role	Rittersgrün	2002	-
31.	Nové Hamry	Eibenstein	2006	-
		Tirschenreuth	2008	-
32.	Nové Sedlo	Schwarzenberg	2007	-
33.	Nový Kostel	Marktneukirchen	2012	-
34.	Oloví	Kastl	1992	-
35.	Ostrov	Rastatt	1991	-
		Wunsiedel	2009	-
36.	Plesná	Echzell	2012	-
		Bad Brambach	2015	-
37.	Podhradí	-	-	Jiná forma spolupráce ¹⁹³
38.	Poustka	-	-	Jiná forma spolupráce ¹⁹⁴
39.	Rotava	Veithöhsheim	2010	-
40.	Skalná	Neusorg	1991	-
41.	Sokolov	Schwandorf	2000	-
42.	Stará Voda	Mahringem a Neualbenreuthem	-	Nejedná se o partnerství obcí ¹⁹⁵
43.	Teplá	Konnorsreuth	1996	-
		Butzbach	2006	-
44.	Toužim	Breitenbrun	1976	Začátek partnerstvím škol ¹⁹⁶
45.	Žlutice	Warmensteinach	2013	-

Zdroj: Vlastní zpracování na základě vlastního výzkumu.

Pouze 35 obcí z celkového počtu 134 obcí má uzavřené přeshraniční komunální partnerství se SRN na základě partnerské či jiné smlouvy. Zbýlých 10 obcí spolupracuje s německými obcemi jinou formou.

¹⁹⁰ Stejně jako obec Hranice, spolupracuje obec Krásná s německými obcemi prostřednictvím mikroregionu Přátelé v srdci Evropy.

¹⁹¹ Obec Erlbach a Marktneukirchen se spojily v roce 2015, čímž přešlo partnerství také na Marktneukirchen.

¹⁹² Obec Nejdek nemá s německým městem Augsburg uzavřenou partnerskou smlouvu, jedná se o patronát obou obcí. Spolupráce je podpořena také bývalými obyvateli nejdeckého okresu, kteří nyní žijí v Augsburgu.

¹⁹³ Také obec Podhradí spolupracuje s německými obcemi prostřednictvím mikroregionu Přátelé v srdci Evropy a to vždy pouze v rámci určitého projektu.

¹⁹⁴ Obec Poustka spolupracuje s německými obcemi pouze formou členství v mikroregionu.

¹⁹⁵ Obec Stará Voda spolupracuje s obcemi Mahringem a Neualbenreuthem bez partnerské smlouvy.

¹⁹⁶ Školy obcí Toužim a Breitenbrun uzavřely partnerství v roce 1976, které se později přeneslo také na partnerství obou obcí.

Pro česko-německá partnerství platí, že nejčastěji obce uzavírají partnerství s obcemi ze Svobodného státu Bavorsko (24 obcí) a následně s obcemi spolkové země Sasko (10), což je logické kvůli geografické vzdálenosti. Lze však také nalézt uzavřená partnerství s obcemi spolkových zemí Hesensko (3), Bádensko-Virtembersko (2) a Porýní-Falc (1). Do tohoto počtu byly započítány pouze německé obce, které mají s českou obcí uzavřené přeshraniční komunální partnerství. Tabulka tedy znázorňuje, které obce mají uzavřené přeshraniční komunální partnerství a které využívají jinou formu spolupráce. Jak již bylo zmíněno v poznámkách k předchozí tabulce, vytváří obce často spojenectví, bez partnerské smlouvy. Některé obce k přeshraniční spolupráci využívají mikroregiony, jako např. mikroregion Přátelé v srdci Evropy¹⁹⁷. Nejčastěji je spolupráce česko-německých obcí tvořená za účelem snadnějšího přístupu k finančním prostředkům a dotacím z EU a vzájemné pomoci při naplnění společných cílů. Z celkového počtu 35 obcí, které mají uzavřené přeshraniční komunální partnerství s německou obcí, pouze 11 obcí¹⁹⁸ uzavřelo alespoň jedno partnerství před rokem 2000, zbylých 24 obcí uzavřelo partnerství až po roce 2000.

¹⁹⁷ Svazek „Přátelé v srdci Evropy“ vznikl v roce 2002 a skládá se ze 17 obcí česko-německého pohraničí. Společným cílem je např. prosazování regionálních projektů, výměna informací ohledně čerpání evropských dotací, účast a spolupráce při pořádání sportovních soutěží či pomoc při katastrofách. Přátel v srdci Evropy je už sedmnáct. AŠ: oficiální web města [online]. 16. 3. 2016. [cit. 2017-30-01]. Dostupné také z: <http://muas.cz/pratel-v-srdci-evropy-je-uz-sedmnact/d-232800>.

¹⁹⁸ Mezi 11 obcí, které uzavřely partnerství před rokem 2000, patří: Františkovy Lázně, Karlovy Vary, Libá, Locket, Mariánské Lázně, Nejde, Oloví, Ostrov, Skalná, Teplá a Toužim (pozn. aut.).

5. Případová studie

Poslední kapitola bude věnována případové studii konkrétní české obce a mapování procesu navazování interkomunálního partnerství. Vhodnou obcí se ukázalo být město Ostrov, které má uzavřené interkomunální partnerství s bádensko-virtemberským městem Rastatt. Zásadním zdrojem informací se staly rozhovory se zástupci města Ostrov i s představiteli jejich partnerského města Rastatt. Se zástupci obou obcí byla formou emailu domluvena osobní schůzka a uskutečněn rozhovor. Se Z. Železnou, referentkou odboru kanceláře starosty, W. Mikešovou, kronikářkou města, a Z. Čepelákovou, pamětnicí, proběhl v Ostrově 24. 8. 2016 a následně ještě jednou 13. 2. 2017 se Z. Železnou. Na německé straně byl rozhovor uskutečněn s R. Senser, referentkou oboru pro přeshraniční spolupráci a H. Marsetz, pamětníkem města a osobou podílející se na rozvoji partnerství, v Rastattu 21. 9. 2016. Doplňující informace byly následně získávány doplňkovou emailovou korespondencí. Dohromady tedy proběhlo šest rozhovorů, z toho čtyři na české a dva na německé straně. Díky těmto rozhovorům obsahuje práce informace o osobní motivaci a zainteresovanosti aktérů. Zástupci měst odpovídali na předem stanovené polootevřené otázky (viz příloha č. 1).

Nejprve bude představena historie obou měst, neboť právě historie tato města spojuje a i proto bylo navazování interkomunálního partnerství logické a snazší. Následně bude uceleně a postupně zaznamenán proces navazování partnerství. Jak probíhaly první kroky, v jakých etapách a letech docházelo k navazování partnerství, jaký vliv mělo partnerství s německým městem na město Ostrov, jak se partnerství dále vyvíjelo a jak vypadá situace v současné době.

5.1 Historie města Ostrov

Město Ostrov leží v Karlovarském kraji na úpatí Krušných hor¹⁹⁹ v Sokolovské pánvi²⁰⁰ a „je známé také jako *Ostrov nad Ohří*“²⁰¹. I když je pravost první zmínky o Ostrovu

¹⁹⁹ O městě. [online]. 11. 3. 2014. Město Ostrov. Ostrov oficiální web města. [cit. 2017-02-04]. Dostupné z: <http://www.ostrov.cz/o-meste/d-1685/p1=1785>.

²⁰⁰ KLSÁK, Jiří. Od pravěku ke Slovanům. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 20.

zpochybňována, sahá patrně do roku 1207. První zmínku lze nalézt v listině krále Přemysla Otakara I., kdy Ostrov nesl název Zlawcowerde a jednalo se o patronát nad ostrovským kostelem.²⁰² První osídlení lze doložit hřbitovním kostelem sv. Jakuba Většího z let 1224-1226. První doložené osídlení je datováno na počátku 13. století.²⁰³ Území Ostrova bylo propůjčené rodu Hrabšiců²⁰⁴, kteří z Ostrova učinili poddanské venkovské sídliště. Ostrov bylo možné osídlit i kvůli pokrokům v zemědělství na přelomu 12. a 13. století, díky kterým byla obydlena i výše položená místa. Během vlády Hrabšiců byl Ostrov osidlován také německým obyvatelstvem, a to především z Chebska a Horních Frank. Od druhé poloviny 13. století byl Ostrov plně obklopen sídlišti.²⁰⁵

Postupem času se rozložení města měnilo, bylo vybudováno nové sídliště ležící nad řekou Bystřicí a původní centrum okolo kostela sv. Jakuba Většího se tak stalo Starým městem. V tuto dobu, zhruba v druhé polovině 13. století, byl vystavěn nový kostel sv. Mikuláše.²⁰⁶ V roce 1331 získal Ostrov titul královského města, který mu byl udělen králem Janem Lucemburským.²⁰⁷ S rozvojem města bylo zapotřebí rozvíjet jeho obranu. Hradby, kamenná zeď a věžové brány u vstupu do města opevňovaly Ostrov již od první poloviny 14. století. Na základech tehdejších kamenných zdí byla později vybudována tzv. Pohledová zeď (viz níže).²⁰⁸ Ráz Ostrova z osady na středověké město byl změněn v období pozdně románském za přechodu k rané gotice, což dokládá severní portál kostela sv. Michaela. Další dochovanou památkou gotického stylu je dokládáno dřevěnou soškou Madony, která je nazývána milostnou či věrnou (Maria Treu).²⁰⁹ Jako tržní sídlo měl Ostrov velkou konkurenci v nedalekém Hroznětíně. Městu se však postupně podařilo stát se tržním střediskem, a to především v druhé polovině 15. století, kdy se jeho pány stali Šlikové. Již koncem 14. století, přesněji asi roku 1387,

²⁰¹ O městě. [online]. 11. 3. 2014. Město Ostrov. Ostrov oficiální web města. [cit. 2017-02-04]. Dostupné z: <http://www.ostrov.cz/o-meste/d-1685/p1=1785>.

²⁰² FIALA, Jaroslav. Počátky tržní osady. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 25.

²⁰³ O městě. [online]. 11. 3. 2014. Město Ostrov. Ostrov oficiální web města. [cit. 2017-02-04]. Dostupné z: <http://www.ostrov.cz/o-meste/d-1685/p1=1785>.

²⁰⁴ Hrabšický šlechtický rod patřil ve středověku k jednomu z předních českých rodů (pozn. aut.).

²⁰⁵ FIALA, Jaroslav. Počátky tržní osady. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 25-26.

²⁰⁶ ZEMAN, Lubomír. Lokace, založení nového města. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 29.

²⁰⁷ Z historie města. [online]. 4. 1. 2015. Iostrov.cz. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.iostrov.cz/historie-mesta/>.

²⁰⁸ ZEMAN, Lubomír. Urbanistický vývoj a zástavba gotického města. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 32-33.

²⁰⁹ ČEPELÁKOVÁ, Zdeňka a Lubomír ZEMAN. Gotická umělecká tvorba. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 35-36.

dostal Ostrov právo týdenního i výročního trhu, 1399 poté právo pondělního týdenního trhu.²¹⁰

Pod vládou rodu Šliků, v 15. století, se z města stalo město poddanské. Rod Šliků v Ostrově vybudoval zámek, který ale podlehl pozdějšímu požáru a bylo nutné ho přestavět.²¹¹

Ostrovští obyvatelé se živili především zemědělstvím, postupně se začala rozvíjet ale také řada řemesel. Z tohoto důvodu začaly v Ostrově vznikat cechy, mezi první známé patří cech koželuhů a ševců z roku 1533. V Ostrově byla vykonávána také jiná řemesla jako např. krejčířství, soukenictví, řeznictví, pekařství, pivovarnictví, tesařství či zvonářství.²¹² V červnu roku 1567 podlehl město požáru včetně celé městské zástavby, (radnice, kostela, školy či pivovary). Nedotčen zůstal mj. zámek Šliků. Ostrov se však z následků požáru rychle vzpamatoval a podnítil renesanční rozvoj města. Již roku 1607 postihl Ostrov další požár, který zničil celou jihozápadní část města²¹³ včetně zámku.

Po husitských válkách v první polovině 15. století došlo k posílení českého obyvatelstva. V Ostrově stejně jako v celém německém pohraničí zůstala převaha německého obyvatelstva. Z počátku 16. století pochází pak první české pojmenování původně německého názvu Ostrova (Schlackenwerth) – Wostrow. Ostrov byl v tuto dobu katolický, poté co se v Krušných horách začalo těžit, přicházelo s německými horníky také luteránství, které podporovali Šlikové. Majestátem Rudolfa II. z roku 1609 byla zaručena náboženská svoboda. To ale neplatilo pro Židy, kteří se nesměli ve městech, ani v Ostrově, trvale usazovat. I přes rekatolizaci zůstala většina z rodu Šliků luterány, jež po bitvě na Bílé hoře²¹⁴ roku 1620 přišli následně o hlavu.²¹⁵

Ostrovští měšťané nejdříve ostrovské panství pronajímali a následně jej v roce 1603 koupili. Stejně tak tomu bylo např. v Lokti, Karlových Varech, Horním Slavkově či

²¹⁰ FIALA, Jaroslav. Hospodářství, obchod, řemesla. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 37.

²¹¹ O městě. [online]. 11. 3. 2014. Město Ostrov. Ostrov oficiální web města. [cit. 2017-02-04]. Dostupné z: <http://www.ostrov.cz/o-meste/d-1685/p1=1785>.

²¹² FIALA, Jaroslav a Lubomír ZEMAN. Řemesla a cechy. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 51.

²¹³ ZEMAN, Lubomír. Urbanistický vývoj a zástavba renesančního města. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 53.

²¹⁴ Bitva na Bílé hoře proběhla 8. listopadu 1620 nedaleko Prahy. Bitva probíhala mezi stavovskou armádou a dvěma katolickými armádami. Katolické armády stavovskou porazily a zpečetily tak osud českého stavovského povstání (pozn. aut.).

²¹⁵ ZEMAN, Lubomír. Národnostní a náboženské poměry. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 50-51.

Kynšperku. Ostrov se stal „svobodným městem pod ochranou královské komory“²¹⁶. Jelikož se ostrovští účastníci na povstání českých stavů, byl jim Ostrov vyvlastněn a roku 1623 získal Ostrov vévoda sasko-lauenburský Julius Jindřich.²¹⁷ Vévoda však kvůli válkám na svém českém panství nemohl pobývat, neboť se musel účastnit válečného tažení. Julius Jindřich byl věrný svému veliteli Albrechtu z Valdštejna téměř do úplného konce. Byl zatčen, ale přišel pouze o svou vojenskou kariéru a začal se věnovat svým českým panstvím.²¹⁸ Vévoda chtěl učinit z Ostrova své rezidenční sídlo a tak nechal přestavět zámek. Při přestavbě Šlikovského zámku založil také zámecký park. Zároveň byl založen piaristický klášter s latinským gymnáziem. Také vévodův syn Julius František pokračoval v rozvoji Ostrova a nechal postavit Letohrádek²¹⁹ nacházející se ve středu parku.²²⁰ Zároveň byla vystavěna nová jízdárna, rondel, nový zámek tzv. Lauenburský.²²¹

Po úmrtí vévody Julia Františka bylo dědictví vévodů sasko-lauenburských odkázáno jeho dcerám princeznám Franzisce Sibylle Augustě a Anně Marii Franzisce, které se staly bohatými nevěstami a zároveň předmětem politických dohod. Počátkem roku 1690 přijel do Ostrova první nápadník, markrabě bádenský Ludwig Wilhelm. Měl si vzít původně starší ze sester, rozhodl se ale pro Sibyllu Augustu a v březnu téhož roku se konala svatba. Sňatkem získal markrabě Ludwig Wilhelm osm českým panství a další statky a stal se tak zároveň novým majitelem Ostrova. Markrabě měl své povinnosti, mezi které patřila válečná tažení. Koncem 17. století se začala markraběcí rodina přesídlivat do Bádenska. Nikoliv však do Báden-Báden, neboť to nebylo vhodné místo pro komplexní barokní stavbu, nýbrž do Rastattu. Přesídlením markraběcí rodiny z Ostrova do Rastattu vzniklo první spojení českého a německého města. Historická souvislost následně vedla k navázání dnešního interkomunálního partnerství. Báden-Báden byl zničen požáry skrze francouzská vojska, a tak se začalo nové panství budovat v Rastattu. Roku 1705 byl již zámek v Rastattu dostačující k obydlí, a tak se tam

²¹⁶ FIALA, Jaroslav. Městské panství. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 64.

²¹⁷ Obecní kronika 1946-1962 [online]. Kronika města. Porta fontium. Dostupné z: <http://www.portafontium.eu/chronicle/soap-kv/00283-mesto-ostrov-1946-1962?language=de>, s. 10.

²¹⁸ ZEMAN, Lubomír. Dlouhé čekání na mír. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 71-72.

²¹⁹ V dnešních dnech sídlí v letohrádku pobočka karlovarské galerie umění. Zdroj: O městě. [online]. 11. 3. 2014. Město Ostrov. Ostrov oficiální web města. [cit. 2017-02-06]. Dostupné z: <http://www.ostrov.cz/o-meste/d-1685/p1=1785>.

²²⁰ Ostrov. [online]. Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska. Historickasidla.cz. [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://www.historickasidla.cz/dr-cs/824-ostrov.html>.

²²¹ ZEMAN, Lubomír. Barokní architektura rezidenčního města. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 115.

markraběcí rodina přestěhovala. Markraběnka se do Ostrova však vracela každý rok a zajímala se o vývoj svého rodného města. Po smrti markraběte se stala Sibylla Augusta regentkou svého pětiletého syna. Musela se potýkat s vpádem cizích vojsk do Rastattu či zastavěnými penězi. Udělala však vše proto, aby podporovala Bádensko.²²² V roce 1691 podlehl požáru Šlikovský zámek. Vysoká stěna zámku byla upravena na kulisu zámeckých budov, tzv. Pohledovou zeď. Následně byly opět zahájeny práce na Bádenském zámku, tzv. Paláci princů, jehož stavba začala již za Julia Františka. Markraběnka nechala na paměť požáru vybudovat novou kapli, která byla zasvěcena ochránci před ohněm sv. Floriánovi“. Hraběnka také nechala z vděčnosti za uzdravení syna vystavět kapli Panny Marie Einsiedelské, jež měla vzor v kapli v Einsiedeln. V roce 1709 věnoval opat benediktinského kláštera v Einsiedeln markraběnce kopii milostné sošky Černé Panny Marie, kterou lze nalézt v kapli Panny Marie Einsiedelské. Později nechala markraběnka druhou kopii kaple v Einsiedeln vybudovat také v Rastattu.²²³ Sňatek princezny s markrabětem a následné spojení dvou panství lze považovat za první partnerství měst Ostrov a Rastatt.

Dalším rodem, který se stal majiteli Ostrova, byl rod Habsburků, který Ostrov získal roku 1809. Přesněji se jednalo o rodovou větev toskánskou. Až v roce 1859 se do Ostrova uchýlil velkovévoda Leopold II. z rodu toskánských Habsburků. Teprve tohoto roku s částí rodiny přesídlil do Ostrova, neboť musel odejít z protihabsburské Florencie. V Čechách si zakoupil druhé panství v Brandýse nad Labem a střídal tak svůj pobyt mezi Brandýsem a Ostrovem. Leopoldova rodina podporovala budování Ostrova finančními i hmotnými dary. Po vzniku Československé republiky připadl veškerý majetek státu.²²⁴

Důležitým rokem pro Ostrov je rok 1849, kdy vešel v platnost „*patent, na jehož základě byly vytvořeny svobodné obce s jednotnou vlastní správou*“²²⁵. Z počátku fungování svobodné obce byl volen dvanáctičlenný výbor, později šestnáctičlenný a na počátku 20. století dvacetičlenný městský výbor, kterému se od roku 1908 začalo říkat městské zastupitelstvo. Z řad členů zastupitelstva pak byl volen starosta a dva radní. Ke konci

²²² Franziska Sibylla Augusta, markraběnka bádenská. Informační materiál města Ostrova. Vydalo město Ostrov. Nečíslováno.

²²³ ZEMAN, Lubomír. Barokní architektura rezidenčního města. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 126, 128 a 131.

²²⁴ ČEPELÁKOVÁ, Zdeňka. Velkovévodové z Toskány – sekundogenitura Habsbursko-lotrinského domu. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 146-148.

²²⁵ MARÍK, Antonín. Ostrov v letech 1848-1914. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 157.

19. století začaly vznikat politické strany, v Ostrově je pouze dochovaná informace o sociálnědemokratické straně z roku 1906.²²⁶

Počátek I. světové války „byl v Ostrově přijat bez obav a mobilizovaní vojáci odjížděli z Ostrova vesele a se slávou, předpokládali pouze několikátýdenní vítězné tažení“²²⁷

Tento optimismus však neměl dlouhého trvání, neboť již na podzim roku 1914 se ukázaly obtíže, které s sebou válka přinášela. Na počátku války byli bráni muži od 41 do 50 let, od roku 1917 se věková kategorie rozšířila na muže od 18 do 55 let. Veškerý kulturní život uhasl a hostince se staly místem pro zraněné. Město také muselo přijímat uprchlíky, kteří byli v ještě horší situaci než samotné obyvatelstvo.²²⁸ Kancelář německo-českých měst (Deutsch-böhmische Städtekanzlei) vytvořená v Liberci podněcovala představitele německých měst k odporu proti českému usilování o samostatnost. Tato skutečnost platila také pro Ostrov. Němečtí politici chtěli zabránit, aby se příslušníci německého národa stali menšinou, a tak usilovali o vytvoření německých provincií tzv. Německých Čech, Sudet, Šumavské župy a Německé Moravy. Německé Čechy byly vyhlášeny koncem října 1918 a měly se připojit k Německu, s čímž souhlasili také Ostrovští. V Ostrově byla v listopadu 1918 založena obranná složka Volkswehr, skládající se z vojáků vracejících se z fronty, která měla za úkol zajistit místní pořádek a zabránit černému obchodu. Plán připojení k německé říši byl zmařen vstoupením českého vojska do pohraničí v prosinci 1918. Veškeré organizace založené na podzim téhož roku byly rozpuštěny. 3. února 1919 se konal protest proti začlenění Ostrova k Československé republice v hotelu Zlatý lev. I po válce byly patrné následky, které s sebou válka přinesla. Ostrov se potýkal s epidemiemi nemocí, mezi něž patřila např. spála. Zároveň bylo zapotřebí podporovat vojáky, kteří se vrátili z války a neměli či nemohli vykonávat žádné zaměstnání. Ostrovští obyvatelé po válce byli názoru, že nemusí poslouchat úřady a vzbouřili se i proti církvi.²²⁹

Obyvatelstvo tvořili ve 20. letech 20. století z více jak 90% Němci a počet Čechů narůstal jen velmi pomalu. V komunálních volbách²³⁰ roku 1919 kandidovaly v Ostrově

²²⁶ MAŘÍK, Antonín. Ostrov v letech 1848-1914. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 157-158.

²²⁷ MAŘÍK, Antonín. První světová válka. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 189.

²²⁸ Tamtéž, s. 189-190.

²²⁹ MAŘÍK, Antonín. Situace po válce. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 192-194.

²³⁰ Do městského zastupitelstva probíhaly volby na základě všeobecného, rovného, přímého a tajného hlasovacího práva. Voleb se mohly účastnit i ženy. Z voleb byly vyloučeny ozbrojené složky. Dále již o volební účasti nerozhodovala výše daní a také dělení do voličských sborů již neplatilo. MAŘÍK, Antonín.

dvě politické strany, byla to Německá sociálně demokratická dělnická strana (dále jen DSDAP²³¹) a Německá hospodářská strana²³² zvaná také jako Měšťanská strana. Postupem času vznikaly v Ostrově další politické strany, mezi které patřila Německá nacionálně socialistická strana dělnická (dále jen DNSAP²³³) a Komunistická strana, která byla v roce 1921 sloučena s Komunistickou stranou Československa (dále jen KSČ) a tak měla KSČ své zastoupení také v Ostrově. K dalším stranám pak patřila Německá nacionalistická strana (dále jen DNP²³⁴) a také Německá křesťanskosociální strana lidová (dále jen DCV²³⁵). Ze začátku všechny německé politické strany vystupovaly proti Československé republice (dále jen ČSR). Určité politické strany se postupně začaly smiřovat s faktem existence republiky, jež jim umožňovala podnikání a také vládní zastoupení. Německé politické strany se rozdělily na ty, které uznávaly ČSR, tedy aktivistické a ty, které republiku neuznávaly, tedy negativistické. Mezi aktivistické strany patřily strana křesťanskosociální, živnostníci a zemědělci a později také sociální demokraté. Negativistické strany byly zastoupeny DNSAP a DNP. České obyvatelstvo v Ostrově bylo tvořeno především úředníky, i tak se začali pomalu prosazovat a vznikly také české politické strany, mezi které patřily národní socialisté, zemědělci a národní demokraté. Počet politických stran časem rostl. I nadále měly však české strany velmi malé zastoupení v městském zastupitelstvu. Když nacisté převzali v Německu moc, zostrily v Ostrově obě krajně pravicové strany své aktivity proti státu. Na podzim roku 1933 byla DNSAP zakázána a DNP zanikla. Jejich původní členové museli opustit městské zastupitelstvo. Nejvíce zdiskreditovaní zástupci obou stran byli uvězněni či utekli do Německa. Ti, kteří zůstali, se sdružili v Sudetoněmecké straně (dále jen SdP²³⁶). Řada jejich členů byla v roce 1936 zatčena, souzena a vězněna. V roce 1938 došlo k podepsání Mnichovské dohody²³⁷, a tak byli tito vězni propuštěni a získávali přednostně pozice v městské správě. Síla SdP neustále rostla a pohlcovala ostatní politické strany. Ve volbách v roce 1938 zvítězila v německy osídlených obcích.

Městské zastupitelstvo a volby. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s., 2001, s. 194.

²³¹ Deutsche sozialdemokratische Arbeiterpartei.

²³² Deutsche Wirtschaftspartei.

²³³ Deutsche Nationalsozialistische Arbeiterpartei.

²³⁴ Deutsche National Partei.

²³⁵ Deutsche christlichsoziale Volkspartei.

²³⁶ Sudetendeutsche Partei.

²³⁷ Mnichovská dohoda byla podepsána 30. září 1938 zástupci Velké Británie, Francie, Německa a Itálie, ve které bylo ujednáno, že Československo musí své pohraničí obydlené sudetskými Němci postoupit Německu (pozn. aut.).

Což platilo také pro Ostrov, kde se značnou převahou SdP zvítězila, a novým starostou se stal L. Reinelt.²³⁸

Hospodářská krize²³⁹ postihla Ostrov teprve ve 30. letech 20. století. Právě pohraničí bylo postiženo velice silně, neboť o zdejší zboží, jako např. porcelán, nebyl zájem. V Ostrově přibýval počet nezaměstnaných a tudíž také bezdomovců. V roce 1930 byl otevřen kamenolom, aby nezaměstnaní získali práci. I tak nezaměstnanost rostla a v roce 1930 byla v Ostrově pětina obyvatelstva bez práce. Byly zahájeny nouzové práce jako stavba ulic, budování kanalizace apod. Ostrov byl postižen v tomto období ale také požáry a v roce 1932 velkou vodou.²⁴⁰

Na podzim roku 1938 panovaly v Ostrově velké obavy z války, proto obyvatelstvo vítalo každou politickou dohodu včetně Mnichovské. V květnu a září 1938 proběhla mobilizace, kdy ostrovští muži nastoupili do československého vojska. Někteří ostrovští však utekli do Německa. Začlenění pohraničí do Velkoněmecké říše²⁴¹ oslavovali také ostrovští obyvatelé. Avšak nadšení velice rychle pominulo, protože postavení sudetských Němců nebylo dle očekávání a Němci z Říše obsadili vedoucí místa ve správě. České obyvatelstvo ve spěchu prchalo do vnitrozemí.²⁴² První koncentrační tábor na českém území byl vytvořen právě v Ostrově, kdy se ostrovský zámek v březnu 1939 stal pobočkou koncentračního tábora Flossenbürg v Bavorsku. Mezi vězně patřili sociální demokraté, komunisti a Židé, kteří pracovali na úpravě zámeckého parku. Dále se v Ostrově nacházelo několik zajatecký a pracovních táborů. Zajatci pracovali v zemědělství, udržovali železniční trať apod.²⁴³ Počet obyvatel za války postupně klesal, ostrovští museli nastoupit do práce dle určení pracovního úřadu v Karlových Varech. Zároveň byly rozpuštěny všechny spolky, sportovní areály sloužily pro potřeby nacistické organizace Sturmabteilung²⁴⁴. Odboj v Ostrově byl po téměř celou dobu války pasivní, teprve na konci války české obyvatelstvo zahájilo pokusy o odbojovou

²³⁸ MAŘÍK, Antonín. Městské zastupitelstvo a volby. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 194-196.

²³⁹ Hospodářská krize, nazývána též Světovou hospodářskou krizí, označuje propad akcií na americké burze, který následoval hospodářský krizí v roce 1929. Krach na burze zapříčinil zhroutil ekonomik v mnohých zemích světa (pozn. aut.).

²⁴⁰ MAŘÍK, Antonín. Hospodářská krize. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 197-199.

²⁴¹ Velkoněmecká říše (Großdeutsches Reich) je označení německého státu od 26. června roku 1943. V předešlém období nacionálního socialismu (1933 – 1943) neslo Německo název Třetí říše (pozn. aut.).

²⁴² ZEMAN, Lubomír a kol. Ostrov součástí Třetí říše. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 220-222.

²⁴³ MAŘÍK, Antonín. Koncentrační a zajatecké tábory a zahraniční dělníci. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 222-223.

²⁴⁴ Sturmabteilung představuje německé úderné ozbrojené oddíly, které vznikly na počátku 20. let 20. století v Německu a přiklápěly se k nacistické straně a jsou známé pod zkr. SA (pozn. aut.).

činnost. 19. dubna 1945 proběhl nálet na Karlovy Vary, kdy některé bomby zasáhly také okolí Ostrova. Od roku 1944 prchalo německé obyvatelstvo ze Slezska a tak musel Ostrov přijmout přes 2 500 uprchlíků a ubytovat je. Konec války je poznamenán pochody smrti. Pochody šly buď přímo Ostrovem, nebo těsně v jeho blízkosti. Město Ostrovo se nacházelo v sovětské zóně, ale na území města na konci války k žádným bojům nedošlo. Město bylo osvobozeno malou českou skupinou a válečnými zajatci. Dne 9. května 1945 byla správa města předána Revolučnímu národnímu výboru. Tímto skončilo v Ostrově období II. světové války.²⁴⁵

Ostrov byl tvořen převážně německým obyvatelstvem a tak došlo po válce k radikální výměně obyvatelstva. Žili zde také Němci, kteří přišli z Německé říše a ti, kteří prchali před Rudou armádou. 5. června 1945 byli Němci, kteří zde nežili před rokem 1938, jednorázově vyhoštěni. V prvních revolučních dnech po válce tak bylo odsunuto 1 500 osob z Ostrova. Od června 1945 byly zahájeny rozsáhlejší odsuny. Během živelného odsunu v roce 1945 bylo z Ostrova odsunuto zhruba 1 700 osob. Pokračovaly další vlny odsunu. V Ostrově směli zůstat pouze někteří němečtí antifašisté.²⁴⁶ Část německého obyvatelstva odešla do Švábska, část do Hesenska a někteří odešli do Saska. Vznikl Domovský svaz města Ostrova (Heimatverband Schlackenwerth), který v roce 1966 zaštitilo město Rastatt. Patronát Rastattu nad odsunutými obyvateli Ostrova vytvořil další propojení obou měst, zároveň také další důvod vzniku interkomunálního partnerství. Teprve na počátku roku 1946 bylo nové osídlování Ostrova patrné, kdy se jednalo o téměř 1 000 československých občanů. Na konci roku 1947 tvořilo obyvatelstvo Ostrova 2 461 Čechů, 302 Slováků, 264 Němců a 25 osob jiné národnosti.²⁴⁷

Jáchymovské doly investovaly do budování nového sídliště v Ostrově. V důsledku jednotlivých etap osídlování a náborech do jáchymovských dolů bylo ostrovské obyvatelstvo velice různorodé.²⁴⁸ 1. ledna 1958 se z Ostrova stalo okresní město, díky čemuž probíhala další výstavba budov v Ostrově, aby bylo možné umístit ve městě veškeré okresní orgány. I přes nové výstavby chyběly v Ostrově byty, místa ve školách a školkách a obchody. Poté, co v roce 1958 pokles sovětský zájem o uranovou rudu,

²⁴⁵ MAŘÍK, Antonín. Život obyvatelstva ve válečných letech. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 225- 226.

²⁴⁶ Obecní kronika 1946-1962 [online]. Kronika města. Porta fontium. Dostupné z: <http://www.portafontium.eu/chronicle/soap-kv/00283-mesto-ostrov-1946-1962?language=de>, s. 23.

²⁴⁷ ZEMAN, Lubomír. Nové osídlování Ostrova. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 231.

²⁴⁸ Obecní kronika 1946-1962 [online]. Kronika města. Porta fontium. Dostupné z: <http://www.portafontium.eu/chronicle/soap-kv/00283-mesto-ostrov-1946-1962?language=de>, s. 38.

znamenal to konec pro Jáchymovské doly. Z hrozby odlivu velkého počtu obyvatelstva bylo v červnu 1959 zapotřebí zajistit nová pracovní místa. Následně byl v okolí otevřen závod Škoda a započata výroba trolejbusů. Dále pak práci zajišťovaly detašované dřevařské závody Jitony Soběslav. I tak ale klesl počet obyvatel Ostrova.²⁴⁹

„V noci z 20. na 21. srpna 1968 překročila vojska pěti socialistický států²⁵⁰ hranice“²⁵¹ Československé socialistické republiky (dále jen ČSSR). Vojenské kolony, které mířily do Karlových Varů, začaly Ostrovem projíždět 21. srpna 1968. Ostrovští občané podpisovými kampaněmi protestovali proti vstupu vojsk. Odpor probíhal také formou demonstrací apod. V dubnu 1969 však započala normalizace²⁵² poměrů. V Ostrově se normalizace projevila v září 1969, která přetrvávala také v 80. letech 20. století.²⁵³ Ekonomické i politické problémy přinesly koncem 80. let společenskou krizi. Od roku 1985 postupně docházelo ve městě Ostrov k uvolňování poměrů a zahajování reforem. Koncem 80. let narůstal počet protestních akcí v Praze a ve větších městech, které vyústilo 17. listopadu 1989. Ostrov byl oproti událostem v Praze mírně opožděn. První protestní nápisy a demonstrace se objevily až 23. listopadu. Na protest vznikla nová občanská hnutí, v jejich čele stálo Občanské fórum (dále jen OF). OF vzniklo v Ostrově 24. listopadu. Manifestace v Ostrově neustále sílily. Každý den se scházeli občané Ostrova na náměstí od 16.00 hodin. I přes určité potíže byla také v Ostrově vyhlášená 27. listopadu 1989 Generální stávka²⁵⁴. První svobodné komunální volby v Ostrově se konaly 24. listopadu 1990, kdy se starostou města stal Ing. Josef Nečas.²⁵⁵ A město, stejně jako společnost se vydala bolestnou cestou transformace.

V roce 1992 bylo historické jádro Ostrova prohlášeno za městskou památkovou zónu. V průběhu 90. let 20. století započala rekonstrukce a úprava zdejších památek a zajímavostí, mezi které patří kostel sv. Jakuba, zámek s Pohledovou zdí, zámecký park,

²⁴⁹ ZEMAN, Lubomír. Další rozvoj nového města. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 243-245.

²⁵⁰ Mezi pět socialistických států patřila vojska: SSSR, NDR, Polska, Maďarska a Bulharska (pozn. aut.).

²⁵¹ ZEMAN, Lubomír. Ostrov v roce 1968 a období normalizace. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 259-260.

²⁵² Normalizace označuje donucovací opatření po potlačení Pražského jara v roce 1968 a s tím související zastavení započatých reforem. Následovaly čistky v Komunistické straně, propouštění ze zaměstnání, cenzury a zrušení řady politických a zájmových sdružení (pozn. aut.).

²⁵³ ZEMAN, Lubomír. Ostrov v roce 1968 a období normalizace. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 260-261.

²⁵⁴ Generální stávka představovala v roce 1989 v Československu podporu studentských demonstrací a odboj proti komunistickému režimu (pozn. aut.).

²⁵⁵ Sametová revoluce v Ostrově. In: ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001, s. 262-264.

Palác princů, kostel sv. Michaela, klášter, kaple Panny Marie Einsiedelnské, Dům kultury a Mírové náměstí.²⁵⁶

5.2 Historie města Rastatt

Pro pochopení porevolučního výběru partnerské obce pro město Ostrov je důležité v krátkosti představit i historii německého partnerského města. Avšak historie německého města nebude popsána tak podrobně jako historie českého města. Jeden z důvodů je, že německá obec nehraje v diplomové práci primární roli. Stěžejní momenty historického vývoje města budou ale představeny.

Rastatt leží ve spolkové zemi Báadensko-Virtembersko na řece Murg. První zmínky o Rastattu sahají do roku 1084, kdy bylo město s tehdejšími názvem Rastaten zaznamenáno v kronice kláštera Hirsau. V roce 1404 získalo město od krále Ruprechta právo trhu. Již od svého počátku se město potýkalo s ničivými silami nájezdníků a s požáry, které jej ničily.²⁵⁷

Od roku 1677 vládl na území města Bádén-Bádén, a tedy i v Rastattu, markrabě Ludwig Wilhelm. V srpnu roku 1689 bylo město téměř kompletně zničeno francouzskými vojsky a v letech 1697 až 1699 byl vystavěn lovecký zámek. V roce 1700 pak město získalo městská práva a stalo se rezidenčním sídlem bádenského markraběte Ludwiga Wilhelma. O pět let později, tedy v roce 1705, se Rastatt stal novým domovem markraběte a jeho ženy, ostrovské princezny Sibylly Augusty a nahradil tak město Bádén-Bádén. V roce 1710 započala stavba zámku Favorite.²⁵⁸ Přesídlením z Ostrova do Rastattu byla tato města poprvé propojena. Historické spojení následně ovlivnilo navázání interkomunálního partnerství.

Stěžejní rok v rastattské historii představuje rok 1714 a uzavření Rastattského míru (Friede von Rastatt), který uzavřel válku o následnictví španělského trůnu, který si nárokovalo mnoho evropských rodů. Uzavření míru v Rastattu předcházelo ujednání z předešlých let mezi evropskými zeměmi, mezi které patřila např. Anglie, Holandsko, Portugalsko či Prusko. Rastattský mír představoval vyvrcholení mírových snah

²⁵⁶ O městě. [online]. 11. 3. 2014. Město Ostrov. Ostrov oficiální web města. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.ostrov.cz/o-meste/d-1685/p1=1785>.

²⁵⁷ EBELING, Hermann. Rastatt: Stadt mit Vergangenheit – Stadt mit Zukunft. Karlsruhe: G. Braun, 1990, s. 48.

²⁵⁸ Geschichte [online]. © 2016 Stadt Rastatt. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=107>.

z Utrechtu. Během Rastattského míru uzavřelo Rakousko mír s Francií. Poté následoval Bádenský mír, který uzavřel mírové jednání.²⁵⁹ Jako poděkování za uzavření míru dala hraběnka Sibylla Augusta vystavět v Rastattu kopii Einsiedelnské kaple, kterou nechala již dříve vystavět v Ostrově (viz výše).²⁶⁰ Markraběnka se o Rastatt a jeho obyvatele starala i po smrti chotě a podporovala výstavbu města. V roce 1716 započala stavba rastattské radnice.²⁶¹

Panovnický rod z Báden, vládoucí v Rastattu, byl rozdělen na větev Báden-Báden a větev Báden-Durlach. Markrabě Ludwig Wilhelm patřil k větvi Báden-Báden.²⁶² Do roku 1771 zůstal Rastatt v rukou markrabat z větve Báden-Báden, poté přešla vláda do moci markrabat z větve Báden-Durlach.²⁶³ Tímto byla ukončena velká panovnická éra Rastattu, panovnický dvůr byl sice stále aktivní, ale markrabata se v Rastattu téměř nezdržovala.²⁶⁴

V roce 1842 započala stavba spolkového opevnění, které již po roce 1890 nebylo využíváno. V letech 1848 až 1849 proběhla Bádenská revoluce,²⁶⁵ která požadovala změnu ústavy v Bádenském velkovévodství. Jednou z příčin pro požadavky změny ústavy byla touha po svobodě tisku, učení ale také osobní svobodě. Byla však neúspěšná a v červenci 1849 se musel Rastatt, jako poslední místo revolucionářů, vzdát pruským vojskům.²⁶⁶

Mezi lety 1914 až 1918 neminula I. světová válka ani Rastatt a město bylo zničeno. Následně, v roce 1920, proběhlo znovuvystavění válkou zničeného města. Nástup nacistů v Německu se dotkl také Rastattu. V listopadu 1938 se i zde odehrála Křišťálová noc, během které byla vypálena synagoga a Židé zatýkáni. V následujícím roce bylo

²⁵⁹ HUBER, Margaretha. Pax Europea – Friede in Europa. In: Stadt Rastatt und Autoren. Der Friede von Rastatt »... das aller Krieg eine Thorheit sey.« Katalog zur Sonderausstellung im Stadtmuseum Rastatt. Regensburg: Verlag Schnell & Steiner GmbH, 2014, s. 13.

²⁶⁰ Kleine Geschichte der Stadt Rastatt [online]. © 2006 by WAEPART Baden-Baden. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.bad-bad.de/rastatt/geschichte.htm>.

²⁶¹ Geschichte [online]. © 2016 Stadt Rastatt. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=107>.

²⁶² OSTER, Uwe A. Feldherr und Reichsfürst – Markgraf Ludwig Wilhelm von Baden (1655-1707). In: FROESE, Wolfgang a Martin WALTER. Schloss Rastatt – Schloss Favorite: Menschen, Geschichte, Architektur. Gernsbach: Casimir Katz Verlag, 2011, s. 11.

²⁶³ Kleine Geschichte der Stadt Rastatt [online]. © 2006 by WAEPART Baden-Baden. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.bad-bad.de/rastatt/geschichte.htm>.

²⁶⁴ EBELING, Hermann. Rastatt: Stadt mit Vergangenheit – Stadt mit Zukunft. Karlsruhe: G. Braun, 1990, s. 67.

²⁶⁵ Geschichte [online]. © 2016 Stadt Rastatt. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=107>.

²⁶⁶ Badische Revolution 1848/1849 [online]. Kulturwer – Nordschwarzwald. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.kulturwerk-nsw.de/heimatschwarzwald/schwarzwaldgeschichtliches/diebadischerevolution/index.html>.

město evakuováno. Započala II. světová válka, která se dotkla i města. Na konci II. světové války v roce 1945 bylo město předáno francouzským vojskům.

Následujících deset let, tedy mezi lety 1945 až 1955, byl Rastatt znovu budován a následky války odstraňovány. V roce 1956 se pak Rastatt stal okresním městem.²⁶⁷

V dnešní době má Rastatt pět městských částí, které aktivně ovlivňují chod města. Dále se do dnešních let dochoval velký počet památek, o čemž svědčí mj. i pojmenování Rastattu – Barokní město. Ve městě lze nalézt barokní rezidenci, zámek Favorite, Einsiedelnskou kapli, historickou radnici, několik kostelů či židovský hřbitov.²⁶⁸

5.3 Navazování partnerství

O partnerské obci Ostrova rozhodla minulost. Jejich společná historie započala již koncem 16. století. Historické souvislosti daly vzniknout myšlence na určitou formu spolupráce i na začátku 90. let 20. století. Bývalí němečtí obyvatelé Ostrova se spojili ve svaz Heimatverband Schlackenwerth, nad kterým převzalo v 31. ledna 1966 město Rastatt patronát. Zároveň převzal Rastatt patronát také nad sudetoněmeckým městem Schlackenwerth a lze tudíž hovořit o spojenectví měst Ostrov a Rastatt. Právě bývalí němečtí obyvatelé Ostrova usilovali o spolupráci a navazování kontaktů s Ostrovem.²⁶⁹ Impulz o interkomunální partnerství pochází tedy z německé strany (viz níže).

Již před patronátem pojilo tato dvě města 300 let staré spojenectví, vytvořené sňatkem bádenského markraběte Ludwiga Wilhelma a ostrovske princezny rodu sasko-lauenburského Franzisky Sibylly Augusty. Markrabata po zničení Bádén-Bádén přesídlila do Rastattu, kde posléze budovala město, čímž spojila Ostrov s Rastattem. Proto také, když po odsunu hledali bývalí němečtí obyvatelé Ostrova útočiště, našli jej v Rastattu. I přes fakt, že původní ostrovští nebydleli v Rastattu ani okolí, společná historie byla dostatečným důvodem pro patronát.

Od 6. do 9. června 1969 se v Rastattu konaly slavnosti na počest patronátu. Těchto slavností se účastnili také zástupci města Ostrov. Během oslav byl podepsán pamětní

²⁶⁷ Geschichte [online]. © 2016 Stadt Rastatt. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=107>.

²⁶⁸ Die Sehenswürdigkeiten unserer Stadt. [online]. © 2016 Stadt Rastatt. [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=108&L=%272>.

²⁶⁹ Rozhovor se Zdeňkou Čepelákovou a Walburgou Mikešovou vedený 24. 8. 2016 A. M. Schröckovou (osobní archiv autorky) a rozhovor s Ramonou Senser vedený 21. 9. 2016 A. M. Schröckovou (osobní archiv autorky).

list, který byl následně předán ostrovskému městskému tajemníkovi A. Wolfovi. Dále se konala např. bohoslužba, prohlídka zámku a další slavnostní události. Nebylo to však poprvé, co ostrovští zástupci navštívili Rastatt, učinili tak již v roce 1967. Vzájemné návštěvy pokračovaly také v roce 1981, kdy poprvé Rastatt ve větším počtu osob navštívil Ostrov. Vzájemné návštěvy nadále pokračovaly a pokračují dodnes.²⁷⁰

10. listopadu 1979 se pokusil rastattský primátor prof. Dr. h. c. F. J. Rothenbiller navázat první oficiální kontakt pro následné uzavření partnerství s Ostrovem. Městskému národnímu výboru v Ostrově zaslal dopis, kde připomínal společnou historii, která obě města spojuje a nabídl zároveň vzájemné styky. Jeho dopis však nenašel na české straně odezvu. Následovaly proto cesty rastattských zástupců do Ostrova. Již zmíněný rok 1981 lze považovat jako další nezdar ve vytvoření vzájemných vztahů. Jako turisté navštívili rastattští zástupci Ostrov a pokusili se opět navázat oficiální vztahy. Tyto zájezdy se opakovaly ještě v roce 1986 a 1988.²⁷¹ Rastattští se snažili velice intenzivně navázat kontakty se zástupci Ostrova. Společná historie měst udržela zájem německé strany na uzavření interkomunálního partnerství.²⁷² Teprve až po revoluci, 14. srpna 1990 byly pokusy Rastattu opětovány. Na základě pozvání ostrovské městské rady navštívil primátor F. J. Rothenbiller Ostrov. Po setkání s představiteli Ostrova byla možnost spolupráce a uzavření partnerské smlouvy dojednána. Několikaleté snažení F. J. Rothenbillera konečně našlo v Ostrově odezvu. V říjnu 1990 navštívila ostrovská delegace Rastatt. Tato návštěva byla v rámci nově vzniklé samosprávy pro Ostrov velice důležitá, neboť se delegace mohla seznámit s řízením rastattského městského úřadu, nahlédnout do fungování úřadu a získala tak cenné poznatky pro restauraci samosprávy u nás. Zároveň Rastatt nabídl ostrovským lékařům odborné stáže. Následně byla v listopadu 1990 podepsána předběžná smlouva o budoucí spolupráci.²⁷³ Partnerství musela v Ostrově schválit rada města a městské zastupitelstvo²⁷⁴ a v Rastattu partnerství muselo schválit také zastupitelstvo města,

²⁷⁰ HUBATSCHKEK, Josef. 1966-1991. 25 Jahre Patenschaft Rastatt-Schlackenwerth. Rastatt, SMR-Druck, 1991, s. 5-24.

²⁷¹ RŮŽIČKOVÁ, Jana. Z archivu kroniky města Ostrova. Panely k výstavě 25. výročí partnerství města Ostrova a Rastattu. 2016.

²⁷² Rozhovor s Ramonou Senser.

²⁷³ RŮŽIČKOVÁ, Jana. Z archivu kroniky města Ostrova. Panely k výstavě 25. výročí partnerství města Ostrova a Rastattu. 2016.

²⁷⁴ Emailová korespondence s Josefem Václavem Nečasem, vedla A. M. Schröcková 2. 11. 2016 (osobní archiv autorky).

neboť bylo důležité schválit i financování podpory navazování partnerství a jeho dalšího fungování.²⁷⁵

22. února 1991 došlo k podepsání partnerské smlouvy mezi městy Ostrov a Rastatt v Letohrádku v Ostrově. Podepsání smlouvy bylo spojeno se slavnostním ceremoniálem, kterého se účastnilo dvanáct oficiálních delegátů za město Rastatt. Zároveň byl pro delegaci připraven program, při kterém si mohli prohlédnout některé ostrovské závody, školy a památky. 22. února byla delegace přivítána zástupci města na radnici. Následoval slavnostní akt podpisu smlouvy²⁷⁶. Při návštěvě umělecké školy předal primátor F. J. Rothenbiller řediteli počítač věnovaný rastattskými obyvateli žákům školy. Na pracovní večeři byly navázány první kontakty. 4. dubna 1991 byla následně smlouva podepsána v Rastattu. Primátor F. J. Rothenbiller zajistil převzetí nákladů za pobyt pro ostrovskou delegaci. Po příjezdu do Rastattu se členové delegace podepsali ve zlaté knize Rastattu a prohlédli si výstavu grafických listů, které jsou majetkem ostrovské galerie, byli však v Rastattu vystaveny poprvé, neboť dříve byla výstava v ČSR zakázána. Jednalo se o práce německých umělců žijících v Čechách mezi lety 1900 až 1939. Také pro ostrovskou delegaci byl připraven bohatý program, při kterém navštívili některé rastattské památky, závody a další organizace. Podpis smlouvy se konal za přítomnosti několika čestných hostů v zámeckém Sále předků. Mezi čestné hosty patřili např. Jeho královská výsost Ludwig princ Bádenský, zástupce ministra spolkové vlády země Bádensko-Virtembersko pro evropské záležitosti a A. Hucková, kulturní poradkyně československého prezidenta V. Havla.²⁷⁷

Navazování kontaktů probíhalo např. dále i mezi politickými stranami SPD²⁷⁸ za Rastatt a ČSSD²⁷⁹ za Ostrov, mezi kterými byla uzavřena a dohoda o vzájemných návštěvách a možné spolupráci.²⁸⁰ V oblasti zdravotnictví byla během návštěvy Rastattu, při příležitosti podepsání partnerské smlouvy opětovně přislíbena materiální a technická pomoc pro ostrovskou nemocnici. Dále byly také navázány vzájemné kontakty v této oblasti. Zároveň byla nabídnuta možnost čtrnáctidenní vzájemné stáže pro dva lékaře.²⁸¹ Následně 12. října 1991 dostala ostrovská nemocnice darem od Rastattu zdravotnické

²⁷⁵ Rozhovor s Ramonou Senser.

²⁷⁶ NEČAS, Josef. Dohoda o partnerství Ostrov a Rastatt podepsána. Ostrovské noviny. Červen 1991, roč. 2, mimořádné číslo, s. 1.

²⁷⁷ Tamtéž, s. 1-2.

²⁷⁸ SPD – Sozialdemokratische Partei Deutschland – Sociálnědemokratická strana Německa.

²⁷⁹ ČSSD – Česká strana sociálně demokratická.

²⁸⁰ HANZL, Václav. SPD a ČSSD. Ostrovské noviny. Červen 1991, roč. 2, mimořádné číslo, s. 8.

²⁸¹ STAŇO, Ota. Oblast zdravotnictví. Ostrovské noviny. Červen 1991, roč. 2, mimořádné číslo, s. 7-8.

zařízení v hodně cca. 40 000 DM²⁸².²⁸³ Také průmyslového sektoru se dotklo uzavření partnerské smlouvy. Paní Rihmová, členka rastattské městské rady, zprostředkovala kontakt mezi zástupci českých firem Škoda a Tesla a německou firmou Becker.²⁸⁴ V oblasti školství byly společné styky navázány již před podepsáním partnerské smlouvy v roce 1991. Na podzim roku 1990 se konala výtvarná výstava žáků ostrovské Základní umělecké školy (dále jen ZUŠ) na radnici v Rastattu. Zahájení výstavy doprovázel dechový orchestr DK Ostrov – Veteránka.²⁸⁵

Na počátku 90. let 20. století musela ostrovská městská rada zajistit dodávku kvalitní pitné vody, pro narůstající počet obyvatelstva. Při návštěvě Rastattu zástupci města Ostrov měli mj. možnost si prohlédnout také tamní vodárnu, kterou se nechali ostrovští inspirovat a po získání nutných finančních prostředků plánovali obdobné zařízení v Ostrově.²⁸⁶ Návštěva Rastattu, při příležitosti podepsání partnerské smlouvy posloužila dále k opětovnému seznámení se správou města Rastatt. Nutné byly poznatky v oblastech životního prostředí, územního plánování a výstavby města. Nejlépe lze získat zkušenosti v praxi, a tak se ostrovská delegace nechala inspirovat rastattskou správou. Delegace měla možnost nahlédnout do budování Rastattu a jeho životního prostředí, což mohla využít při rozvoji samotného Ostrova.²⁸⁷ Zároveň se ostrovští delegáti seznámili se správou celého města a mohli tak upozorovat, že určité záležitosti a správní úkony už vykonávají stejným způsobem. Od Rastattu se snažili inspirovat a učit se hospodaření a podnikání.²⁸⁸ Rastatt tedy pomáhal Ostrovu na počátku 90. let 20. století. Poradenství a pomoc probíhaly nejen formou osobních styků, telefonátů či korespondencí, ale i převážně hmotnými dary, např. vybavení nemocnice či počítač.²⁸⁹

Spolupráce a navazování kontaktů gradovalo po podepsání partnerské smlouvy. Spolupodíleli se na tom nejen političtí představitelé obou měst, ale i jednotlivci, muzea, církev, umělecké školy či kulturní domy. Na budování partnerství se angažovala celá

²⁸² DM byla zkratka pro Deutsche Mark neboli německou marku (pozn. aut.).

²⁸³ RŮŽIČKOVÁ, Jana. Z archivu kroniky města Ostrova. Panely k výstavě 25. výročí partnerství města Ostrova a Rastattu. 2016.

²⁸⁴ PUČELÍK, Karel. Spolupráce s firmou Becker. Ostrovské noviny. Červen 1991, roč. 2, mimořádné číslo, s. 8.

²⁸⁵ NOVÁK, Stanislav. Oblast školství. Ostrovské noviny. Červen 1991, roč. 2, mimořádné číslo, s. 8.

²⁸⁶ ŠTEGENA, Viktor a František WOHLMUTH. Pitná voda pro 21. století. Ostrovské noviny. Červen 1991, roč. 2, mimořádné číslo, s. 7.

²⁸⁷ ŠTROS, Ivan. Životní prostředí, zeleň, architektura a územní plánování. Ostrovské noviny. Červen 1991, roč. 2, mimořádné číslo, s. 6-7.

²⁸⁸ KEMPF, Jan. Organizace správy města Rastattu. Ostrovské noviny. Červen 1991, roč. 2, mimořádné číslo, s. 6.

²⁸⁹ Rozhovor se Zdeňkou Čepelákovou a Walburgou Mikešovou.

řada osob.²⁹⁰ Následovaly další společné aktivity, které prohlubovaly partnerství. Primátoru Rastattu F. J. Rothenbillerovi bylo 14. listopadu 1991 uděleno čestné občanství města Ostrov. Při příležitosti výročí podepsání partnerské smlouvy se 21. a 22. února 1992 konalo v Ostrově slavnostní zasedání městského zastupitelstva, na kterém byl přítomen také nový primátor Rastattu K.-E. Walker. Primátor ve svém projevu zdůraznil nutnost rozšíření vzájemných aktivit, a to ve všech sférách, od sportu a kultury až po hospodářské oblasti obou měst. Tím byl deklarován zájem pokračovat ve spolupráci i při změně politických reprezentantů německého města. 26. září 1992, podepsal Spolek přátel města Ostrova a Heimatverband Schlackenwerth dohodu o spolupráci. Zároveň byl při této slavnostní příležitosti odhalen a vysvěcen pomník na hřbitově, věnovaný německým obyvatelům ostrovské farnosti.

Společné aktivity a vzájemné návštěvy pokračovaly nadále. Na podzim roku 1994, v říjnu, navštívili členové katolického farního společenství a členové Spolku přátel města Ostrova Rastatt, kde se při příležitosti poutě konala Růžencová slavnost (Rosenkranzfest). V roce 1995 se v Rastattu konala opětovně výstava českých umělců. Tentokrát to byla přímo díla ostrovských umělců, a to konkrétně fotografa B. Hořínka, sochaře P. Knapka a grafika F. Stekera. Výstava probíhala v zámecké jízdárně v Rastattu. 1. října 1995 se v Ostrově konala Michaelská pouť, kterou navštívili také představitelé Rastattu, včetně primátora W. Hartwiga. Při příležitosti slavnosti byly ustanoveny nové městské insignie. Další čestné občanství města Ostrova udělila 14. prosince 1995 Rada města Ostrov H. Klötzlovi, jednatelem svazu Heimatverband Schlackenwert. Čestné občanství získal za zásluhy o rozvíjení česko-německých vztahů a pomoc při badatelské práci.²⁹¹ Právě H. Klötzl byl jeden z předních iniciátorů a aktivistů na počátku spolupráce obou měst.²⁹²

Velká řada společných aktivit a návštěv si vyžádala značné finanční výdaje. Vedle městských zdrojů byly aktivity financovány také ze soukromého sektoru. Dále probíhaly sbírky v rastattském kostele.²⁹³ Při vzájemných návštěvách bydleli zástupci měst často v rodinách, čímž byla ušetřena určitá část finančních prostředků a mohla být investována jinde. Probíhala také finanční podpora na záchranu památek, jednak ze

²⁹⁰ Rozhovor se Zdeňkou Čepelákovou a Walburgou Mikešovou rozhovor s Ramonou Senser a Heinzem Marsetz. vedený 21. 9. 2016 A. M. Schröckovou (osobní archiv autorky).

²⁹¹ RŮŽIČKOVÁ, Jana. Z archivu kroniky města Ostrova. Panely k výstavě 25. výročí partnerství města Ostrova a Rastattu. 2016.

²⁹² Rozhovor se Zdeňkou Čepelákovou a Walburgou Mikešovou.

²⁹³ Rozhovor s Heinzem Marsetz.

strany svazu Heimatverband Schlackenwerth, jednak ze strany města Rastatt.²⁹⁴ V oblasti veřejné správy měli sice ostrovští možnost nahlédnout do fungování rastattské radnice či se konzultovat s právními problémy, nelze však hovořit o aktivní spoluúčasti Rastattu na budování veřejné správy v Ostrově, nebo alespoň nejsou nikde dochované záznamy o takových aktivitách.²⁹⁵ Navíc dle výpovědi tehdejšího starosty Ostrova, J. V. Nečase, si Ostrov „vytvořil samosprávu, zastupitelstvo a také radu města sám a pomoc při tom ani nepožadovali“.²⁹⁶

5.4 Vývoj partnerství

Společné aktivity probíhaly i v dalších letech. Např. 29. září 1996 byla v Letohrádku v Ostrově zahájena výstava uměleckých tvoreb šesti rastattských umělců, která nesla název Dorozumívání. V září 1997 byly při Michaelské pouti slavnostně odhaleny restaurované interiéry Staré radnice za přítomnosti rastattské delegace a svazu Heimatverband Schlackenwerth. O rok později, opět při příležitosti Michaelské pouti, byla 4. října 1998 odhalena česko-německá pamětní deska skladateli J. C. F. Fischerovi²⁹⁷, který byl dvorním kapelníkem bádenského dvora jak v Ostrově, tak i v Rastattu. Svě 80. narozeniny oslavil čestný občan Ostrova H. Klötzl v listopadu 1999 v Ostrově za přítomnosti představitelů města, Spolku přátel města Ostrov a ostrovských farníků. Ve dnech 19. až 21. května 2000 se v Ostrově uskutečnilo Setkání bývalých a současných obyvatel Ostrova. Program tohoto setkání obsahoval mj. pietní akt na hřbitově a prohlídku opravované Einsiedelské kaple. Na dokončení kaple získal starosta Ostrova šek ve výši 30 000 DM od F. J. Rohenbillera, představitele rastattské Nadace na záchranu Einsiedelské kaple v Ostrově. Další šek na opravu kaple získalo město při příležitosti Michaelské poutě 30. září 2000 ve výši 20 000 DM od rastattské Nadace markraběnky Sibylly Augusty a dalších 1 000 DM od rastattských škol. Město

²⁹⁴ Rozhovor se Zdeňkou Čepelákovou a Walburgou Mikešovou.

²⁹⁵ Emailová korespondence s Ramonou Senser, vedla A. M. Schröcková 17. 11. 2016 (osobní archiv autorky).

²⁹⁶ Emailová korespondence s Josefem Václavem Nečasem, vedla A. M. Schröcková 2. 11. 2016 (osobní archiv autorky).

²⁹⁷ Johann Caspar Ferdinand Fischer byl český skladatel narozený 1659 v Krásně, nedaleko Ostrova. Následně studoval na piaristické škole v Ostrově. Po studiu hudby se dostal do ostrovské zámecké kapely a stal se dvorním kapelníkem. Po uzavření Rastattského míru byl Fischer markraběnkou Sibyllou Augustou povolán do Rastattu, kde v roce 1746 zemřel (pozn. aut.).

Rastatt a jeho nadace tak značně přispěly na rekonstrukci Einsiedelnské kaple.²⁹⁸ Opravy byly dokončeny a znovuvysvěcení kaple proběhlo 8. září 2002.²⁹⁹ V letních měsících roku 2000 navštívili ostrovští Rastatt při příležitosti slavností pouličního divadla.³⁰⁰

Rok 2001 představoval 10 let výročí podpisu partnerské smlouvy. Při této příležitosti se konaly oslavy v Rastattu a také v Ostrově. V Rastattu probíhaly oslavy 2. až 4. března 2001, během kterých byla po uvítání zástupců Ostrova podepsána smlouva k 10. výročí partnerství obou měst. Za města smlouvu podepsali primátor města Rastatt K.-E. Walker a starosta města Ostrova P. Želechovský. Při příležitosti oslav se konala druhý den návštěvy prohlídka města včetně prohlídky zámku. Během prohlídky čeští zástupci zavítali do muzea, kde se nachází jedna místnost věnovaná Ostrovu. Ve výstavní místnosti mohla ostrovská delegace spatřit nejen Sibyllu Augustu, kroje ostrovských obyvatel, ale také model města z roku 1935. Po prohlídce města byl večer věnován folklóru. Následující den se ostrovská výprava vydala zpět do Čech.³⁰¹ Také v Ostrově se konaly slavnosti k 10. výročí partnerství ve dnech 27. až 28. dubna 2001. I v Ostrově byla podepsána smlouva k 10. výročí partnerství obou měst. Program města Ostrova obsahoval vernisáž výstavy o partnerství měst, dále vernisáž výstavy výtvarné soutěže Einsiedelnské kaple. Dále bylo v sobotu 28. dubna slavnostně otevřeno Rastattské nádvoří, které se nachází v areálu zámku. V rámci oslav byl také zasazen strom partnerství a uskutečněna prohlídka Einsiedelnské kaple.³⁰² Mezi 22. až 26. zářím 2001 se v Ostrově konal 33. ročník Dětského filmového a televizního festivalu O. Hofmana. Během festivalu bylo promítnuto deset soutěžních projekcí. Celý festival doprovázel doprovodný program po celém městě. Festivalu se zúčastnily také děti z Rastattu.³⁰³ Také rok 2002 představoval desetileté výročí spolupráce. Tentokrát se jednalo o spolupráci občanských sdružení Spolku přátel města Ostrova a svazu Heimatverband Schlackenwerth. Oba spolky se zaměřily na dějiny a obyvatele města Ostrova a především na prohloubení vzájemné spolupráce, kontaktů a přátelství.³⁰⁴ 8. září 2002

²⁹⁸ RŮŽIČKOVÁ, Jana. Z archivu kroniky města Ostrova. Panely k výstavě 25. výročí partnerství města Ostrova a Rastattu. 2016.

²⁹⁹ Odbor OOŠK. Program oslav otevření Pamětní síně města Ostrova a znovuvysvěcení Einsiedelnské kaple. Ostrovský měsíčník. 2002, roč. 4, č. 9, s. 5.

³⁰⁰ Kronika města Ostrova. Ostrov: 2000, s. 90.

³⁰¹ BUREŠ, Jan. Obrázky z Rastattu. Ostrovský měsíčník. 2001, roč. 3, č. 4, s. 1.

³⁰² Deset let od uzavření smlouvy o partnerství mezi městy Rastatt a Ostrov. Ostrovský měsíčník. 2001, roč. 3, č. 4, s. 2.

³⁰³ Kronika města Ostrova. Ostrov: 2001, s. 110-111.

³⁰⁴ ČEPELÁKOVÁ, Zdeňka. Deset let spolupráce. Ostrovský měsíčník. 2002, roč. 4, č. 9, s. 5.

byla znovu vysvěcena kaple Panny Marie Einsiedelské, která byla do té doby v rekonstrukci. Poprvé byla kaple vysvěcena taktéž 8. září, ale roku 1710. Slavnostního aktu se účastnila delegace z Rastattu, zástupci Nadace Sibylla – Augusta, která finančně podpořila rekonstrukci Einsiedelské kaple v Ostrově. Již zmíněné 10. výročí spolupráce mezi Spolkem přátel města Ostrova a svazem Heimatverband Schlackenwerth, bylo oslaveno na každoročně se opakující Michaelské pouti, která se v roce 2002 konala 28. a 29. zářím.³⁰⁵

9. května 2003 navštívilo 12 žáků Základní školy J. V. Myslbeka Rastatt, kde si prohlédli tamní školu a zámek.³⁰⁶

Také návštěvy svazu Heimatverband, jehož patronem je Rastatt, byly a jsou dodnes stále aktivní. V roce 2004 se 25. září konalo setkání Spolku přátel města Ostrova a svazu Heimatverband Schlackenwerth. Při této příležitosti byla předsedovi Heimatverbandu předána starostou města Ostrova kopie střeleckého praporu. 3. prosince 2004 navštívila ostrovská delegace město Rastatt a zúčastnila se tak slavnostního zahájení Vánočních trhů.³⁰⁷

8. června 2005 navštívila rastattská delegace Ostrov. Při této příležitosti si delegace prohlédla klášter a nově vybudované byty v klášteře či zámecký park. 10. června pak rastattská delegace za doprovodu tajemnice městského úřadu v Ostrově navštívila Prahu.³⁰⁸

V květnu 2006 navštívilo celkově 38 ostrovských farníků partnerský Rastatt. O pár dní později, přesněji mezi 25. až 28. květnem, navštívila ostrovská delegace Rastatt při příležitosti festivalu pouličního divadla Tête-a-tête. I v roce 2006 se ostrovská delegace zúčastnila slavnostního otevření vánočních trhů v Rastattu.³⁰⁹

Další vzájemná setkávání na sebe nenechala dlouho čekat. Dne 28. srpna 2007 navštívil Ostrov starosta města Rastattu. Během své návštěvy seznámil ředitele ostrovských škol s projektem na úsporu nákladů energií, který v Rastattu fungoval již šest let.³¹⁰ Na podzim roku 2007, 21. – 29. září, se cyklisté z Rastattu vydali na cestu po Čechách – Bohemia Tour. Rastattští cyklisté přijeli do Ostrova, kde byli uvítáni a kde byl závod

³⁰⁵ Kronika města Ostrova. Ostrov: 2002, s. 69 a 79.

³⁰⁶ Kronika města Ostrova. Ostrov: 2003, s. 89.

³⁰⁷ Kronika města Ostrova. Ostrov: 2004, s. 91 a 95.

³⁰⁸ Kronika města Ostrova. Ostrov: 2005, s. 82.

³⁰⁹ Kronika města Ostrova. Ostrov: 2006, s. 82 a 90.

³¹⁰ Kronika města Ostrova. Ostrov: 2007, s. 90.

odstartován. Trasa tedy začínala v Ostrově a vedla přes Plzeň, Prahu a České Budějovice, končila v Reichenau.³¹¹

Kulturní záležitostí se stalo dne 29. září 2007 slavnostní otevření zrekonstruovaného historického komplexu klášterního a zámeckého areálu. Této významné události se zúčastnila i delegace z Rastattu. Začátkem měsíce října 2007 navštívilo Ostrov 9 lidí z Rastattu, zabývajících se historií. Zájemci o historii byli přivítáni na Staré radnici a následně si prohlédli celý historický areál města a za doprovodu zástupců Ostrova získali informace o ostrovské historii. V listopadu 2007 se v Rastattu konalo setkání krajského spolku Heimatverband Schlackenwerth při příležitosti 40. Výročí existence v Rastattu. Při oslavách nechyběla delegace z Ostrova.³¹²

Také v roce 2008 navštívila ostrovská delegace v květnu festival pouličních divadel Tête-a-tête v Rastattu. Festival Tête-a-tête je největším pouličním festivalem v SRN, na kterém se v roce 2008 představilo 46 divadelních souborů z celkem třinácti zemí.

Duchovní návštěvu obstaralo 13. června téhož roku 50 rastattských farníků, kteří navštívili Ostrov. Byli přivítáni páterem M. Hricem a starostou Ostrova Bc. J. Burešem. Druhý den navštívili Prahu a večer se opět vrátili do Ostrova. 15. června se konala mše v kostele sv. Michaela a Panny Marie Větrné následovaná prohlídkou klášterního areálu. Koncem měsíce září 2008 se v Ostrově tradičně konala Michaelská pouť, které se zúčastnila delegace z Rastattu. Při společné večeři 27. září hovořili starostové a zástupci obou měst o úkolech obou obcí a jak se s nimi vypořádat. Druhý den se delegace zúčastnila mj. také poutěových oslav na Starém náměstí.³¹³

V roce 2009, ve dnech 24. až 26. července se v Rastattu konaly městské slavnosti při jubileu 825. výročí založení města Rastatt. K příležitosti slavností byla pozvána také delegace z Ostrova. Během slavností proběhly na různých prostranstvích ukázky historických výjevů. 26. až 27. září téhož roku proběhly slavnosti Michaelské poutě, kterých se účastnila delegace z Rastattu. Při těchto slavnostech byla podepsána partnerská smlouva s bavorským městem Wunsiedel. V rámci poutě byla 27. září odhalena deska na ostrovském hřbitově, která byla zhotovena na popud spolku Heimatverband Schlackenwerth.³¹⁴

I v roce 2010 navštívila ostrovská delegace festival Tête-a-tête, který se v červnu 2010 konal již po dvacáté. Začátkem července téhož roku navštívili opětovně ostrovští farníci

³¹¹ Cyklisté z Rastattu přijeli do Ostrova. Ostrovský měsíčník. 2007, roč. 9, č. 11, s. 3.

³¹² Kronika města Ostrova. Ostrov: 2007, s. 91 a 93.

³¹³ Kronika města Ostrova. Ostrov: 2008, s. 100, 102 a 106.

³¹⁴ Kronika města Ostrova. Ostrov: 2009, s. 102 a 104 -105.

Rastatt, kde se uskutečnila svatá mše a navštívili i francouzské město Štrasburk. A opětovně rastattští zástupci navštívili tento rok Ostrov, při příležitosti Michaelské poutě ve dnech 25. až 26. září.³¹⁵

Již v roce 2001 bylo v Ostrově odhaleno Rastattské nádvoří. V Rastattu bylo v roce 2011, k výročí 20letého partnerství, odhaleno Ostrovské náměstí při příležitosti Rastattských městských slavností ve dnech 22. až 24. července.³¹⁶ Ostrovské náměstí se nachází před rastattskou radnicí v centru města. Leží v blízkosti barokní residence, což symbolizuje spojení Rastattu a Ostrova nejen v minulosti, ale také v současnosti. Při slavnostním odhalení Ostrovského náměstí byla samozřejmě přítomná delegace z Ostrova, která se účastnila celkových městských slavností.³¹⁷ K 20. výročí podepsání partnerské smlouvy se 24. září 2011 konala oslava v ostrovském Paláci princů. Oslavy se účastnila delegace z Rastattu a také z druhého partnerského města Wunsiedel. Během slavnosti byly podepsány pamětní listy, které si starostové následně vyměnili.³¹⁸

Mezi 4. až 7. květnem 2012 se v Ostrově konaly klášterní slavnosti, na které byli pozváni také zástupci města Rastatt. Mimo tyto slavnosti se poprvé konal hudební festival, na kterém zahráli studenti a studentky rastattské hudební školy.³¹⁹ 6. března 2012 se v Rastattu konaly slavnosti k 300. výročí uzavření rastattského míru. Při těchto slavnostech nechyběla ani delegace z Ostrova, včetně W. Mikešové, kronikářkou města a Mgr. Z. Čepelákovou, které připravily podklady pro výstavu s názvem „...že všechny války jsou nesmyslné“. Tato výstava v Rastattském městském muzeu byla tentýž den otevřena. Mezi významné hosty slavnosti patřili předseda vlády spolkové země Bádenska-Virtemberska W. Kretschmann či poslanec Spolkového sněmu bádenský princ Bernhard.³²⁰ Na pozvání ostrovského starosty navštívila rastattská delegace v červenci 2014 Ostrov. Hlavní událostí návštěvy bylo slavnostní otevření ostrovského zámku, který byl od roku 2012 v rekonstrukci. Ostrovský zámek je v současné době

³¹⁵ Kronika města Ostrova. Ostrov: 2010, s. 87, 89 a 93.

³¹⁶ Fahnen am Ostrover Platz wehen wieder [online]. 11. 7. 2013. Rastatt.de © Stadt Rastatt 2016 [cit. 2017-02-10]. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=1440>.

³¹⁷ MIKEŠOVÁ, Walburga a Dana Osičková. Ostrov má nové náměstí. Ostrovský měsíčník. 2011, č. 9, s. 3.

³¹⁸ MILDORFOVÁ, Lucie. 20. výročí smlouvy Ostrova s Rastattem. Ostrovský měsíčník. 2011, č. 11, s. 3.

³¹⁹ Bürgermeister Pfirmann zu Besuch in Ostrov [online]. 26. 4. 2012. Rastatt.de © Stadt Rastatt 2016 [cit. 2017-02-10]. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=1084>.

³²⁰ ŽELEZNÁ, Zuzana a Spolek přátel města Ostrova. Oslavy Rastattského míru – podpora jednotné Evropy. Ostrovský měsíčník. 2014, č. 4, s. 4.

sídlem Městského úřadu.³²¹ I ostrovští navštívili v červenci 2014 Rastatt. Jednalo se o slavnosti k 300. výročí Einsiedelské kaple, kdy se konala bohoslužba pod širým nebem.³²²

Poslední víkend v červenci 2015 se v Rastattu konaly oslavy k 50. výročí existence partnerství s francouzským městem Orange. Při této slavnostní události nechyběla ani ostrovská delegace se starostou P. Nečasem. Starosta Ostrova při této příležitosti oficiálně pozval představitele Rastattu na slavnosti k 25. výročí uzavření partnerství mezi Ostrovem a Rastattem, konané následujícího roku v květnu.³²³

Výše uvedený výčet byl pouze výběrem z aktivit, které se od 90. let v rámci vzájemné komunikace a spolupráce uskutečnily. Zpočátku bylo partnerství využito českou stranou, při rekonstrukci veřejné správy, následovaly vzájemné návštěvy při příležitosti jubileí, kulturních událostí, církevních slavností či historických souvislostí.

5.5 Partnerství dnes

Rok 2016 představoval pro obě partnerská města důležitý milník, neboť se jednalo se o 25. výročí uzavření partnerství. U příležitosti tohoto významného jubilea vzniklo také logo, které vytvořil výtvarník-grafik J. Krajc.

Obrázek č. 3: Logo k 25. výročí uzavření partnerské smlouvy

Zdroj: Městská slavnost na počest 25. výročí partnerství měst Ostrov a Rastatt. 11. 4. 2016. <http://www.ostrov.cz/mestska-slavnost-na-pocest-25-vyroci-partnerstvi-mest-ostrov-a-rastatt/d-7496>.

³²¹ Städtische Delegation besuchte tschechische Partnerstadt Ostrov [online]. 14. 7. 2014. Rastatt.de © Stadt Rastatt 2016 [cit. 2017-02-10]. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=1768>.

³²² „300 Jahre Rastatter Frieden“ – Bilanz eines green Friedenjahres [online]. 22. 1. 2015. Rastatt.de © Stadt Rastatt 2016 [cit. 2017-02-10]. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=2722>.

³²³ ŽELEZNÁ, Zuzana. Oslavy partnerství. Ostrovský měsíčník. 2015, č. 9, s. 3.

„Logo je tvořeno siluetou Einsiedelnské kaple, která se nachází v obou městech a je symbolem jejich společné historie“.³²⁴ Einsiedelnská kaple je vyobrazena jejím reliéfem předního portálu. Barvy loga, tedy červená pro Ostrov a zlatá pro Rastatt, odpovídají barvám, které ve skutečnosti kaple mají. Ke kapli vede 5 schodů znázorňujících každých pět let novodobé pětadvacetileté spolupráce.

V květnu 2016 přijeli studenti a studentky rastattské hudební školy do Ostrova, kde se účastnili již poněkolkáté hudebního festivalu. Během následného volného programu si mohli prohlédnout město Ostrov a byl pro ně připraven i výlet do nedalekých Karlových Varů.³²⁵

20. května 2016 byla v Ostrově otevřena významná mezinárodní výstava - „Toskánští Habsburkové a ostrovské panství 1808 – 1918“, jejíž „nejvzácnější návštěvou byla Jeho Excelence arcivévoda Radbot Habsburg-Lothringen se synem Maximilianem, Jeho Excelence arcivévoda Maximilian Habsburg-Lothringen s arcivévodkyní Doris a dcerou Camillou“³²⁶. U otevření výstavy nechyběla ani delegace z Rastattu. Následující den, tedy 25. května, byl věnován 25. výročí interkomunálního partnerství měst Ostrov a Rastatt. Během slavnosti proběhl v zámecké Dvoraně ceremoniál rekapitulace dosavadní spolupráce, včetně slavnostní řeči obou starostů a podepsání pamětní listiny (viz příloha č. 16). Slavnostní akt byl opět hudebně doprovázen. Následovaly slavnosti v zámeckém parku, během kterých došlo k rekonstrukci historické bitvy či řadě koncertů různých žánrů.³²⁷

Německý státní svátek, přesněji 3. října³²⁸ 2016, byl v Rastattu využit k oslavám výročí již zmíněného partnerství s Ostrovem a dále také 30. výročí partnerství s italským městem Fano. Při této příležitosti byli do Rastattu pozváni oba starostové partnerských měst. Občané a delegace obou partnerských měst přicestovali do Rastattu již 1. října. První den návštěvy se konal tradiční Oktoberfest, při kterém měli občané možnost se více neformálně sblížit a navázat nové kontakty.³²⁹

³²⁴ KOBESOVÁ, Miluše a Zuzana ŽELEZNÁ. Nová loga symbolizují významné události v Ostrově v roce 2016. Ostrovský měsíčník. 2016, č. 2, s. 4.

³²⁵ Städtische Musikschule Rastatt bei Festival in tschechischer Partnerstadt Ostrov [online]. 11. 5. 2015. Rastatt.de © Stadt Rastatt 2016 [cit. 2017-02-10]. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=3846>.

³²⁶ Tisková zpráva města Ostrova. 20. - 21. 5. 2016. Odbor kanceláře starosty – propagace a přeshraniční kontakty.

³²⁷ Tisková zpráva města Ostrova. 20. - 21. 5. 2016. Odbor kanceláře starosty – propagace a přeshraniční kontakty.

³²⁸ Jedná se o Den německé jednoty (Tag der deutschen Einheit) připomínající znovusjednocení Německa v roce 1990 (pozn. aut.).

³²⁹ Am 3. Oktober: Festakt zum Partnerschaftsjubiläum statt Matinee zum Tag der Deutschen Einheit [online]. 9. 9. 2016. Rastatt.de © Stadt Rastatt 2016 [cit. 2017-02-10]. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=4077>.

Již opakovaně se také ostrovští v roce 2016 ve vánoční čas účastnili vánočních trhů v Rastattu. Ostrov zde má samostatný stánek, ve kterém nabízí české speciality, především z okolí Ostrova. Patří mezi ně např. Karlovarské oplatky či Becherovka. Mimo možnost ochutnat něco tradičně českého, skýtají tyto trhy možnost setkat se s přáteli. Finance získané prodejem českých výrobků jsou užity pro sociální projekty v Ostrově. Vánoční trhy nabízí mj. taky možnost udržovat vztahy farností obou měst a to mezi kostelem sv. Michaela za Ostrov a katolickou obcí sv. Alexandra za Rastatt.³³⁰ Také ZUŠ se podílí na vybavenosti stánku. Mimo české pochutiny jsou nabízeny výrobky žáků ZUŠ, jako např. svíčky či pohledy.³³¹ Města Ostrov a Rastatt mají uzavřena také jiná interkomunální partnerství. Především město Rastatt jich má několik. Přehled veškerých interkomunálních partnerství umožní následující tabulka.

Tabulka č. 7: Celkový přehled interkomunálních partnerství měst Ostrov a Rastatt

Ostrov		Rastatt	
Rastatt (SRN)	1991	Orange (Francie)	1965
Wunsiedel	2009	New Britain (USA)	1984
		Fano (Itálie)	1985/1986
		Ostrov	1991
		Woking (Velká Británie)	2001

Zdroj: Vlastní zpracování na základě emailové korespondence s Ramonou Senser, vedenou A. M. Schröckovou 17. 11. 2016 (osobní archiv autorky) a emailové korespondence se Zuzanou Železnou, vedenou A. M. Schröckovou 29. 10. 2016 (osobní archiv autorky)

Z předešlé tabulky je patrné, že město Rastatt má celkově uzavřeno pět interkomunálních partnerství. Každé z nich je uzavřeno s městem jiného státu světa. Ostrov má zatím uzavřené pouze dvě interkomunální partnerství a obojí jsou to města SRN. Dále má Rastatt ještě dva patronáty. Rastatt je od roku 1969 patronem svazu Heimatverband Schlackenwerth (SRN) a od roku 1988 brazilského města Entre Rios.³³² Partnerství měst Ostrov a německého Wunsiedel započalo nejprve partnerstvím gymnázií obou měst. Také s tímto městem Ostrov aktivně spolupracuje. Pravidelné jsou vzájemné návštěvy a výpomoc při propagaci významných událostí.³³³ Dále má Ostrov

³³⁰ Rastatts Freunde aus Ostrov präsentieren regionale Spezialitäten auf dem Rastatter Weihnachtsmarkt. [online]. 18. 11. 2016. Rastatt.de © Stadt Rastatt 2016 [cit. 2017-02-10]. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=4209>.

³³¹ Rozhovor s Heinzem Marsetz.

³³² Emailová korespondence s Ramonou Senser, vedla A. M. Schröcková 17. 11. 2016 (osobní archiv autorky).

³³³ Rozhovor se Zuzanou Železnou vedený 24. 8. 2016.

ještě dva projektové partnery, a to sice Kurort Oberwiesenthal a město Schwarzenberg. S městem Oberwiesenthal tak spolupracuje na projektu „Zintenzivnění přeshraniční turistické spolupráce mezi městem Ostrov a městem Kurort Oberwiesenthal“. Tento projekt byl realizován v rámci Programu Cíl 3/Ziel 3 na podporu přeshraniční spolupráce 2007-2013 mezi ČR a Svobodným státem Sasko. Projekt byl spolufinancován Evropským fondem pro regionální rozvoj.³³⁴ Na základě tohoto projektu byla zastřešena ostrovská Dvorana nacházející se v areálu ostrovského zámku, který je dnes sídlem městského úřadu. Dále byly vytvářeny propagační materiály a konala se symposia s příhraničními tématy.³³⁵

S druhým městem, tedy s městem Schwarzenberg, spolupracuje město Ostrov na projektu „Od zámku k zámku – Schwarzenberg a Ostrov na Stříbrné stezce“. Díky tomuto projektu byla v Ostrově zrekonstruována Pohledová zeď.³³⁶ Při návštěvě Michaelské pouti 25. září 2016 byla spolupráce s městem Schwarzenberg viditelná také na programu celé události. Při návštěvě poté byla možnost spatřit německý hudební soubor Die Fiedelen Jungs, který hrál dopoledne u Pohledové zdi. Dvakrát ročně se obě tato města v rámci kulturních akcí navštěvují a doprovází program jednotlivých slavnostních událostí. U obou těchto měst se sice nejedná o oficiální partnerská města, Ostrov s oběma městy udržuje vzájemnou spolupráci.³³⁷ Oba zmíněné společné projekty potrvají v rámci udržitelnosti až do roku 2019 a do budoucna jsou naplánovány společné výstavy či kulturní akce.³³⁸ V roce 2016, byla otevřena výstava „Toskánští Habsburkové a ostrovské panství 1808-1918“.³³⁹ V rámci této výstavy spolupracuje Ostrov také s Rakouskem, především tedy s rakouskými historiky. Nejedná se zde přímo o partnerství, ale o spolupráci a navazování kontaktů spojených s historií Ostrova a Habsburským rodem.³⁴⁰

Jak již bylo zmíněno, má město Rastatt pět partnerských měst. V rozhovoru s R. Senser bylo sděleno, že město neusiluje o uzavření nového interkomunálního partnerství. Chce se svým dosavadním partnerům plně věnovat a partnerství dále rozvíjet.³⁴¹ Oproti tomu

³³⁴ Emailová korespondence se Zuzanou Železnou, vedla A. M. Schröcková 29. 10. 2016 (osobní archiv autorky).

³³⁵ Rozhovor se Zuzanou Železnou vedený 24. 8. 2016.

³³⁶ Emailová korespondence se Zuzanou Železnou, vedla A. M. Schröcková 29. 10. 2016 (osobní archiv autorky).

³³⁷ Rozhovor se Zuzanou Železnou vedený 24. 8. 2016.

³³⁸ Rozhovor se Zuzanou Železnou vedený 13. 2. 2017A. M. Schröckovou (osobní archiv autorky).

³³⁹ KOBESOVÁ, Miluše a Zuzana ŽELEZNÁ. Nová loga symbolizují významné události v Ostrově v roce 2016. Ostrovský měsíčník. 2016, č. 2, s. 4.

³⁴⁰ Rozhovor se Zuzanou Železnou 13. 2. 2017.

³⁴¹ Rozhovor s Ramonou Senser.

Ostrov se snaží navazovat kontakty s italským městem Fano, které je partnerským městem Rastattu. Mimo Rastatt je spojuje ale také osobnost architekta D. E. Rossiho, který se v italském městě Fano narodil a v Ostrově vytvořil Pohledovou zeď a existuje tady tedy určitá historická architektonická vazba. V současné době je uzavření partnerství v jednání, ale velká vzdálenost představuje jeden z argumentů, proč k uzavření partnerství zatím nedošlo.³⁴²

Téměř každá spolupráce má určitý typ bariér, které je třeba překonat. Jelikož se v případě partnerství Ostrova a Rastattu jedná o partnerství měst dvou různých států, ČR a SRN, tedy území, kde se hovoří dvěma odlišnými jazyky, je právě jazyková bariéra jednou z nich. Spolek Heimatverband Schlackenwerth na počátku partnerství věnoval Ostrovu materiály obsahující dějiny Ostrova. Tyto informace však byly psány v německém jazyce a tak je byla potřeba přeložit. Určitou část přeložily Z. Čepeláková a J. Růžičková.

V prvních letech po uzavření interkomunálního partnerství bylo zapotřebí mít s sebou vždy nějakého tlumočníka. Dnes již tato potřeba pominula, neboť se v Ostrově německý jazyk vyučuje ve školách a mladí lidé ovládají, když ne německý, tak nějaký jiný světový jazyk. Tudíž komunikace v cizí řeči již netvoří takovou překážku, jako tomu bylo dříve.³⁴³ I tak ale jazyková nevybavenost brání především hlubšímu prohloubení kontaktů mezi obyvateli obou měst. Přestože se německý jazyk vyučuje ve školách, postupně ubývají lidé, jež německy hovoří. Patří mezi ně i postarší generace, která právě svou jazykovou vybaveností umožňovala spolupráci mezi jednotlivými spolky. Neznalost německého jazyka u části ostrovských obyvatel dále brání zájmu o dění v Rastattu.³⁴⁴ Rastattští zástupci uvádí, že jazyková bariéra je větší s Ostrovem. Např. v italském partnerském městě Fano se lidé dokážou dorozumět také anglicky.³⁴⁵ Další překážku pak tvoří vzdálenost partnerských měst. Města Ostrov a Rastatt jsou od sebe vzdálená téměř 500 km, což představuje značnou dobu dojezdu.³⁴⁶ Díky intenzivní spolupráci a komunikaci však byla tato překážka de facto odstraněna. Značný problém na počátku partnerství tvořila komunikace, která byla příliš úřední a oficiální. Bylo zapotřebí se navzájem lépe poznat.³⁴⁷

³⁴² Rozhovor se Zuzanou Železnou vedený 13. 2. 2017.

³⁴³ Rozhovor s Heinzem Marsetz.

³⁴⁴ Rozhovor se Zdeňkou Čepelákovou a Walburgou Mikešovou.

³⁴⁵ Rozhovor s Ramonou Senser.

³⁴⁶ Rozhovor se Zdeňkou Čepelákovou a Walburgou Mikešovou.

³⁴⁷ Rozhovor s Heinzem Marsetz.

Z počátku tvořily třecí plochy i vztahy mezi odsunutými Němci a stálým obyvatelstvem Ostrova. Především první generace odsunutých obyvatel Ostrova nesla tento fakt těžce. Veškerá setkání probíhala však ve smířlivém tónu.³⁴⁸

Nezanedbatelně se na interkomunálním partnerství podílejí obyvatelé města. Již zmíněná jazyková bariéra brání většímu spřátelení a společným aktivitám. Obyvatelé obou měst jsou informováni o dění mezi partnerskými městy³⁴⁹, jejich aktivita ale není dle vyjádření představitelů města taková, jak by si Ostrov přál. Ostrov by rád zapojil více spolky či sportovní organizace.³⁵⁰

Co se ale dle slov H. Marsetze povedlo, je přátelství zejména Mezi staršími občany, které probíhá skrze aktivní dopisovou korespondenci, mladší občané jsou ve spojení emailem či telefonicky. Co se týče osobních vztahů, funguje komunikace občanů obou měst velice dobře. Při vzájemných návštěvách bývají obyvatelé ubytováni většinou v rodinách.³⁵¹ Informování občanů v obou městech je velice aktivní. V Ostrově se občané o aktivitách, zájezdech a událostech dozvídají skrze Ostrovský měsíčník, kabelovou televizi a programy kulturního domu.³⁵² V Rastattu probíhá informování formou novin, mezi které patří (Badisches Tagblatt, Badische Neuste Nachrichten³⁵³ či Ratz). Noviny Badische Neuste Nachrichten mají samostatnou rubriku: Z našeho partnerského města. Informace jsou podávány jak před událostí, tak po jejím uskutečnění. Další formu informačního kanálu pak tvoří kostel a farnost. Ti informují občany a návštěvníky kostela především ústně, zároveň mají i informační nástěnku před kostelem. Informace jsou k nalezení ještě v ročním plánu kostela.³⁵⁴ Občané obou měst jsou tedy dostatečně informováni o společných událostech.

V současnosti se na rozvíjení partnerské spolupráce nejvíce podílí za Ostrov Spolek přátel města Ostrova a katolická farnost. Od roku 2015 vznikla pozice referenta odboru kanceláře starosty městského úřadu, která značně podporuje další rozvoj partnerství. Nově vzniklá pozice referenta umožňuje se partnerstvím více zabývat a vytvářet nové možnosti, události a aktivity, které umožní interkomunální partnerství dále prohloubit. Archivaci materiálů, spojených s partnerstvím, uskutečňuje kronika města a od roku

³⁴⁸ Rozhovor se Zdeňkou Čepelákovou a Walburgou Mikešovou.

³⁴⁹ Rozhovor se Zdeňkou Čepelákovou a Walburgou Mikešovou.

³⁵⁰ Emailová korespondence se Zuzanou Železnou, vedla A. M. Schröcková 20. 9. 2016 (osobní archiv autorky).

³⁵¹ Rozhovor s Heinzem Marsetz.

³⁵² Rozhovor se Zdeňkou Čepelákovou a Walburgou Mikešovou.

³⁵³ Emailová korespondence s Ramonou Senser, vedla A. M. Schröcková 17. 11. 2016 (osobní archiv autorky).

³⁵⁴ Rozhovor s Ramonou Senser a Heinzem Marsetz.

2015 také výše zmíněná referentka, která se partnerství věnuje.³⁵⁵ Také v Rastattu existuje referent odboru věnující se partnerství města (Sachbearbeiterin für Rapresentation, Ehrungen und Stadtepartnerschaften). V Rastattu se touto oblastí zabývají dvě referentky, které po dohodě s vrchním starostou vykonávají jím určené činnosti.³⁵⁶

Je logické, že partnerství prošlo od uzavření v roce 1991 jistou proměnou. Vzájemné návštěvy se konají pravidelně.³⁵⁷ Témata jsou po dobu celého trvání partnerství podobná, jedná se o výměnu zkušeností a názorů ze všech oblastí.³⁵⁸ Dále se dle slov H. Marsetze změnila forma spolupráce. Prvotní pouze oficiální komunikace se proměnila v přátelskou a srdečnou spolupráci. Patrně nejvýznamnější výstup uzavřeného partnerství ale obě města spatřují v tom, že se spolupráce neodvíjí pouze na formální úrovni, vznikla mnohá přátelství mezi lidmi, která rozvoji napomáhají. Další velká pozitivní změna nastala dle slov H. Marsetze Schengenskou dohodou. Vzájemné návštěvy a především cesta do obou měst byla usnadněna.³⁵⁹

V Ostrově bylo předešlé i nynější, vedení města partnerství nakloněno. Za současného vedení města se však partnerství dále rozvíjí.³⁶⁰ Také v Rastattu je vývoj partnerství ovlivněn politickou reprezentací. Primátor má zásadní podíl na podpoře a dalším rozvoji spolupráce. V celém soukolí sehrává nedomyslitelnou roli obecní zastupitelstvo, které schvaluje výši finanční podpory, což je pro rozvíjení partnerství důležité.³⁶¹

Společné aktivity se v dnešní době soustřeďují především na vzájemné návštěvy při příležitosti nějaké slavnosti. Obě města se tak od sebe mohou stále učit nové věci. Např. Rastatt vytvořil knihu pohádek, kde hlavní hrdinka myš vypráví historii Rastattu. Takovou knihu by chtělo vydat i město Ostrov pro své děti, aby se tak dozvěděly o historii svého města. Další inspirací by pro Ostrov mohl být Rastatt v doplnění architektury. Na Pohledové zdi byly dříve umístěny také sochy, ale chybí k nim veškerá dokumentace. Nové sochy by tak vznikly podle vzoru z Rastattu.³⁶²

³⁵⁵ Emailová korespondence se Zuzanou Železnou, vedla A. M. Schröcková 20. 9. 2016 (osobní archiv autorky).

³⁵⁶ Rozhovor s Ramonou Senser.

³⁵⁷ Rozhovor se Zdeňkou Čepelákovou a Walburgou Mikešovou.

³⁵⁸ Emailová korespondence se Zuzanou Železnou, vedla A. M. Schröcková 20. 9. 2016 (osobní archiv autorky).

³⁵⁹ Rozhovor s Ramonou Senser a Heinzem Marsetz.

³⁶⁰ Emailová korespondence se Zuzanou Železnou, vedla A. M. Schröcková 20. 9. 2016 (osobní archiv autorky).

³⁶¹ Rozhovor s Ramonou Senser.

³⁶² Rozhovor se Zuzanou Železnou vedený 24. 8. 2016.

Mezi společné aktivity patřila především oslava 25. výročí uzavření partnerství, ke kterému byla připravena i výstava. Dále probíhá kulturní výměna, kdy žáci uměleckých škol vystupují vždy v druhém partnerském městě či reciproční výstavě umělců.³⁶³ Mezi jednu z největších společných aktivit pak patří již zmíněné vánoční trhy v Rastattu, na kterých ostrovští nechybějí. Dříve se konaly také společné fotbalové turnaje, jejichž pořádání se dle slov H. Marsetze možná opět stane aktuální.³⁶⁴ Mezi Předpokládané aktivity pro rok 2017 se řadí zejména návštěva Městských slavností v Rastattu, které se konají v letních měsících. Na tuto událost je vždy zvána také delegace z Ostrova. Delegace z Rastattu plánuje cestu do Ostrova v druhé polovině září. Návštěva se bude konat víkend před Michaelskou poutí. Rastattští se nemohou účastnit přímo Michaelské poutě, neboť v tu dobu se budou konat volby do Spolkového sněmu SRN. A další jistou událostí tohoto roku je opětovná návštěva vánočních trhů v Rastattu.³⁶⁵

Při rozhovoru byli zástupci obou měst požádáni o celkové zhodnocení partnerství, a zdali by učinili něco jinak. Za Ostrov jsou pouze pozitivní ohlasy. Partnerství s Rastattem Ostrov dle slov Z. Železného obohacuje a přináší inspiraci.³⁶⁶ Co se týče vzájemných styků, je partnerství s Rastattem hodnoceno nanejvýš kladně.³⁶⁷ I německý Rastatt je s partnerstvím spokojen. Spolupráce je harmonická, přátelská a velice otevřená. Dle slov R. Senser spojuje také občany města a tvoří týmové podvědomí a spolupráci.³⁶⁸ Změnit by ze zástupců města Ostrov nic nechtěli. Vše bylo konáno v možnostech, které město v danou chvíli mělo. Jen jazyková bariéra, která je všudypřítomná, spolupráci částečně komplikuje.³⁶⁹ Aktuálně je důležité najít zainteresované nástupce z řad obyvatel Ostrova, neboť ti, kteří stáli u zrodu partnerství, stárnou a ztrácejí sílu.³⁷⁰ V listopadu 2016 byla v Rastattu pro interkomunální spolupráci vytvořena speciální komise ze zástupců města, ale také obyvatel. Přáním obou měst by poté byla výměna studentů. I to je brzděno jazykovou bariérou, a komunikačním jazykem by tedy musela být němčina (v Rastattu se český jazyk

³⁶³ Emailová korespondence se Zuzanou Železnou, vedla A. M. Schröcková 29. 10. 2016 (osobní archiv autorky).

³⁶⁴ Rozhovor s Ramonou Senser a Heinzem Marsetz.

³⁶⁵ Rozhovor se Zuzanou Železnou vedený 13. 2. 2017.

³⁶⁶ Tamtéž.

³⁶⁷ Rozhovor se Zdeňkou Čepelákovou a Walburgou Mikešovou.

³⁶⁸ Rozhovor s Ramonou Senser.

³⁶⁹ Rozhovor se Zdeňkou Čepelákovou a Walburgou Mikešovou.

³⁷⁰ Emailová korespondence se Zuzanou Železnou, vedla A. M. Schröcková 20. 9. 2016 (osobní archiv autorky).

nevyučuje) Asi jediná věc, kterou by rastattští udělali jinak, je pečlivá evidence a dokumentace vzniku partnerství s českým partnerem. Zde čerpají inspiraci právě u Ostrova.³⁷¹

Celkově lze partnerství zhodnotit jako velice přátelské, otevřené a aktivní. Snaha o jeho udržení a zkvalitnění byla patrná nejen z uskutečněných rozhovorů, ale také z článků v Ostrovském měsíčníku či na internetových stránkách města Rastatt.

³⁷¹ Rozhovor s Ramonou Senser a Heinzem Marsetz.

ZÁVĚR

Diplomová práce je věnována interkomunálním partnerstvím obcí Karlovarského kraje se zahraničními municipalitami. Území Karlovarského kraje se skládá ze 134 obcí. Cílem práce bylo získání uceleného přehledu přeshraničních aktivit obcí uvedeného západočeského kraje.

Byly stanoveny dvě základní hypotézy, na které jsem se snažila v průběhu zpracování práce nalézt odpovědi. První hypotéza, tj. že obce v Karlovarském kraji, pokud vůbec, navazují interkomunální zahraniční partnerství zejména s německými obcemi, se potvrdila. Z celkového počtu 134 obcí si jako partnerskou německou obec vybralo ve 35 případech. 9 obcí má partnerství s obcí z jiného státu (z toho 8 obcí má zároveň uzavřené interkomunální partnerství s obcemi SRN) a 98 obcí nemá partnerství s žádnou obcí z jiného státního celku. Druhá hypotéza vycházela z předpokladu velikostního členění obcí. Tj. že malé obce (pod 500 obyvatel) nemají z řady důvodů zájem navazovat interkomunální partnerství, resp. se žádnou zahraniční obcí nespolupracují. Karlovarský kraj má celkově 60 malých obcí. Na základě zjištěných informací tvoří pouze 6,7 % malých obcí interkomunální partnerství. Ze statistického hlediska tedy 93,3 % malých obcí interkomunální partnerství netvoří. Právě velikost obcí tedy může být určující v ohledu na tvorbu partnerství. Některé obce uvádějí právě svou velikost, jako důvod absence interkomunálního partnerství uvádí. Jiný důvod pak může představovat nevědomost, nezájem, změna politického vedení a řada dalších faktorů.

Práce byla následně doplněna o případovou studii vybraného česko-německého partnerství, města Ostrova a bádensko-virtemberského Rastattu, což představuje jednu ze základních přidaných hodnot předkládaného textu. Bez intenzivní pomoci a zájmu zástupců obou měst, kteří se mnou aktivně spolupracovali, by nebyla získaná materie tak hodnotná.

Interkomunální partnerství měst Ostrov a Rastatt nalézá oporu ve společné 300 let dlouhé historii, kdy se v roce 1680 ostrovská princezna Franziska Sibylla Augusta provdala za bádenského markraběte Ludwiga Wilhelma. Společně vybudovali město Rastatt a zároveň nadále podporovali růst města Ostrova. Další důležitý moment v

historii představoval patronát Rastattu nad spolkem po válce vysídlených Němců z Ostrova.

Podepsání partnerské dohody mezi českým a německým městem bylo uskutečněno 22. února 1991 v Letohrádku v Ostrově a 4. dubna 1991 v Rastattském zámku v Rastattu. Následovaly vzájemné návštěvy při jubileích, kulturních či církevních událostech, sdílené výstavy, ale také součinnost při rekonstrukcích významných památek ve městě. Na počátku 90. let 20. století také podpora při restauraci demokratické veřejné správy v Ostrově.

Vzájemné návštěvy jsou i dnes stále četné. Zásadním rokem pro interkomunální partnerství byl rok 2016, kdy města slavila 25. výročí od podpisu partnerské smlouvy a znamenal nový impuls pro zkvalitňování s prohlubování stávající spolupráce. Ačkoliv jazyková bariéra sehrává svou roli, netvoří nepřekonatelnou překážku v dalším vývoji partnerství.

Město Ostrov se může stát inspirací i pro další obce a města Karlovarského kraje. Jak bylo dokázáno na konkrétním příkladu, interkomunální partnerství obohacuje oba partnery v řadě ohledů, představovalo a stále představuje zdroj podpory a inovací k jejímu dalšímu růstu.

SEZNAM OBRÁZKŮ, GRAFŮ A TABULEK

Obrázky:

Obrázek č. 1: Kraje ČR.....	42
Obrázek č. 2.: Organigram obecních orgánů	46
Obrázek č. 3: Logo k 25. výročí uzavření partnerské smlouvy	79

Grafy:

Graf č. 1: Grafický přehled stavu interkomunálních partnerství obcí Karlovarského kraje	52
---	----

Tabulky:

Tabulka č. 1: Klasifikace obcí dle ČSÚ.....	44
Tabulka č. 2: Pojmenování orgánů obce dle typu obce	46
Tabulka č. 3: Počet členů zastupitelstva obce dle počtu obyvatel obce	47
Tabulka č. 4: Přehled interkomunálního partnerství obcí Karlovarského kraje	52
Tabulka č. 5: Přeshraniční komunální spolupráce s obcemi jiných zemí (bez SRN).....	53
Tabulka č. 6: Obce Karlovarského kraje a jejich partnerské obce v SRN.....	54
Tabulka č. 7: Celkový přehled interkomunálních partnerství měst Ostrov a Rastatt	81

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

- BERG-SCHLOSSER, Dirk a Theo STAMMEN. Úvod do politické vědy. Praha: ISE, 2000.
- BUREŠ, Jan. Obrázky z Rastattu. Ostrovský měsíčník. 2001, roč. 3, č. 4, s. 1.
- Cyklisté z Rastattu přijeli do Ostrova. Ostrovský měsíčník. 2007, roč. 9, č. 11, s.3.
- ČEPELÁKOVÁ, Zdeňka. Deset let spolupráce. Ostrovský měsíčník. 2002, roč. 4, č. 9, s. 5.
- ČMEJREK, Jaroslav a Radek KOPŘIVA. Základy veřejné správy. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, Provozně ekonomická fakulta, 2007.
- Deset let od uzavření smlouvy o partnerství mezi městy Rastatt a Ostrov. Ostrovský měsíčník. 2001, roč. 3, č. 4, s. 2.
- DOSTÁL, Vít a Michal KOŘAN. Paradiplomacie: teoretické uchopení v mezinárodních vztazích politologii, evropských studií a regionálním rozvoji. Regionální studia. 2013, roč. 7, č. 2, s. 29-38. Dostupné také z: http://www.regionalni-studia.cz/images/2013-2/stranky%20z%20regio_study_02_2013_tisk-4.pdf.
- DOSTÁL, Vít a Vít HLOUŠEK. Jak zkoumat českou krajskou paradiplomacii? Koncepty, modely a aplikace na případ Jihomoravského kraje. Středoevropské politické studie. 2014, roč. 16, č. 4. Dostupné také z: <https://journals.muni.cz/cepsr/article/view/4489>.
- DRULÁK, P., L. KÖNIGOVÁ a P. KRATOCHVÍL. Jak si stojí česká paradiplomacie? Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2004.
- DRULÁK, Petr a kol. Podíl obecních a krajských samospráv na zahraniční politice ČR. Zpráva z výzkumného projektu MZV ČR. Praha: Ústav mezinárodní vztahů, 2004.
- EBELING, Hermann. Rastatt: Stadt mit Vergangenheit – Stadt mit Zukunft. Karlsruhe: G. Braun, 1990.
- Einsiedelnská kaple v Ostrově a v Rastattu. Panely k výstavě 25. výročí partnerství města Ostrova a Rastattu. 2016.
- Franziska Sibylla Augusta, markraběnka bádenská. Informační materiál města Ostrova. Vydalo město Ostrov.

FUCHS, Jiří. Operační programy Přeshraniční spolupráce 2014-2012 [online]. 31. 10. 2014. © 2014 CYRRUS MARKETING, s.r.o. Dotační noviny. Dostupné z: <http://dotacni-noviny.cz/operacni-programy-preshranicni-spoluprace-2014-2020/>.

GIDDENS, Anthony. Sociologie. Praha: Argo, 1999.

HALÁSKOVÁ, Martina. Veřejná správa a veřejné služby v zemích Evropské unie. Ostrava: VŠB-TU Ostrava, 2012.

HANZL, Václav. SPD a ČSSD. Ostrovské noviny. Červen 1991, roč. 2, mimořádné číslo, s. 8.

HENRYCH, Dušan a kolektiv. Správní věda - Teorie veřejné správy. 4. aktualizované vyd. Praha: Wolters, Kluwer, a.s., 2014. Dostupné také z: https://knihy.abz.cz/imgs/teaser_pdf/4449788074785610.pdf.

HORIZNKOVÁ, Eva a Vladimír NOVOTNÝ. Základy organizace veřejné správy v ČR. 2. Vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010.

HROCH, Miroslav a kol. Úvod do studia dějepisu. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1985.

HUBATSCHEK, Josef. 1966-1991. 25 Jahre Patenschaft Rastatt-Schlackenwerth. Rastatt, SMR-Druck, 1991, s. 5-24

HŮLKOVÁ, G., B. VESELÁ a O. MERTENS. Současné trendy v partnerství měst a obcí. Sbírká praktických příkladů mezinárodní spolupráce. Praha: Svaz měst a obcí České republiky, 2012. Dostupné také z: <http://docplayer.cz/307284-Soucasne-trendy-v-partnerstvi-mest-a-obci.html>.

KADEČKA, Stanislav a Filip RIGEL. Výkon státní správy – kompetence, odpovědnost. [online]. Dostupné z: [file:///C:/Users/Anka/Downloads/Vykon_statni_spravy-kompetence%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Anka/Downloads/Vykon_statni_spravy-kompetence%20(1).pdf).

KÁŇA, Pavel. Základy veřejné správy. 2. Vyd. Ostrava: Montanex, 2007.

KEMPF, Jan. Organizace správy města Rastattu. Ostrovské noviny. Červen 1991, roč. 2, mimořádné číslo, s. 6.

KOBESOVÁ, Miluše a Zuzana ŽELEZNÁ. Nová loga symbolizují významné události v Ostrově v roce 2016. Ostrovský měsíčník. 2016, č. 2, s. 4.

KOČÍ, Petr. Nejvíce obcí nachází partnery v Německu. Prohlédněte si mapy vztahů českých radnic. [online]. Aktualizováno 21. 9. 2013. © 1996-2016 Economia, a.s., Hospodářské noviny IHNEC.cz. Hospodářské noviny. Dostupné z: https://ihned.cz/c3-60792570-000000_d-60792570-nejvic-obci-nachazi-partnery-v-nemecku-prohlednete-si-mapy-vztahu-ceskych-radnic.

- KŘÍŽKOVSKÝ, L. a Karolina ADAMOVÁ. Základy politologie. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1992.
- MIKEŠOVÁ, Walburga a Dana Osičková. Ostrov má nové náměstí. Ostrovský měsíčník. 2011, č. 9, s. 3.
- MILDORFOVÁ, Lucie. 20. výročí smlouvy Ostrova s Rastattem. Ostrovský měsíčník. 2011, č. 11, s. 3.
- MV ČR. Analýza aktuálního stavu veřejné správy. [online]. © Ministerstvo vnitra české republiky. Ministerstvo vnitra. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/analiza-aktualniho-stavu-verejne-spravy.aspx>.
- NEČAS, Josef. Dohoda o partnerství Ostrov a Rastatt podepsána. Ostrovské noviny. Červen 1991, roč. 2, mimořádné číslo, s. 1.
- NEJDL, Pavel a Daniel ČERMÁK (eds.). Participace a partnerství v místní veřejné správě. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007.
- NOVÁK, Stanislav. Oblast školství. Ostrovské noviny. Červen 1991, roč. 2, mimořádné číslo, s. 8.
- Obecní kronika 1946-1962 [online]. Kronika města. Porta fontium. Dostupné z: <http://www.portafontium.eu/chronicle/soap-kv/00283-mesto-ostrov-1946-1962?language=de>.
- Odbor OOŠK. Program oslav otevření Pamětní síně města Ostrova a znovuvysvěcení Einsiedelnské kaple. Ostrovský měsíčník. 2002, roč. 4, č. 9, s. 5.
- Oslavy 25. výročí partnerství v Ostrově. Odbor kanceláře starosty města Ostrova – oblast propagace a přeshraniční kontakty. Nedatováno. Nestránkováno.
- OSTER, Uwe A. Feldherr und Reichsfürst – Markgraf Ludwig Wilehlm von Baden (1655-1707). In: FROESE, Wolfgang a Martin WALTER. Schloss Rastatt – Schloss Favorite: Menschen, Geschichte, Architektur. Gernsbach: Casimir Katz Verlag, 2011.
- PETRÁŇ, Josef a kol. Úvod do studia dějepisu III. Nauka o historických pramenech. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1983.
- Podepsání partnerské smlouvy. Panely k výstavě 25. výročí partnerství města Ostrova a Rastattu. 2016. Nestránkováno.
- POMAHAČ, Richard a Olga VIDLÁKOVÁ. Veřejná správa. Praha: C. H. Beck, 2002.
- PRŮCHA, Petr. Veřejná správa a samospráva. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, s.r.o., 2004.
- PUČELÍK, Karel. Spolupráce s firmou Becker. Ostrovské noviny. Červen 1991, roč. 2, mimořádné číslo, s. 8.

- REICHEL, Jiří. Kapitoly metodologie sociálních výzkumů. Praha: Grafa Publishing, a.s., 2009.
- ŘÍHOVÁ, Blanka. Přehled moderních politologických teorií. Praha: Portál, 2000.
- Stadt Rastatt und Autoren. Der Friede von Rastatt »... das aller Krieg eine Thorheit sey.« Katalog zur Sonderausstellung im Stadtmuseum Rastatt. Regensburg: Verlag Schnell & Steiner GmbH, 2014.
- STAŇO, Ota. Oblast zdravotnictví. Ostrovské noviny. Červen 1991, roč. 2, mimořádné číslo, s. 7-8.
- SURYNEK, A., R. KOMÁRKOVÁ a E. KAŠPAROVÁ. Základy sociologického výzkumu. Praha: Management Press, 2001.
- SVOBODA, Jan. Partnerství pro budoucnost: praktická příručka. Rada evropských obcí a regionů. Přeložil Svaz měst a obcí České Republiky. 2009. Dostupné také z: <http://www.smocr.cz/tisk/publikace/prirucka--partnerstvi-pro-budoucnost-.aspx>.
- ŠTEGENA, Viktor a František WOHLMUTH. Pitná voda pro 21. století. Ostrovské noviny. Červen 1991, roč. 2, mimořádné číslo, s. 7.
- ŠTROS, Ivan. Životní prostředí, zeleň, architektura a územní plánování. Ostrovské noviny. Červen 1991, roč. 2, mimořádné číslo, s. 6-7.
- Tisková zpráva města Ostrova. 20. - 21. 5. 2016. Odbor kanceláře starosty – propagace a přeshraniční kontakty.
- Výbor regionů. SMO: Svaz měst a obcí České republiky [online]. 8. 11. 2002. © 2016 Svaz měst a obcí České republiky. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cinnost/zahranicni-spoluprace/vybor-regionu/vybor-regionu.aspx>.
- Zásady urbánní politiky. [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj. Praha, 2011. Dostupné z: https://www.mmr.cz/getmedia/63d00d20-3a85-48f5-b112-1d3b003398dd/ZUP_tisk.pdf?ext=.pdf.
- ZEMAN, Lubomír a kol. Dějiny města Ostrova. Ostrov: Triality o.p.s, 2001.
- Znění dohody. Ostrovské noviny. 1991, roč. 2, mimořádné vydání, s. 2.
- ZWETTLER, O., J. VACULÍK a F. ČAPKA. Úvod do studia dějepisu a technika historikovy práce. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1996.
- ŽELEZNÁ, Zuzana. Oslavy partnerství. Ostrovský měsíčník. 2015, č. 9, s. 3.
- ŽELEZNÁ, Zuzana a Spolek přátel města Ostrova. Oslavy Rastattského míru – podpora jednotné Evropy. Ostrovský měsíčník. 2014, č. 4, s. 4.

Právní normativy

ČESKO. Poslanecká sněmovna, 3. volební období, 1998-2002. Sněmovní tisk 14/0, část č. 1/3 Evropská charta místní samosprávy. Dostupný také z: <https://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=3&CT=14&CT1=0>.

ČESKO. Sbírka mezinárodních smluv. Předpis č. 94/2000 Sb. m. s. Ze dne 15. 9. 2000. Dostupný také z: <http://www.sagit.cz/info/ss00094>.

ČESKO. Zákon č. 129/2000 Sb., (o krajích). Ze dne 12. 4. 2000. Dostupný také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=49297&nr=129~2F2000&rpp=15#local-content>.

ČESKO. Zákon č. 131/2000 Sb., (o hlavním městě Praze). Ze dne 13. 4. 2000. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-131>.

ČESKO. Zákon č. 138/2000 Sb., (o obcích). Ze dne 1. 1. 2015. Dostupný také z: <http://zakony.centrum.cz/zakon-o-obcich/>.

ČESKO. Zákon České národní rady č. 2/1969 Sb., (o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky). Ze dne 8. 1. 1969. Dostupný také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=31338&nr=2~2F1969&rpp=15#local-content>.

ČESKO. Zákon č. 320/2001 Sb., (o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů). Ze dne 9. 8. 2001. Dostupný také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=51644&fulltext=&nr=320~2F2001&part=&name=&rpp=15>.

ČESKO. Zákon č. 491/2001 Sb., (o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů). Ze dne 1. 1. 2017. Dostupný také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-491>.

ČESKO. Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., (Ústava České republiky). Ze dne 16. 12. 1992. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>.

ČESKO. Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., (Listina základních práv a svobod). Ze dne 16. 12. 1992. Dostupný také z: <http://www.psp.cz/docs/laws/listina.html>.

ČESKO. Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., (o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1992 Sb., Ústava České republiky). Ze dne 3. 12. 1997. Dostupný také z: <https://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=45807&nr=347~2F1997&rpp=15#local-content>.

Jednotný evropský akt. Eur-lex.europa.eu [online]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=URISERV%3Axy0027>.

Lisabonská smlouva (Co o ní potřebujete vědět) [online]. Odbor informování o evropských záležitostech Úřadu vlády ČR [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/49/14956-lisbonne_2.pdf.

Internetové stránky

„300 Jahre Rastatter Frieden“ – Bilanz eines green Friedenjahres [online]. 22. 1. 2015. Rastatt.de © Stadt Rastatt 2016. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=2722>.

Am 3. Oktober: Festakt zum Partnerschaftsjubiläum statt Matinee zum Tag der Deutschen Einheit [online]. 9. 9. 2016. Rastatt.de © Stadt Rastatt 2016. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=4077>.

Badische Revolution 1848/1849 [online]. Kulturwer – Nordschwarzwald. Dostupné z: <http://www.kulturwerk-nsw.de/heimatschwarzwald/schwarzwaldgeschichtliches/diebadischerevolution/index.html>.

Bürgermeister Pfirrmann zu Besuch in Ostrov [online]. 26. 4. 2012. Rastatt.de © Stadt Rastatt 2016. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=1084>.

Die Sehenswürdigkeiten unserer Stadt. [online]. © 2016 Stadt Rastatt. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=108&L=%272>.

Evropská společenství a Evropská unie. Epravo.cz [online]. 9. 4. 2001. © EPRAVO.cz, a.s. 1999-2017. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/evropska-spolecenstvi-a-evropska-unie-4488.html>.

Evropské právo [online]. © LegalPartners, 2017. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.legalpartners.cz/pojmy/evropske-pravo-advokat-advokatni-kancelar-pravni-firma>.

Fahnen am Ostrover Platz wehen wieder [online]. 11. 7. 2013. Rastatt.de © Stadt Rastatt 2016. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=1440>.

Franziska Sibylla Augusta. [online]. 30. 1. 2015. Iostrov.cz. Dostupné z: <http://www.iostrov.cz/franziska-sibylla-augusta/>.

Franziska Sibylla Augusta. [online]. 31. 1. 2015. Iostrov.cz. Dostupné z: <http://www.iostrov.cz/franziska-sibylla-augusta/lidwig/.Geschichte> [online]. © 2016 Stadt Rastatt. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=107>.

Geschichte - Festung Rastatt [online]. © 2016 Stadt Rastatt. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=238>.

Hlavní cíle. SMO: Svaz měst a obcí České republiky [online]. © 2017 Svaz měst a obcí České republiky. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/hlavni-cile/default.aspx>.

Insignie města Ostrova. [online]. 4. 1. 2015. Iostrov.cz. Dostupné z: <http://www.iostrov.cz/insignie-mesta-ostrova/>.

Kaple Panny Marie Einsiedelnské. [online]. Klášterní areál v Ostrově. Klaster-ostrov.webnode.cz. Dostupné z: <http://klaster-ostrov.webnode.cz/pamatky/kaple-panny-marie-einsiedelnske/>.

Kdo jsme. SMO: Svat měst a obcí České republiky [online]. 21. 5. 2012. © 2016 Svaz měst a obcí České republiky. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cz/svaz-mest-a-obci-cr/kdo-jsme/kdo-jsme.aspx>.

Kleine Geschichte der Stadt Rastatt [online]. © 2006 by WAEPART Baden-Baden. Dostupné z: <http://www.bad-bad.de/rastatt/geschichte.htm>.

Matinee zum Nationalfeiertag: Oberbürgermeister Pütsch lädt herzlich zum Festakt zu Ehren der Partnerschaftsjubiläen mit Ostrov und Fano ein [online]. 23. 9. 2016. Rastatt.de © Stadt Rastatt 2016. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=4107>.

Mezinárodní organizace a veřejná správa: Evropský institut veřejné správy [online]. © 2017 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-92.aspx?q=Y2hudW09Ng%3d%3d>.

Mezinárodní organizace a veřejná správa: Evropská síť veřejné správy [online]. © 2017 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-92.aspx?q=Y2hudW09NA%3D%3D>.

Občan a úřad. Informační portál Karlovarského kraje [online]. © Karlovarský kraj. Dostupné z: http://www.kr-karlovarsky.cz/obcan/seznam_obci.htm.

O městě. [online]. 11. 3. 2014. Město Ostrov. Ostrov oficiální web města. Dostupné z: <http://www.ostrov.cz/o-meste/d-1685/p1=1785>.

O twinningu. SMO: Svaz měst a obcí České republiky [online]. © 2016 SMO ČR. Dostupné z: <http://www.partnerskamesta.cz/o-twinningu/co-je-twinning/co-je-partnerstvi-mest-neboli-town-twinning.aspx>.

Ostrov. [online]. Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska. Historickasidla.cz. [cit. 2017-04-24]. Dostupné z: <http://www.historickasidla.cz/drcs/824-ostrov.html>.

Program Evropa pro občany 2014-2020. SMO: Svaz měst a obcí České republiky [online]. © 2017 SMO ČR [cit. 2017-02-21]. Dostupné z: <http://www.partnerskamesta.cz/o-twinningu/financovani/program-evropa-pro-obcany-2014-2020.aspx>.

Přátel v srdci Evropy je už sedmnáct. Aš: oficiální web města [online]. 16. 3. 2016. Dostupné také z: <http://muas.cz/pratel-v-srdci-evropy-je-uz-sedmnact/d-232800>.

Rada evropských obcí a regionů – CEMR. SMO: Svaz měst a obcí České republiky [online]. 5. 9. 2003. © 2016 Svaz měst a obcí České republiky. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/cinnost/zahranicni-spoluprace/cemr/rada-evropskych-obci-a-regionu--cemr.aspx>.

Rastatt. [online]. © Landesarchiv Baden-Württemberg. Leo-bw.de. Landeskunde entdecken Online. Dostupné z: http://www.leo-bw.de/web/guest/detail-gis-/Detail/details/ORT/labw_ortslexikon/5808/Rastatt.

Rastatts Freunde aus Ostrov präsentieren regionale Spezialitäten auf dem Rastatter Weihnachtsmarkt. [online]. 18. 11. 2016. Rastatt.de © Stadt Rastatt 2016. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=4209>.

Regiony regionální politiky. [online]. © 2012 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU/Regiony-regionalni-politiky-EU>.

Společná klasifikace územních statistických jednotek. [online]. Evropský parlament – Jsme tu pro vás. [cit. 2017-03-01]. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_5.1.6.html.

Städtische Delegation besuchte tschechische Partnerstadt Ostrov [online]. 14. 7. 2014. Rastatt.de © Stadt Rastatt 2016. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=1768>.

Städtische Musikschule Rastatt bei Festival in tschechischer Partnerstadt Ostrov [online]. 11. 5. 2015. Rastatt.de © Stadt Rastatt 2016. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=3846>.

Unsere Stadt – Ortsteile [online]. © 2016 Stadt Rastatt. Dostupné z: <http://www.rastatt.de/index.php?id=94&L=%272>.

Velikostní skupiny obcí podle krajů, okresů – počet obcí. Malý lexikon obcí České republiky – 2016. [online]. 30. 1. 2017. Český statistický úřad. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2016>.

Z historie města. [online]. 4. 1. 2015. Iostrov.cz. [cit. 2017-04-14]. Dostupné z: <http://www.iostrov.cz/historie-mesta/>.

Prameny

Emailová korespondence s Josefem Václavem Nečasem, vedla A. M. Schröcková 2. 11. 2016 (osobní archiv autorky).

Emailová korespondence s Kamilou Mazancovou, vedla A. M. Schröcková 20. 1. 2016 (osobní archiv autorky).

Emailová korespondence s Lenkou Maršíkovou, vedla A. M. Schröcková 17. 2. 2016 (osobní archiv autorky).

Emailová korespondence s Marií Hrnčálovou, vedla A. M. Schröcková 25. 1. 2016 (osobní archiv autorky).

Emailová korespondence s Pavlem Andršem, vedla A. M. Schröcková 6. 3. 2016 (osobní archiv autorky).

Emailová korespondence s Pavlem Klepáčkem, vedla A. M. Schröcková 30. 12. 2015 (osobní archiv autorky).

Emailová korespondence s Ramonou Senser, vedla A. M. Schröcková 17. 11. 2016 (osobní archiv autorky).

Emailová korespondence se Zuzanou Železnou, vedla A. M. Schröcková 20. 9. 2016 (osobní archiv autorky).

Emailová korespondence se zástupcem Karlovarského kraje, vedla A. M. Schröcková 8. 6. 2016 (osobní archiv autorky).

Emailová korespondence se Zuzanou Železnou, vedla A. M. Schröcková 29. 10. 2016 (osobní archiv autorky).

Kronika města Ostrova. Ostrov: 2000-2010.

Pamětní list při příležitosti oslav 25. výročí partnerství měst Ostrov a Rastatt. Kronika města Ostrov. Emailová korespondence s pí. Mikešovou ze dne 26. 8. 2016.

Rozhovor s Heinzem Marsetz vedený 21. 9. 2016 A. M. Schröckovou (osobní archiv autorky).

Rozhovor s Ramonou Senser vedený 21. 9. 2016 A. M. Schröckovou (osobní archiv autorky).

Rozhovor se Zdeňkou Čepelákovou a Walburgou Mikešovou vedený 24. 8. 2016 A. M. Schröckovou (osobní archiv autorky).

Rozhovor se Zuzanou Železnou vedený 24. 8. 2016 A. M. Schröckovou (osobní archiv autorky).

Rozhovor se Zuzanou Železnou vedený 13. 2. 2017 A. M. Schröckovou (osobní archiv autorky).

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Seznam otázek k rozhovoru

Příloha č. 2: Znak města Ostrov

Příloha č. 3: Znak města Rastatt

Příloha č. 4: Franziska Sibylla Augusta

Příloha č. 5: Ludwig Wilhelm

Příloha č. 6: Kostel sv. Michaela v Ostrově

Příloha č. 7: Letohrádek v Zámeckém parku v Ostrově

Příloha č. 8: Einsiedelská kaple v Ostrově a v Rastattu

Příloha č. 9: Kopie einsiedelské „černé“ Madonny

Příloha č. 10: Městský úřad Ostrov

Příloha č. 11: Městský úřad Rastatt

Příloha č. 12: Podepsání partnerské smlouvy

Příloha č. 13: Dohody o interkomunálním partnerství měst Ostrov a Rastatt

Příloha č. 14: Pamětní kniha interkomunálního partnerství měst Ostrov a Rastatt na Rastattském nádvoří v Ostrově

Příloha č. 15: Oslavy 25. výročí partnerství v Ostrově

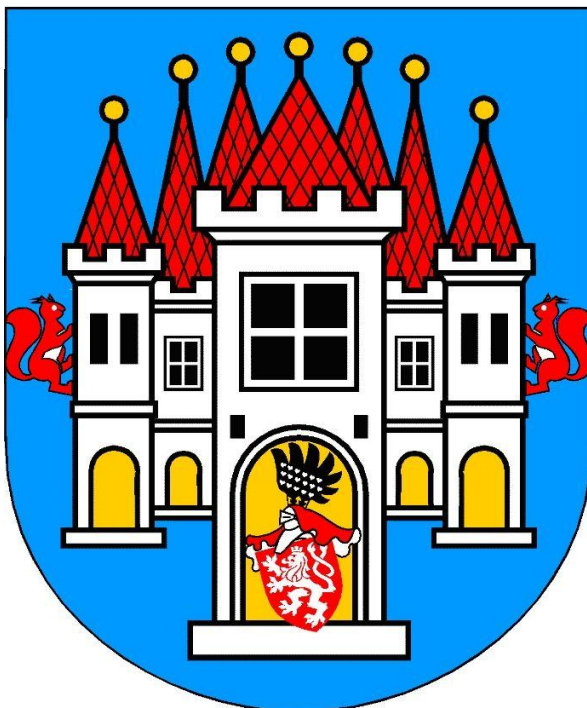
Příloha č. 16: Pamětní list při příležitosti oslav 25. výročí partnerství měst Ostrov a Rastatt

Příloha č. 1: Seznam otázek k rozhovoru

1. Kdy bylo partnerství uzavřeno?
2. Kdo byl iniciátorem partnerství?
 - a. Kde a kdy se zrodila myšlenka partnerství?
3. Jak jste vybrali partnerskou obec?
4. Podle kterých kritérií jste vybírali vhodnou obec?
5. Proč jste se rozhodli právě pro tuto obec?
6. Jak probíhali první kontakty?
7. Existovala či existuje stále jazyková bariéra v partnerství? (jiná bariéra – kulturní, infrastrukturní apod.)
8. Jaká byla první společenská událost?
9. Kde proběhlo podepsání smlouvy a kdo obce zastupoval?
10. Jaký obecní orgán schvaloval toto partnerství?
11. Jak probíhalo financování společných projektů na začátku?
12. Které osoby se na společných prvních projektech podílely?
13. Pomohla vám německá obec při restauraci samosprávy na počátku 90. let 20. století?
 - a. Konzultovali jste restauraci samosprávy s německou obcí?
 - b. Jak to probíhalo?
 - c. Čím Vás nejvíce podpořili?
 - d. Došlo i k finanční podpoře?
14. Měnila se forma partnerství od začátku 90. let 20. století?
 - a. Měnila se témata diskuzí? Problémy, které jste řešili?
15. Jaké společné aktivity máte dnes?
16. Přišli jste s nápadem na projekt/aktivitu sami, nebo jste se nechali inspirovat?
17. Máte jiná interkomunální partnerství?
18. Měli jste v plánu nějaká jiná interkomunální partnerství?
19. Máte nějaké společné projekty financované EU (měli jste)?
 - a. Máte to v plánu?
20. Jak probíhá financování projektů?
21. Která strana přichází s nápady na projekty a akce?
22. Jak vnímají vzájemnou spolupráci občané Vaší obce?
23. Jak jsou Vaši občané informováni o partnerských aktivitách?

24. Kdo ve Vaší obci má partnerství na starost?
25. Máte na to nějakou speciální agendu?
26. Je správa Vašeho partnerství závislá/ovlivněna obecními volbami?
27. Máte partnerství od začátku zdokumentované (důvod proč ano, proč ne)?
28. Jak byste zhodnotili (celkově) toto partnerství?
29. Když se podíváte zpět, udělali byste něco jinak?
30. Je znát rozdíl mezi českým a německým komunálním uvažováním?
31. Existují nějaké bariéry bránící rozvoji/prohloubení spolupráce?

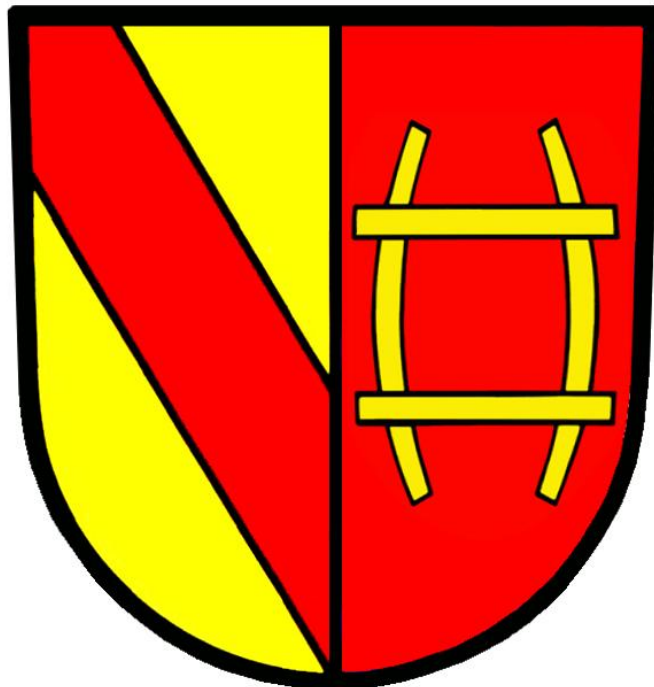
Příloha č. 2: Znak města Ostrov

Zdroj: Insignie města Ostrova. [online]. 4. 1. 2015. Iostrov.cz [cit. 2017-02-07]. Dostupné z:
<http://www.iostrov.cz/insignie-mesta-ostrova/>.

Znak města Ostrov je tvořen modrým štítem, ve kterém se nachází bílý zámek s pěti věžemi. Všechny pět věží má zlaté otevřené brány, červené jehlancovité střechy se zlatými makovicemi. Zámek má zároveň obdélníková okna. Prostřední věž je největší, neboť je vysunuta dopředu. Za střechou prostřední věže lze vidět ještě dvě střechy věží. V bráně prostřední věže se nachází znak českého království. Znak království českého se skládá z červeného štítu a bílého dvouocasého lva, který nese stříbrnou přilbu s červenobílými pokryvadly. Dále je zde červenobílá točenice, ze které vystupuje černé orlí křídlo s osmnácti stříbrnými srdíčky. Na vnějších stranách zámku šplhá nahoru červená veverka s bílým bříškem, která je maskotem města Ostrov.

Příloha č. 3: Znak města Rastatt

Zdroj: Rastatt. [online]. © Landesarchiv Baden-Württemberg. Leo-bw.de. Landeskunde entdecken Online. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: http://www.leo-bw.de/web/guest/detail-gis/-/Detail/details/ORT/labw_ortslexikon/5808/Rastatt.

Znak města Rastatt je rozdělen na dvě poloviny. V první z nich (vlevo) je na zlatém pozadí se nachází bádenské červené šikmé břevno. V druhé polovině (vpravo) se na červeném pozadí nachází zlatý vinný žebřík.

Příloha č. 4: Franziska Sibylla Augusta

Zdroj: Franziska Sibylla Augusta. [online]. 30. 1. 2015. Iostrov.cz [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://www.iostrov.cz/franziska-sibylla-augusta/>.

Franziska Sibylla Augusta, markraběnka bádenská, patří k nejvýznamnějším osobnostem Ostrova. Jako princezna sasko-lauenburská se provdala za markraběte Ludwiga Wilhelma. Její rod se významně podepsal na výstavbě Ostrova. Patří mezi to přestavba Šlikovského zámku, výstavba kaple sv. Anny, založení piaristické koleje, Letohrádek či nový Lauenburský zámek. Sama markraběnka nechala v Ostrově vystavět kapli sv. Floriána, záslibný oltář v klášterním kostele, dokončena byla také stavba Paláce princů, Pohledová zeď, kaple Panny Marie Einsiedelnské, a nechala také upravit zámeckou zahradu. Markraběnka Sibylla Augusta byla velmi pobožná, což je také patrné na stavbách, které nechala často z důků k bohu postavit. Po sňatku se jejím novým domovem se stal Rastatt. Jako poděkování za uzavření rastattského míru v roce 1714 nechala v Rastattu vystavět obdobu kaple Panny Marie Einsiedelnské nacházející se v rodném Ostrově. Markraběnka Sibylla Augusta je pro obě města velice důležitou osobností. Spojení měst v minulosti položilo základy pro navázání partnerství.

Příloha č. 5: Ludwig Wilhelm

Zdroj: Franziska Sibylla Augusta. [online]. 31. 1. 2015. Iostrov.cz [cit. 2017-02-07]. Dostupné z:
<http://www.iostrov.cz/franziska-sibylla-augusta/lidwig/>.

Sňatkem s princeznou sasko-lauernburskou Franziskou Sibyllou Augustou v roce 1690 spojil markrabě bádenský Ludwig Wilhelm Ostrov s Rastattem. Ostrov byl po určitý čas sídlem bádenských markrabat, kteří se následně přesídlili do Rastattu. Původní sídlo markrabat bádenských bylo město Bádén-Bádén, to však bylo pustošeno francouzskými vojsky, a tak se stal Rastatt jejich novým sídlem. Již zmíněný architekt D. E. Rossi byl pověřen stavbou zámeckého komplexu. V roce 1705 markraběcí rodina přesídlila z Ostrova do rozestavěného zámku v Rastattu. Vývoj Rastattu a vypáleného Bádenska byl možný díky věnu ostrovske princezny, která nechala z Čech povolat řadu stavitelů a umělců, kteří se na rázu Rastattu podepsali.

Příloha č. 6: Kostel sv. Michaela v Ostrově

Zdroj: Vlastní fotografie pořízená dne 25. 9. 2016.

Kostel sv. Michaela Archanděla byl vystavěn v druhé polovině 14. století jako farní kostel. Po ničivém požáru byl kostel obnoven renesančním slohem. Následně byl kostel v 18. století z části upraven na základě barokního slohu. V letech 1989-1991 byl neudržovaný kostel zrekonstruován a v roce 1995 se stal poutním místem.

Příloha č. 7: Letohrádek v Zámeckém parku v Ostrově

Zdroj: Vlastní fotografie pořízená dne 25. 9. 2016.

Vévoda sasko-lauenburský Julius Franz nechal v 70. letech 18. století vybudovat v zámecké zahradě Letohrádek. Letohrádek je od 60. let 20. století pobočkou Galerie umění v Karlových Varech.

Příloha č. 8: Einsiedelská kaple v Ostrově a v Rastattu

Zdroj: Panely k výstavě 25. výročí partnerství města Ostrova a Rastattu. 2016.

Einsiedelská kaple (vlevo) byla vybudována v Ostrově v letech 1709 až 1710 markraběnkou Franziskou Sibyllou Augustou jako poděkování za uzdravení jejího syna. Kaple v Ostrově je kopií kaple nacházející se ve švýcarském Einsiedeln, která je křesťanským poutním místem již od 10. století. Druhou kopii kaple nechala markraběnka vystavět v Rastattu (vpravo) v roce 1714, jako poděkování za uzavření rastattského míru. Obě kaple se staly námětem na nově vzniklé logo k 25. výročí městského partnerství. Logo zobrazuje kaple v jejich originálních barvách, tedy ostrovskou červeně a rastattskou zlatě.

Příloha č. 9: Kopie einsiedelské „černé“ Madonny

Zdroj: Kaple Panny Marie Einsiedelské. [online]. Klášterní areál v Ostrově. Klaster-ostrov.webnode.cz. [cit. 2017-02-07]. Dostupné z: <http://klaster-ostrov.webnode.cz/pamatky/kaple-panny-marie-einsiedelske/>.

Bádenská markraběnka Sibylla Augusta nechala vystavět v Ostrově kapli Panny Marie Einsiedelské jako poděkování za uzdravení svého syna. Kaple v Ostrově byla postavena podle vzoru kaple v Einsiedeln ve Švýcarsku, kde se její syn uzdravil. Markraběnka následně získala darem také kopii einsiedelské „černé“ madony. Einsiedelská kaple je zároveň důkazem spolupráce partnerských měst, neboť se na její rekonstrukci podílel mimo Ostrova také Rastatt. Černá madona je obklopena zlatými oblaky s hlavami andělů a věncem zlatých blesků. Madona je vyřezána ze dřeva a je 120 cm vysoká. Socha zdobí oltář v kapli.

Příloha č. 10: Městský úřad Ostrov

Zdroj: Vlastní fotografie pořízená dne 8. 9. 2016.

Na fotografii je zobrazena městský úřad Ostrova, který sídlí v ostrovském zámku. Městský úřad leží v těsné blízkosti Paláce princů, který je dnes sídlem ostrovské knihovny. Oba objekty leží ve starém ostrovském městě. Za budovou městského úřadu lze nalézt Rastattské nádvoří včetně pamětní knihy k partnerství mezi Ostrovem a Rastattem. Interiér městského úřadu disponuje rozsáhlými prostory, které jsou využívány např. pro výstavy. Dvorana uprostřed budovy je zastřešena skleněnou střechou, čímž se do prostoru dostává denní světlo.

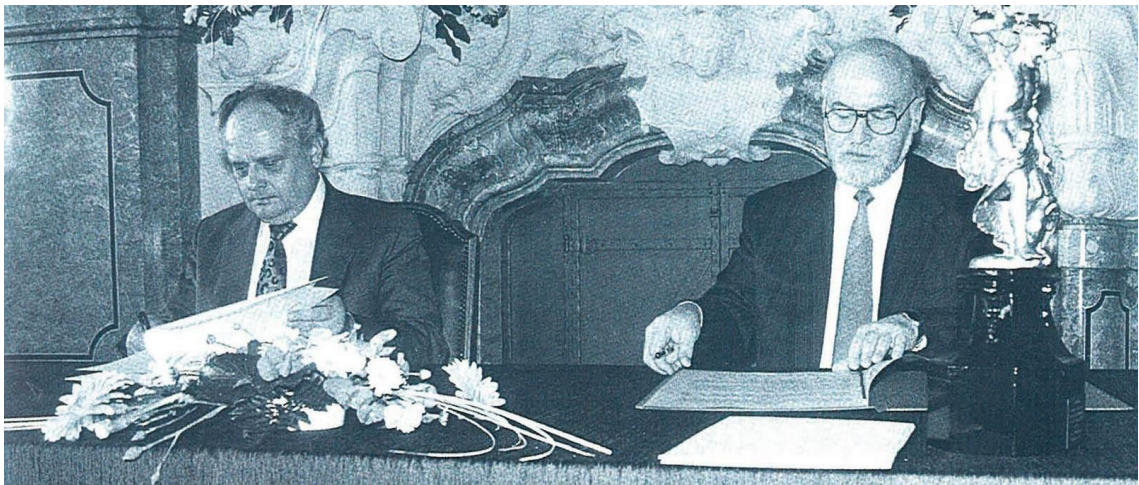
Příloha č. 11: Městský úřad Rastatt

Zdroj: Vlastní fotografie pořízená dne 21. 9. 2016.

Fotografie zobrazuje městský úřad v Rastattu. Tato budova byla vystavěna v první polovině 18. století. Budova městského úřadu a kostel sv. Alexandra leží přímo naproti sobě a jsou odděleny stromovou alejí.

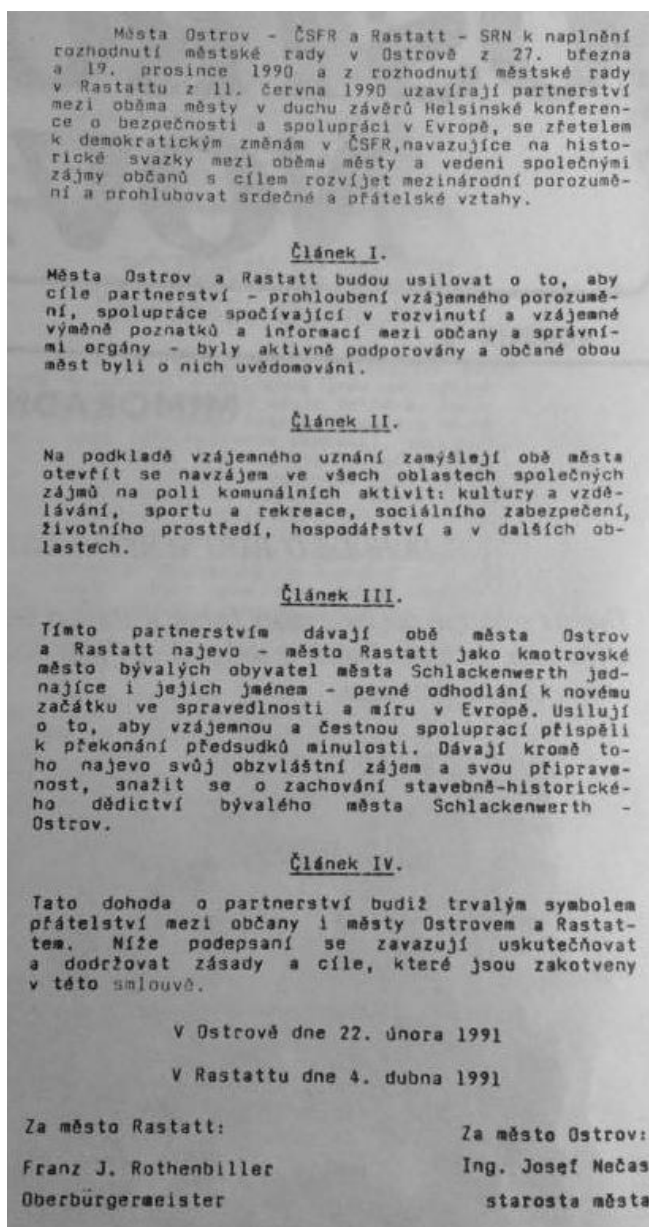
Příloha č. 12: Podepsání partnerské smlouvy

Zdroj: Panely k výstavě 25. výročí partnerství města Ostrova a Rastattu. 2016.

Dohoda o partnerství Ostrova a Rastattu byla podepsána 22. února 1991 v Letohrádku v Ostrově (nahore) a 4. dubna 1991 v Rastattském zámku v Rastattu (dole). Za města dohodu podepisovali starostové Ing. J. Nečas a Dr. F. J. Rothenbiller. Ostrov se tak stal čtvrtým partnerem města Rastatt, které již spolupracovalo s italským městem Fano, francouzským městem Orange a americkým New Britain. Pokus o navázání prvních vztahů byl již dříve, k realizaci však došlo až po listopadu 1989.

Příloha č. 13: Dohody o interkomunálním partnerství měst Ostrov a Rastatt

Zdroj: Znění dohody. Ostrovské noviny. 1991, roč. 2, mimořádné vydání, s. 2.

Znění interkomunální partnerské smlouvy mezi Ostrovem a Rastattem. V Ostrově byla smlouva podepsána 22. února 1991 a v Rastattu 4. dubna 1991. Za města smlouvu podepsali tehdejší starostové, za město Ostrov Ing. J. Nečas a za Rastatt Dr. F. J. Rothenbiller.

Příloha č. 14: Pamětní kniha interkomunálního partnerství měst Ostrov a Rastatt na Rastattském nádvoří v Ostrově

Zdroj: Vlastní fotografie pořízená dne 8. 9. 2016.

Památník či pamětní knihu uzavření interkomunálního partnerství měst Ostrov a Rastatt lze nalézt na Rastattském nádvoří v Ostrově, který se nachází hned za městským úřadem před zdejším informačním centrem. Uvnitř železné knihy lze nalézt také železné stránky popisující partnerství mezi těmito obcemi. Text je psán v obou jazycích, tedy v českém i v německém jazyce.

Příloha č. 15: Oslavy 25. výročí partnerství v Ostrově

Zdroj: Odbor kanceláře starosty města Ostrova – oblast propagace a přeshraniční kontakty. Nedatováno.

Nestránkováno.

Při příležitosti 25. výročí interkomunální partnerství měst Ostrov a Rastatt se v Ostrově konaly 20. až 21. května 2016 slavnosti oslavující partnerství. Na fotografii lze vidět starostu města Ostrova P. Čekana (vlevo) a primátora města Rastatt H. J. Pütsche (vpravo). V pozadí stojí praporečníci - Fahnschwinger Rastatt e.V.

Příloha č. 16: Pamětní list při příležitosti oslav 25. výročí partnerství měst Ostrov a Rastatt

Zdroj: Kronika města Ostrov. Emailová korespondence s Walburgou Mikešovou ze dne 26. 8. 2016.

Oslavy k 25. výročí partnerství Ostrova a Rastattu se v Ostrově konaly 21. května 2016 ve Dvoraně ostrovského zámku. Při této příležitosti byl vyhotoven pamětní list k památce uzavření partnerství.